स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना

(Local Disaster and Climate Resilience Plan-LDCRP)

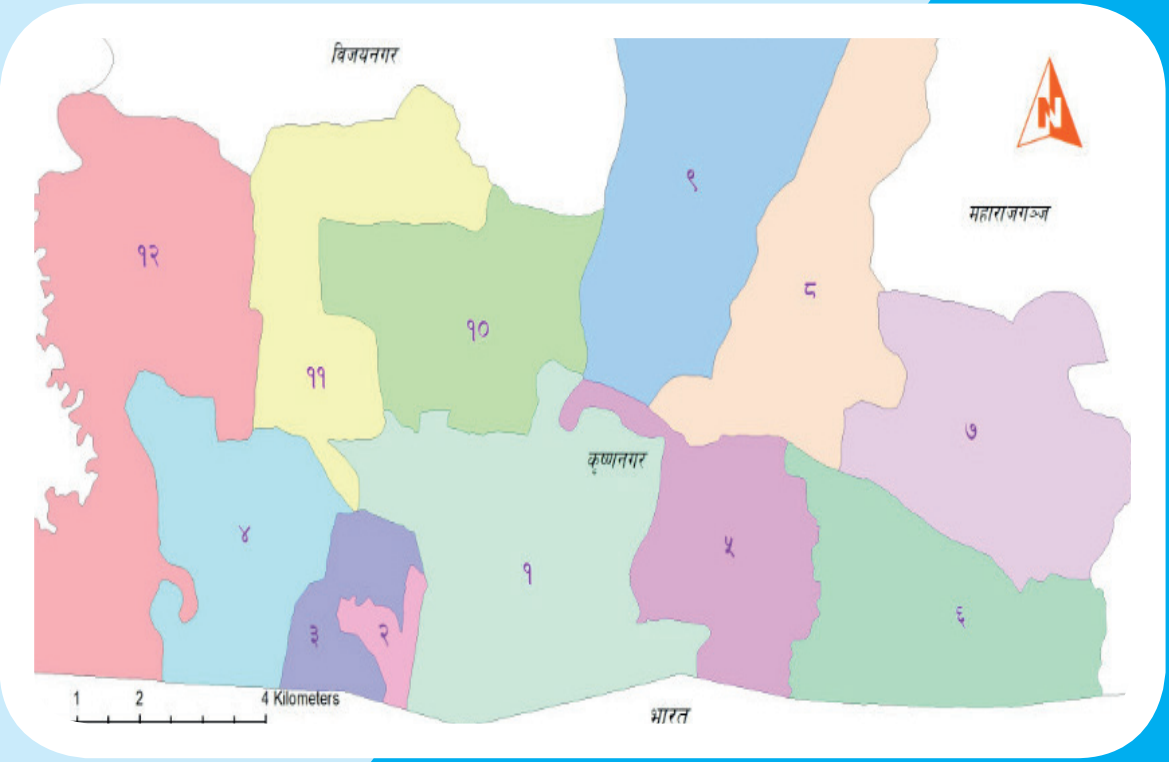

कृष्णनगर नगरपालिका

नगरकार्यपालिकाको कार्यालय

कृष्णनगर, कपिलवस्तु (लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल)

सम्पर्क नं.: ०७६-५२०१४७ Email: munkrishnanagar@gmail.com, Web: krishnanagarmun.gov.np

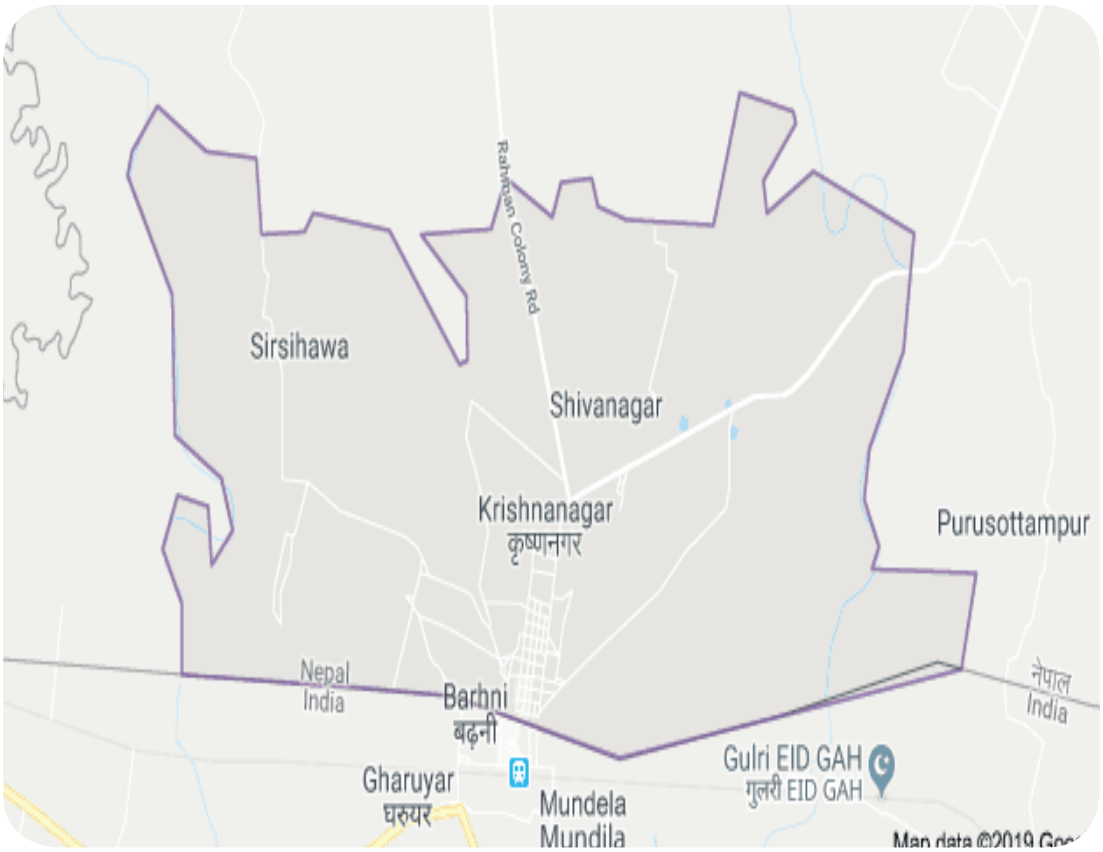

कपिलवस्तु

निर्माण निर्देशिका: स्थानीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना तर्जुमा निर्देशिका २०६८ Local Disaster Risk Management Plan Guideline (LDRMP-2068)

र

स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना तर्जुमा निर्देशिका, मस्यौदा २०७४
Local Disaster and Climate Resilience Planning Guidelines (LDCRP-2074)

दस्तावेज : नगर पालिका स्तरीय स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना, कृष्णनगर नगरपालीका

सर्वाधिकार : कृष्णनगर नगरपालीका, कपिलवस्तु

प्रथम प्रकाशन :

प्राविधिक तथा आर्थिक सहयोग : युनीसेफ क्षेत्रीय कार्यालय भैरहवा

शुभकामना

नेपाल भरखरै मात्र विकासको कार्यमा अगाडि वढेको भूपरिवेष्ठित मूलुक हो । विकास निर्माणका कार्यहरु विस्तार गर्दै जादा तथा गरिएका विकासका कार्यहरु पनि समय समयमा हुने बिपद्का घटनाले अवरुद्ध गर्ने मात्र नभएर विकासलाई पछाडि धकेल्ने गरेको पाइन्छ। विश्वका लगभभग २०० देशहरुमा गरिएको एक सर्वे क्षण अनुसार नेपाल भूकम्पीय र जलउत्पन्न बिपद्का दृष्ट्रिकोणले एघारौं र विसौं स्थानमा तथा जलवायु परि वर्तनका दृष्ट्रिकोणले चौथौं स्थानमा पर्दछ।

वर्षा याममा हुने वाढी, पहिरो जस्ता प्रकोपले मानवीय र आर्थिक क्षति वेहोर्नु परेको छ भने भूकम्पीय जोखिम पनि उत्तिकै रहेको पाइन्छ र माहामारी, शितलहर, हुरीवतास, आगलागी, भोकमरी, चट्याङ्ग जस्ता बिपद्का घटनाले पनि गरिव र संकटासन्न समुदायलाई अझ संकट तिर धकेलिरहेको छ भने बिपद्को जोखिम दिन प्रतिदिन वढ्दै गएको पाइन्छ। यस्ता खालका बिपद्ले देशको आर्थिक स्थितिलाई कमजोर वनाउने र मानवीय जीवनलाई संकट तिर लगिरहेको अवश्था टड्कारो रुपमा देखिन्छ।

बिपदको समस्याले गर्दा नेपाल जस्ता विकासोन्मुख मुलुकहरुमा विकासको क्रम झन् पछाडि धकेलिरहेको छ । नेपालमा पनि बिपदका समस्याहरु दिनानुदीन बढ्दैछ। बिपद पूर्वतयारी र न्यूनिकरण सम्बन्धी ज्ञान र सामना क्षमताको कमिका कारण र प्रकोप परिसकेपछि मात्र उद्धारकार्यमा बढी जोड दिइरहेको हुँदा दिर्घकालिन रुपमा समाधान सम्भव छैन।

यसै परिप्रेक्ष्यमा पालिकामा आधारित बिपद व्यवस्थापन योजना तयार गरी हाम्रो जस्तो समुदायको बिपद सामना क्षमता अभिबृद्धि गर्ने उद्देश्यले यस "नगरपालिका स्तरिय बिपद व्यवस्थापन योजना" तयार गरिएको छ। यस नगरपालिका स्तरिय योजनाले भबिष्यमा नगरपालिकामा हुने बिभिन्न प्रकारका बिपद्हरुको उचित ब्यबस्थापनमा उल्लेख्य भुमिका निर्बाह गर्ने छ। साथै यस योजना तयारीका लागी लागि प्राविधिक सहयोग गर्नु हुने युनीसेफ भैरहवालाई विशेष धन्यवाद दिन चाहान्छौं।

रजत प्रताप शाह
नगरपालिका प्रमुख

शुभकामना

पानीजन्य बिपद्का दृष्टिले विश्वमा नेपाल ३० औं जोखिममा रहेकोले यसको उचित पूर्वतयारीका साथ व्यवस्थापन गरेर नागरिकको जनधनको सुरक्षा गर्नु सरकारको दायित्व भित्रको कुरा हो। विश्वव्यापी चिन्ताको विषय बनेको विपद्को विषयमा भएका राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलनहरूमा नेपालले समेत विपद् व्यवस्थापनमा प्रभावकारी रूपले काम गर्ने प्रतिबद्धता जनाइसकेको छ।

यस कपिलवस्तु जिल्लामा विगतका केही बर्षबाट नै बाढी, कटान, खडेरी, शितलहर, हावाहुरी, डुबान, सर्पदंश, भूकम्प तथा आगलागीबाट उत्पन्न क्षतिलाई न्यूनीकरण गर्न केही मात्रामा भए पनि पूर्व तयारीका कार्यहरु थालनी भएको छ।

विगत र वर्तमानको वास्तविकताको विश्लेषण गरेर बाढीबाट हुने क्षतिलाई कम गर्न आगामी दिनमा विकास कार्यक्रममा विपद् व्यवस्थापनलाई प्रत्याभूत गर्नु आवश्यक भएको अनुभव नगरपालीकाले पनि गरिसकेको छ। यसका लागि नगरपालीकाले विपद् व्यवस्थापन सम्पर्क व्यक्तिको व्यवस्था गरिसकेको छ। यसै सन्दर्भमा युनीसेफ नेपालको सहयोगमा बिभिन्न प्रकारका बिपद्का लागी तथा आपतकालीन अवस्थामा नगरपालिकाको बिपद् व्यवस्थापन योजना बनाउन सफल भएकोमा म अत्यन्तै हर्षित भएको छु र यसको लागि सहयोग गर्ने निकायहरु र व्यक्तिहरुलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

विपद् व्यवस्थापनलाई विकास प्रक्रियामा मूलप्रवाहीकरण गर्न सकिएमा मात्र दिगो विकासले सार्थकता पाउँछ भन्ने कुरामा कसैको दुई मत नहोला। यस योजनाले नगरपालीकामा विपद्बाट हुने मानवीय असरहरूलाई कम गर्नका लागि प्रभावित मानिसहरूका आवश्यकताहरू पूर्ति गर्नका निमित्त समयमा नै एकनासको तथा समन्वयात्मक प्रतिकार्य उपलब्ध गराउने कुरामा सुनिश्चित गर्ने र जोखिममा रहेका समुदायको सुरक्षित भविष्यको प्रत्याभूतिको लागि विपद्को सामना गर्न जिल्लाको क्षमता अभिवृद्धिमा समेत सहयोग पुऱ्याउने कार्यलाई अघि बढाउनेछ भन्ने विश्वास गर्दछु।

विपद् व्यवस्थापनमा प्रयोग हुने केही महत्वपूर्ण शब्दावली

नेपाली शब्द	अङ्ग्रेजी शब्द
भवन निर्माण संहिता	Building Code
क्षमता	Capacity
क्षमता विकास	Capacity Building
जलवायु परिवर्तन	Climate Change
आपत्कालीन व्यवस्थापन	Emergency Management
सामना क्षमता	Coping Management
विपद्	Disaster
विपद् जोखिम	Disaster Risk
विपद् व्यवस्थापन	Disaster Management
पूर्वचेतावनी प्रणाली	Early Warning System
वातावरणिय ह्रास	Environmental Degradation
सम्मुखता	Exposure
पूर्वानुमान	Forecast
भौगर्भिक प्रकोप	Geological Hazard
प्रकोप	Hazard
पुर्वतयारी	Preparedness
रोकथाम	Prevention
उत्थानशिल	Resilience
प्रतिकार्य	Response
प्रबलीकरण	Retrofiting
जोखिम	Risk
जोखिम बिश्लेषण	Risk Assessment
जोखिम व्यवस्थापन	Risk Management
जोखिम स्थानान्तरण	Risk Transfer
सङ्कटासन्न/सङ्कटासन्ना	Vulnerable/ Vulnerability
पुर्नलाभ	Recovery

शब्दसङ्क्षेप

प्रजिअ	प्रमुख जिल्ला अधिकारी
न.पा	नगरपालीका
गा.पा	गाउँपालीका
नविव्यस	नगरस्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति
स्थाविव्यस	स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति
अ/गैसस	राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था
जमैविवि	जल तथा मौसम विज्ञान विभाग
जिसस	जिल्ला समन्वय समिति
जिविव्यस	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
कृज्ञाके	कृषि ज्ञान केन्द्र
जिप्राका	जिल्ला प्राविधिक कार्यालय
जिशिसअ	जिल्ला शिक्षा समन्वय अधिकारी
जिशिसवि	जिल्ला शिक्षा समन्वय विभाग
जिस्वाका	जिल्ला स्वास्थ कार्यालय
जिजस्वाका	जिल्ला जनस्वास्थ कार्यालय
जिपसेका	जिल्ला पशु सेवा कार्यालय
जुरेस	जुनियर रेडक्रस सर्कल
नेरेसो	नेपाल रेडक्रस सोसाइटि
नेसे	नेपाली सेना
शप्रब	शसस्त्र प्रहरी बल
स्थासअ	स्थानिय समन्वय अधिकारी
संरासंविका	संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय विकास कार्यक्रम
साप्रव्यस	सामुदायिक प्रकोप व्यवस्थापन समिति

विषय सूची

	पेज नं.
१. नगरपालिकाको संक्षिप्त परिचय	१
खण्ड १. प्रारम्भिक परिचय	
१.१ परिचय	५
१.२ स्थानिय विपद तथा जलवायु उत्थानशिल योजनाको परिचय, ध्येय, लक्ष्य र उद्देश्य	७
१.३ योजनाको समग्र उद्देश्य	८
१.४ योजनाको आवश्यकता र महत्व	८
१.५ योजनाको सिमा	९
१.६ योजना निर्माण प्रक्रिया र विधि	१०
१.७ विपद व्यवस्थापन योजना कार्यान्वयन रणनीति	११
१.८ वजेट व्यवस्थापन तथा कार्यान्वयन	१२
१.९ योजनाको अनुगमन तथा मुल्याकंन	१२
१.१० योजनाको पुनरावलोकन तथा अध्यावधिक	१२
खण्ड २	
२ : बिपद् संकटासन्नता, क्षमता तथा जोखिम बिश्लेषण	
२.१ प्रकोपको पहिचान तथा स्तरीकरण	१३
२.२ प्रकोप विश्लेषण	१५
२.३ नगर तथा वडाको सङ्कटासन्नता स्तरीकरण	२०
२.४ नगर पालिकाको क्षमता विश्लेषण	२०
२.५ जोखिम पहिचान तथा विश्लेषण	२२

खण्ड ३

३ : दिर्घकालिन सोंच, परिदृश्य, लक्ष्य, नीति तथा रणनीति

३.१ दिर्घकालीन सोंच २६

३.२ परिदृष्य २६

३.३ लक्ष्य २६

३.४ निति २६

३.५ रणनिर्ति २६

खण्ड ४

४ : स्थानिय बिपद् तथा जलवायु उत्थानशिल गतिबिधिहरु

४.१ बिपद् जोखिम न्युनिकरण तथा पुर्वतयारी, रोकथाम, अल्पीकरण र अनुकुलनका योजनाहरु २८

४.२ नितिगत ब्यवस्था तथा निर्णय २८

४.३ जनचेतना तथा क्षमता अभिबृद्धि २८

४.४ जोखिम न्युनिकरण ३०

४.५ आपतकालीन पुर्वतयारी ३१

४.६ विपद्को समयमा प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरू ३३

४.७ विपद् पश्चात्का क्रियाकलापहरू ३६

५. सिफारिश तथा सुझाबहरु ३७

अनुसुचिहरु

अनुसुचि १. सहभागितामुलक संकटासन्नता तथा क्षमता संक्षिप्त प्रतिबेदन ३८

अनुसुचि २. जोखिम न्युनीकरणको लागि २०७५- २०८० साल सम्मका वडा स्तरबाट आएका योजनाहरु ५५

अनुसुचि ३ः कृषि शाखाको योजना ६६

अनुसुची ४ः स्वास्थ्य शाखाको योजना ६६

अनुसुची ५ः नपा स्तरिय सुचना फारम ६७

अनुसुचि ६.वडा स्तरीय सुचना फारम (चेक लिष्ट) ६८

अनुसुचि ७. स्थानिय बिपद् ब्यबस्थापन समिति, उपसमिती र कार्यदलहरुको बिबरण ६९

अनुसुची ८ः विभिन्न कार्यदलहरुको विवरण ७०

अनुसुचि ९.स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको काम तथा अधिकार ७१

अनुसुची १०. वडा स्तरिय जोखिम पार्श्वचित्र एवं विश्लेषण ७३

नगरपालिकाको परिचय

कृष्णनगर नगरपालिका साविक कृष्णनगर नगरपालिकाको अतिरिक्त पुरुषोत्तमपुर, भिल्मी, अजिगरा, बहादुर गञ्ज, विद्यानगर, रामनगर र भगवानपुर गा.वि.स. मिलेर वि.सं. २०७५ मा गठन भएको हो। कूल ९६.६६ व.कि.मि क्षे त्रफलमा फैलिएको यस नगरपालिकामा हाल १२ वटा वडा कायम रहेका छन्। यस परिच्छेदमा भौगोलिक अवस्थिति, ऐतिहासिक चिनारी तथा नामाकरण, राजनीतिक अवस्थिति, धरातलीय अवस्था, प्राकृतिक सम्पदा, साँस्कृतिक उत्कृष्टता, विकासका संभावनाहरु र मानव विकास सूचकाङ्कजस्ता विषयलाई समाविष्ट गरिएको छ।

१.१ भौगोलिक अवस्थिति

कृष्णनगर नगरपालिका सामुन्द्रिक सतह देखि ९४ मिटर देखि ११७ मिटरसम्मको उचाइमा अवस्थित रहेको छ। भौ गोगिक अवस्थितिका हिसाबले २७ डिग्री २९ मिनेट ४६ सेकेण्ड उत्तरदेखि २७ डिग्री ३४ मिनेट २० सेकेण्ड उत्तरी अक्षांश र ८२ डिग्री ४४ मिनेट १३ सेकेण्ड देखि ८२ डिग्री ५३ मिनेट ५८ सेकेण्ड पूर्वी देशान्तरमा फैलिएको छ। यस नगरपालिकाको पूर्वमा महाराजगञ्ज नगरपालिका, दक्षिण तथा पश्चिममा भारत र उत्तरमा शिवराज नगरपालिका तथा विजयनगर नगरपालिका अवस्थित रहेको छ। नगरपालिकाको केन्द्रबाट उत्तरी भागमा २० किमि दुरीमा पूर्व पश्चिम लो कमार्ग रहेको यो नगरपालिका जिल्ला सदरमुकाम तौलिहवा देखि २९ किमि दुरीमा अवस्थित रहेको छ।

१.२ ऐतिहासिक चिनारी तथा नामाकरण

कृष्णनगर क्षेत्र कृषि उत्पादन, उद्योग, व्यापार, व्यवसाय र नेपाल भारत आवतजावतका हिसाबले विगत देखि कै महत्वपूर्ण क्षेत्र हो। नगरपालिकाको कृष्णनगरमा रहेको छोटी भन्सार कार्यालय र भारतका अन्य स्थानमा आवतजावतका लागि यातायात सुबिधाका कारण यस जिल्लाकै अन्य क्षेत्रका अतिरिक्त अर्घाखाँची, दाङ, रोल्पा र प्युठान लगायतका जिल्लाबाट मालसामान किनबेच तथा भारत आवतजावतको मुख्य क्षेत्रका रुपमा रहेको छ। यस नगरपालिका अन्तर गत पर्ने साविक तीन वटा गाविसहरु मध्ये सबैभन्दा पुरानो बजारका रुपमा सिर्सिहवा रहेको थियो। त्यसपछिको पुरानो बजारका रुपमा सेमरा र कृष्णनगर हुन्। कृष्णनगर क्षेत्रमा भन्सार कार्यालय स्थापना भएबाट यस क्षेत्रको आर्थिक महत्व अझै बढेर गएको छ। यहि क्षेत्रमा विभिन्न प्रकृतिका साना तथा ठूला उद्योगहरु सञ्चालनमा रहेकोले यो औद्योगिक हिसाबले पनि महत्वपूर्ण क्षेत्रका रुपमा रहेको छ। नगरपालिकाको नामाकरणको सन्दर्भमा स्थानीय जानकार व्यक्तिका अनुसार बर्षौं पहिले यस क्षेत्रमा झण्डे खाँ नामक व्यक्तिले बस्ती बसालेकोले उनकै नामबाट झण्डेनगर भनिन्थ्यो। कालन्तरमा झण्डेनगरको पूर्वी भागमा रहेको हालको कृष्णनगर क्षेत्रमा समाजसेवी श्री गया प्रसाद शाहले आधुनिक ढङ्गले बस्तीको विकास तथा विस्तारमा नेतृत्वदायी भूमिका खेलेकोले उहाँकै परिवारका सदस्यको कृष्ण रहेको र उहाँ कै नामबाट नै त्यस बस्तीको नाम कृष्णनगर राखिएको देखिन्छ। यस क्षेत्रमा नै कृष्णनगर भन्सार स्थापना भएपछि यस नामको सार्थकता अझै बढेर गयो। यहि कृष्णनगर कै नामबाट नै नगरपालिकाको नामाकरण कृष्णनगर रहन पुगेको हो।

१.३ राजनीतिक अवस्थिति

कृष्णनगर नगरपालिका प्रदेश नं. ५ अन्तरगत कपिलवस्तु जिल्लामा रहेका कूल ६ नगरपालिका र ४ गाउँपालिका मध्ये एक हो। प्रतिनिधि सभा निर्वाचनका लागि तोकिएका जिल्लाका कूल ३ निर्वाचन क्षेत्र मध्ये क्षेत्र नं. ३ मा पर्दछ भने प्रदेशसभा निर्वाचन प्रयोजनका लागि कायम गरिएको निर्वाचन क्षेत्रको लागि क्षेत्र नं. ३ (ख) मा रहेको छ।

नगरपालिकाको केन्द्र कृष्णनगर बजारमा नगर कार्यपालिकाका कार्यालय रहेको छ। छिमेकी मुलुक भारतसँग सीमाना जोडिएको यो नगरपालिकाको कृष्णनगर बजारमा छोटी भन्सार कार्यालय समेत रहेको छ। नगरपालिकाको कूलक्षे त्रपफल ९६.६६ वकिमि र १२ वटा वडा कायम रहेको छ। हालको वडामा समावेस साविक गाविस तथा नगरपालिका र वडागत क्षेत्रफललाई देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १: नगरपालिकाको वडा तथा क्षेत्रफल विवरण

क्र.सं.	वडा नं.	साविक नपा तथा गाविसको वडा न	क्षेत्रफल (वकिमि)	प्रतिशत
१	१	कृष्णनगर नपा (१ देखि ३)	१२।४८	१२।९१
२	२	कृष्णनगर नपा (४ देखि ६)	०।९१	०।९४
३	३	कृष्णनगर नपा ९७ र ८)	२।३८	२।४६
४	४	कृष्णनगर नपा (९ देखि ११)	६।८८	७।१२
५	५	पुरुषोत्तमपुर गाविस (१ देखि ९)	६।३	६।५२
६	६	भिल्मी गाविस (१ देखि ९)	८।३३	८।६२
७	७	अजिगरा गाविस (१ देखि ९)	९।५४	९।८७
८	८	बहादुरगञ्ज गाविस (२, ६, ७, ८ र ९)	९।२	९।५२
९	९	बहादुरगञ्ज गाविस (१, ३, ४ र ५)	१०।७९	११।१६
१०	१०	विद्यानगर गाविस (१ देखि ९)	७।५३	७।७९
११	११	रामनगर गाविस (१ देखि ९)	७।५४	७।८०
१२	१२	भगवानपुर गाविस (१ देखि ९)	१४।७८	१५।२९
जम्मा			**९६।६६**	**१००**

श्रोतः सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय, २०७५

२.१ धरातलीय अवस्था

समुन्द्री सतहदेखि ९४ मिटर देखि ११७ मिटर सम्मको उचाईमा रहेको यस नगरपालिकाको सबैजसो भूभाग समथर रहे को छ। तराई मधेसको समथर भूभाग भएता पनि नाला तथा खोल्साका कारण कतिपय भूभागमा खण्डित किसिमको भूस्वरुप पनि रहेको देखिन्छ।

२.२ प्राकृतिक सम्पदा तथा हावापानी

प्राकृतिक सम्पदाका रुपमा समथर तथा उर्वर जमिनको व्यापकता रहेको यस क्षेत्रमा हावापानीका हिसाबले उष्ण क्षेत्रीय ९त्चयउष्अबा०जलवायु विद्यमान रहेको क्षेत्र हो। कूल क्षेत्रफलको ९६.६९ प्रतिशत वा ९३.४६ वकिमि क्षेत्रफल खेतीयोग्य जमिन रहेको छ। नगरपालिकाको सबै स्थानमा भूमिगत जलको उपलब्धता र उपयोग हुने गरेको छ।

चरंहवा तथा सुरही नदी र घोरही खोलाका अतिरिक्त गुर्चीहवा, सिर्सिहवा र अजिगरा ताल लगायतकाा नाला र पोखरी जल सम्पदाका रुपमा रहेका छन्। बन क्षेत्र अत्यन्त न्यून रहेको यो क्षेत्रमा कूल क्षेत्रफलको १ प्रतिशत भन्दा कम क्षेत्रमा मात्र बन जंगल र झाडी रहेको देखिन्छ। भूउपयोगको प्रकारअनुसार यस सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका २: भूउपयोगको अवस्था

क्र.सं	क्षेत्रफल (बर्ग किमि)		प्रतिशत
१	०।३२		०।३३
२	वस्ती तथा निर्माण क्षेत्र	०।०१	०।०१
३	खेती गरिएको जमिन	९३।४६	९६।६९
४	बगर	०।९१	०।९४
५	बन जंगल	०।०८	०।०८
६	नर्सरी, बगैंचा	०।३४	०।३५
७	ताल, पोखरी	०।०५	०।०५
८	झाडी, बुट्यान	०।५२	०।५४
९	सिमसार	०।०८	०।०८
१०	पानीले ढाकेको क्षेत्र	०।८९	०।९३
जम्मा		**९६।६६**	**१००।००**

श्रोतः LRMP, 1996

उष्ण क्षेत्रिय जलवायु रहेको यस क्षेत्रमा गर्मी याममा ३८ डिग्री र जाडो याममा ७ डिग्री सेल्सियस तापक्रम हुने गर्दछ। मध्य तराई अन्तरगतको यस क्षेत्रमा गर्मी याममा उच्च गर्मी र जाडो याममा शितलहर र चिसोले जनजीवनलाई प्रभावित गर्ने गर्दछ। यस क्षेत्र गर्मी समयमा खडेरी, महामारी, असिना, हावाहुरी र बाढी जस्ता प्रकोपबाट धनजनको क्षती हुने गर्दछ भने जाडोमा शीत लहरले धनजनलाई प्रभावित गर्ने गरेको देखिन्छ।

२.३ साँस्कृतिक उत्कृष्टता

मधेसी, मुस्लिम र थारु समुदायको मिश्रित बसोवास रहेको यस क्षेत्रमा हिन्दु तथा मुस्लिम धर्मालम्बी बीचको युगौं पुरानो सहिष्णुता रहेको छ। चाडपर्वका सन्दर्भमा हिन्दु धर्मालम्बीहरुले मुख्यतया दुर्गा पुजा, दिबाली, छठ र होली

मनाउँछन् भने मुस्लिमहरुमा इद तथा रमजान जस्ता चाडपर्व र थारुहरुमा हिन्दु चाडका अतिरिक्त माघी धुमधामसँग मनाउने परम्परा रहेको छ। धार्मिक तथा ऐतिकासिक हिन्दु देवी देवताका मन्दिर र मस्जिदहरु दर्जनौंको संख्यामा यस क्षेत्रमा विद्यमान रहेका छन्। भाषिक रुपमा अवधि भाषा नै बोलिचालीको भाषाका रुपमा प्रचलनमा रहेको छ। भेषभुषाका हिसाबले पुरुषहरुमा धोती तथा कमिज र महिलाले कुर्ता, व्लाउज, सारी वुर्का (मुस्लिम महिलाले मात्र) मुख्य रुपमा लगाउने गर्दछन्। तथापि, आधुनिक भेषभुषाको प्रभाव खासगरी युवापुस्तामा बढ्दै गएको देखिन्छ।

२.४ मानव विकास सूचकाङ्क तथा गरिबी

नेपाल मानव विकास प्रतिवेदन २०१४ र गरिबीको लघु क्षेत्र अनुमान २०६८ ले जिल्लागत रुपमा मानव विकास सूचकाङ्क तथा गरिबी सम्बन्धी तथ्याङ्कलाई प्रस्तुत गरेको छ। नेपाल मानव विकास प्रतिवेदन २०१४ अनुसार कपिलवस्तु जिल्ला तत्कालिन ७५ जिल्ला मध्ये २२ औं जिल्लाका रुपमा रहेको छ। प्रतिवेदनले जिल्लाको प्रति व्यक्ति आय ९९० अमेरिकी डलर, सरदर आयु ६७.५६ वर्ष र साक्षरता ४७.१ प्रतिशत रहेको देखाउँछ। गरिबीको लघु क्षेत्र अनुमान २०६८ अनुसार यस जिल्ला गरिबीमा ५७ औं जिल्लाका रुपमा रहेको छ। जस अनुसार ३५.५ प्रतिशत जनसंख्या गरिबीको रेखामुनि रहेको देखिन्छ। जिल्लागत रुपमा देखिएका उपरोक्त सूचकका मानले नगरपालिकाको पनि प्रतिनिधित्व गर्दछ।

खण्ड - १ : प्रारम्भिक परिचय

१.१ परिचयः

नेपाल बाढी, पहिरो, भूकम्प, आगलागी, महामारी एवं जलवायु परिवर्तन जस्ता विविध प्रकृतिका प्रकोपका घटनाहरूबाट संकटासन्न अवस्थामा रहेको छ। यसका अतिरिक्त नेपालमा "बर्ड फ्लु" जस्ता नयाँ प्रकृतिका महामारी, औद्योगिक दुर्घटना, विस्फोटन, सडक दुर्घटना तथा विषालु पदार्थसँग सम्बन्धित विपद्का घटनाहरू पनि हुने गरेका छन्। यसरी ने पालले वर्षेनी प्राकृतिक तथा गैरप्राकृतिक विपद्का घटनाहरूको सामना गरिरहनु परेको छ। केही तथ्य र तथ्यांकहरूका आधारमा नेपाल विश्वमा विपद् जोखिमको नक्शांकनमा बीसौं स्थानमा रहेको छ भने नेपाललाई पहिरो र बाढीजस्ता जलजन्य प्रकोपको जोखिमको दृष्टिकोणबाट तीसौं स्थानमा राखिएको छ।

विपद्को दृष्टिकोणबाट नेपाल संसार कै संवदनशील देशहरु मध्ये एक हो। अव्यवस्थित बसाइसराई, जथाभावी वन फडानी तथा अतिक्रमण, अवैज्ञानिक खेती प्रणाली कृषिमा अव्यवस्थित चाप, जनसंख्याको बढ्दो चाप, अव्यवस्थित शहरीकरण, अदुरदर्शी भौतिक संरचना निर्माण, जलवायु जन्य जोखिम, जनचेतनाको कमी जस्ता कारणले हरेक वर्ष हुने बाढी पहिरो, महामारी, झाडापखाला, अनिकाल आगलागी र भूकम्प जस्ता दुर्घटनामा हजारौं मानिसहरुको मृत्यु हुने गरेको छ। यस्ता प्रकारका विपदबाट जीउ धन माथी भएको क्षति त छदैछ भौतिक संरचनामा समेत क्षति पुग्दा आर्थिक सामाजिक विकासमा समेत ठूलो नोक्सानी व्यहोर्नु परेको छ। विपद्ले एकातर्फ मानिसको मृत्यु तथा उत्पादन साधनहरूको विनास गराएर तुरुन्तै गरिवीको सिर्जना गर्दछ भने अर्कोतर्फ अत्यधिक जोखिममा रहेका क्षेत्रहरूमा मानिसहरूबाट गरिने अतिक्रमणबाट गरिवीले विपद्लाई झन तीव्र पार्दछ। गरिव समुदाय प्रकोपका कारण विस्थापित भएपछि पुनः प्रकोप हुनसक्ने जोखिमपूर्ण स्थानमै बस्न बाध्य हुन्छन्।

बाढी तथा पहिरो नेपालमा सबैभन्दा बढी दोहोरिइरहने प्रकोपहरू हुन्। हरेक वर्ष औसतमा करिव १ अरव २० करोड ८० लाख बराबरको सम्पत्तिको प्रत्यक्ष क्षति नेपालले व्यहोर्नु परेको देखिन्छ। सबै असरहरूको क्षति तथा सेवाको अभाव एवं तिनका परिमाणहरूका दृष्टिबाट जोडिएर आउने अप्रत्यक्ष क्षति माथि उल्लेखित सम्पतिको तुलनामा कयौं गुणा बढी भयावह तथा दीर्घकालीन प्रभाव पार्नसक्ने हुन्छ।

बिभिन्न बिपद र तिनले निम्त्याउने संकटलाई मध्यनजर गर्दा कपिलवस्तु जिल्ला पनि बिपद प्रभाबित जिल्ला मध्ये एक हो। तराई, मधेश तथा थोरै पहाड क्षेत्र रहेको यो जिल्ला बिषमतामा एकता पनि हो। हावापानी, जातजाती तथा भौगो लिक बिषमता भित्र समुदायहरु एक आपसमा मिलेर रहेको देखिन्छ। बिभिन्न खालको बिपदहरु बेला बेलामा आउने गरेको भएपनि खडेरी, बाढी तथा डुबान जस्ता बिपदले प्रत्येक बर्ष यो जिल्लाको खासगरि दक्षिणी भेग भारतसंग सिमाना जोडिएका क्षेत्रहरु प्रभावित हुने गरेको पाईन्छ।

कपिलवस्तु जिल्ला बिपदबाट निरन्तर प्रभावित हुने क्षेत्र मध्ये कृष्णनगर नगरपालिका पनि एक हो। यो नगरपालिकाको तौलिहवा, उत्तरमा विजयनगर तथा शिवराज नगरपालिका, पश्चिममा माहाराजगंज र दक्षिणमा भारतसंग सिमाना जोडिएको छ। ९६ बर्ग कि.मि.मा फैलिएको यो नगरपालिमा उर्वर भुमि प्रसश्त रहेको तथा चन्द्रौटा देखि कृष्णनगर

र लिंकरोड पनि रहेकोले कृषि उत्पादन तथा बजारीकरणको निकै सम्भाना रहेको छ। यसको साथसाथै यो नगर पालिकामा औद्योगिक र ब्यापारको समेत प्रचुर सम्भावना रहेको छ। जातिय, भाषिक र सांस्कृतिक बिधिधताको रुपमा रहेको यो नगरपालिकाको मुख्य पेशा कृषि भएपनि ब्यापार, सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरुमा कामगर्ने तथा बैदे शिक रोजगारी आर्थिक श्रोतको रुपमा रहेको पाईन्छ। यो नगरपालिकामा जम्मा ८५२१ घरधुरी रहेका छन भने कुल जनसंख्या ६२६२२ रहेको छ।

वडा स्तरिय बिपद जोखिम तथा क्षमता बिश्लेषण गर्दा हालका यस नगरपालिकामा खडेरी प्रमुख प्रकोपको रुपमा रहेको छ भने वाढी दोस्रो, जनावरआतंक, सर्पदंश, रोगकीरा तेस्रो, शितलहर चौथो, आगलागी, महामारी, हावाहुरी, चट्टायाङ, सडक दुर्घटना आदि क्रमस देखिएको छ। तर ऐतिहासिक समयको जानकारी लिने क्रममा ३० बर्षको समयमा खडेरी सबै भन्दा धेरै स्थानमा धेरै पटक दोहोरियर आएको पाईन्छ जसका कारण मानिसहरुको मृत्यु, बालीनाली खासगरि धान बाली, तरकारी क्षती र पशु चौपायाहरुको क्षति भएको, खडेरीको कारण विभिन्न किसिमको रोगहरुको महामारी भएको पाईन्छ। सर्पदंशलाई पनि एउटा बिपद्को रुपमा लिईएको भए पनि यस बाट बिगतमा मानिसहरु मर्ने तथा बिर ामी हुने गरको एकीन तथ्यांक भने आएन।

भौगोलिक हिसाबले समथर भु भाग रहेको यो क्षेत्रको माटो उर्वरशिल भएकाले खेतीपातीका लागी अत्यन्तै उपयोगी छ तर सिचाईको सुविधा नभएका कारण यसको सहि सदुपयोग हुन सकिरहेको छैन। सिंचाईको उपयुक्त प्रबन्ध तथा भएका पानीका स्रोतहरुको सहि सदुपयोग भएको खण्डमा यहांको कृषि प्रणालीमा सुधार गरि आयआर्जनमा वृद्धि गर्न सकिने संभावना प्रबल देखिन्छ। यो नगरपालिकाको अधिकाँस क्षेत्र ग्रामीण ईलाका रहेकोले पनि यस क्षेत्रको आर्थिक अवस्था कमजोर रहेको देखिन्छ, यस अर्थमा कि जनजाती, दलित मशेसी तथा पिछडिको समुदाय विकासका हरेक कार्यबाट पछि पर्दै आईरहेको पाईन्छ। कतिपय वडाका जमीनहरु बलौटे भएकोले कृषकहरुले सोही अनुसारको खे ति प्रणाली अपनाएको देखिन्छ तर उन्नत प्रबिधि, बिउबिजन तथा सिंचाई अभाबमा खासै फाईदा लिन नसकिरहेको दे खिन्छ।

नगरपालिका भित्रका केही अति जोखिममा रहेका समुदायलाई नियालेर हेर्ने हो भने, सांच्चीकै दयनिय स्थिती रहेको पाईन्छ। वर्षेनी आउने खडेरी, जलजन्य प्रकोप बाढी तथा डुवानको कारणले रोमल्ल्ली रहेका केही समुदायहरु नदीसंगै हातेमालो गरिरहेका छन्। प्रकोप कति खेर आउछ यसको कुनै संकेत नै छैन, यसको व्यवस्थापन गर्न नसक्दा कैयौ भौ तिक संरचनाहरुको क्षति हुदै आईरहेको कुरा पनि विभिन्न मिडियाबाट पनि सुन्न पाईएको छ।

यस क्षेत्रमा रहेका प्रमुख बिपद निम्त्याउने नदिहरु चंगहवा, सुरही, घोरही, गुर्चिहवा, सिर्सिहवा तथा डुडुराहरु तथा स्थानिय स्तरमा बिभिन्न घोलाहरु रहेका छन्। यि विभिन्न नदी का कारण वर्षैनी वर्षभरि खाउला भनि संचित गरिर ाखेको अन्न, बालीनाली तथा पशुचौपायाहरुको बार्षिक रुपमा भैरहेको क्षतिले मानिसहरु झन् भन्दा झन् कठीन अवस्थाको सिर्जना गरिरहेको छ। यि सबै कारणले कृष्णनगर नगरपालिकाले युनीसेफ नेपालको प्राविधिक सहयोग र स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समितीको नेतृत्वमा नेपाल सरकार संघिय मामिला तथा स्थानिय विकास मन्त्रालयले जारी गरेको स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना तर्जुमा निर्देशिकालाई मध्यनजर गरि यस नगरपालिकाले

स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिती र विभिन्न कार्यदलहरु गठन भएका छन् । यसैलाई कार्यन्वयनका लागी नगर पालिकामा भएका विभिन्न प्रकोपहरुको सामना गर्न सक्ने क्षमताको विकास गरि अति जोखिममा रहेका समुदायको विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु अनुकुलनका विषयमा ज्ञान, सिप, र धारणामा सकारात्मक परिवर्तन ल्याई यस्ता प्रकोहरुलाई न्युनिकरण गर्नूका साथै असल सभ्य सम्मुनत समाज र विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल नगरपालिकाको निमार्णका लागी विभिन्न सरोकारवालाहरुको सहयोगमा कार्यन्वयन गर्न गराउनका लागी यो स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना २०७६ निमार्ण गरेको छ।

१.२. स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजनाको परिचय, परिकल्पना ध्येय लक्ष्य र उद्देश्य

कपिलवस्तु जिल्ला कृष्णनगर नगरपालिकाको सम्भावित विपद् तथा जलवायु परिवर्तनको जोखिम कम गर्न, विपद्को समयमा आपत्कालीन कार्य सम्पादन गर्न, प्रभावकारी प्रतिकार्य गर्न र विपद् पश्चात् पुनःस्थापन तथा पुनर्निर्माणका लागि दिशानिर्देश गर्न नगरपालिकाले तयार गरिएको योजनाबद्ध कार्यक्रम, कार्य जिम्मेवारी तथा बजेटसहितको ढाँचा नै **स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना** हो।

परिकल्पना :

- ❖ कृष्णनगर नगरपालिका यस स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजनाको परिकल्पना कृष्णनगर नगर पालिकालाई विपद् उत्थानशील पालिकाको रूपमा स्थापित गर्नु रहेको छ।

ध्येय

- ❖ यस योजनाको मुख्य ध्येय विपद्को जोखिममा रहेका स्थानीय समुदायलाई विपद्को जोखिमबाट सुरक्षित गरी बांच्न पाउने अधिकार सुनिश्चित गर्ने, विपद् जोखिम न्यूनीकरणका कार्यहरूलाई स्थानीय विकास प्रकृयामा मूलप्रवाहीकरण गर्ने तथा समुदायलाई विपद् जोखिममुक्त समुदायको रुपमा विकास गर्नु रहेको छ।

लक्ष्य

- ❖ यस योजनाको लक्ष्य विपद्बाट हुने जनधनको क्षति कम गर्ने, विपद्को जोखिमलाई न्यूनीकरण गर्नका साथै सहभागितामूलक प्रक्रियाबाट पहिचान गरिएका विपद् जोखिम न्यूनीकरणका सवालहरुलाई योजनाको रूप दिई पूर्वतयारीका कार्यहरू गर्ने एवम् जीविकोपार्जन समेतमा सुधार गर्न विपद् जोखिम न्यूनीकरणका कार्यलाई विकास योजनाहरूमा मुलप्रवाहीकरण भएको सुनिश्चित गर्ने रहेको छ।

उद्देश्य :

- ❖ नगरपालिका भित्रका स्थानीय निकाय, समुदाय र सरोकारवालाको प्रत्यक्ष, समावेशी र सक्रिय सहभागिताको प्रत्याभूति गर्छ।
- ❖ यस योजनाले नगरपालिका भित्र विपद तथा जलवायु परिवर्तनद्वारा मानवीय, आर्थिक, सामाजिक, भौतिक तथा प्राकृतिक श्रोतमा पर्न सक्ने प्रतिकुल प्रभावको विश्लेषण गरेको छ।
- ❖ कृष्णनगर नगरपालिकामा समावेशी र सहभागीतामूलक विधिको प्रयोग मार्फत् समुदायमा रहेको सङ्कटासन्नताको पहिचान, स्तरीकरण तथा क्षमता विश्लेषण गर्दै जोखिम न्यूनीकरण, प्रतिकार्य र पुर्नलाभका

कार्यहरु गर्न तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलनका लागि स्थानीय श्रोत, साधन तथा क्षमताको अधिकतम् परि चालनमा जोड दिइएको छ।

- ❖ आवश्यकता अनुसार विकास प्रक्रियामा विपद् तथा जलवायु उत्थानशिलतालाई मुलप्रवाहीकरण गर्दै विपद् पुर्व, विपद्को समयमा र विपद् पश्चात गर्नु पर्ने कार्यलाई प्राथमिकीकरण गर्छ।
- ❖ विपद् जोखिम न्यूनीकरण कार्यक्रमलाई स्थानीय तहमा नै संस्थागत गरी आत्मनिर्भर बनाउन र स्थानीय समुदायको साझेदारी वृद्धि गर्न।
- ❖ नगरपालिकाका बालवालिकाहरुलाई विपद जोखिमबारे ज्ञानको अभिवृद्धी गरी विपद्को समयमा बालवालिकामा पर्ने असरहरुलाई कम गदै विपद जोखिम न्यूनीकरणमा बालवालिकाको अर्थपुर्ण सहभागिता सुनिश्चित गर्न।

१.३ योजनाको समग्र उद्देश्य :

क) विपदवाट हुनसक्ने जनधनको क्षति र साधन स्रोत र संरचनामा पर्न सक्ने प्रतिकुल, प्रभावको विश्लेषण गर्नु।

ख) बिपदको समयमा तथा बिपद पश्चात आउन सक्ने संभावित संकटलाई समयमै योजनाबद्ध तरिकाबाट बिश्लेषण गरि बिभिन्न सहयोगी निकायको सहयोग तथा नगरपालिकाको अग्रसरतामा पुर्व तयारी, खोज तथा उद्धार, राहत बितरण तथा पुर्नस्थापनाको कार्यलाई प्रभावकारी बनाउने।

(ग) स्थानीय तहमा रहेको विपद्को सङ्कटासन्नता, जोखिम र क्षमता विश्लेषण गर्न र सोही बमोजिम विपद् तथा जलवायुजन्य जोखिम व्यवस्थापनका कार्यक्रमहरुलाई प्राथमिकीकरण गर्दै स्थानीय विकास प्रक्रियामा मुलप्रवाहीकरण गरी विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समुदायको निर्माणमा योगदान गर्नु।

(घ) स्थानीय तहका नीति तथा विकास कार्यक्रममा सबै क्षेत्र र वर्ग (महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, एकल महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, दलित, आदिवासी, जनजाति, प्रकोप प्रभावित, जलवायुजन्य प्रभावित वा सङ्कटासन्न समुदाय तथा व्यक्तिहरू, मधेसी, मुश्लिमजस्ता वर्ग एवं नेपाल सरकारले लक्षित समूह भनी परिभाषित गरेका वर्ग) को समानुपातिक सहभागिता सुनिश्चित गरी विपद् जोखिम व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलनलाई संस्थागत गर्न मार्ग प्रशस्त गर्नु।

१.४ योजनाको आवश्यकता र महत्व :

कपिलवस्तु जिल्लाको कृष्णनगर नगरपालिका बहुप्रकोपका हिसाबले जोखिममा रहेको छ, वर्तमान नगरपालिकाको स्थितीलाई विश्लेषण गर्ने हो भने यस पालिकाका स्थानिय बासिन्दाहरु विपद् व्यवस्थापन कसरी गर्ने विकासका हरेक प्रक्रियामा विपद् जोखिम न्युकिरणलाई कसरी मुल प्रवाहिकण गर्न सकिन्छ, जलवायु परिवर्तनले ल्याएको नकारात्मक असरलाई कसरी अनुकुलन गर्ने, भन्ने बारेमा खासै जानकारी नहुनाले वर्षेनी धेरै क्षति वेहोर्नुपर्ने स्थिती रहेको छ। यि सबै कारणलाई केलाएर जाने हो भने वास्तविक रुपमा विपद् पुर्वतयारी तथा व्यवस्थापन गर्ने विषयमा ज्ञान, सिप र क्षमतामा विकास गर्नुपर्ने अवस्था रहेको छ। विपद् पछिको कार्यमा मात्र केन्द्रित हुनु मात्र नभई विपद् व्यवस्थापनका

तिनवटा चरणहरुलाई केन्द्रित गरि गर्नुपर्ने क्रियाकलापहरुलाई अगाडी बढाउनु पर्ने नितान्त आवश्यकता देखिन्छ। विपद् सम्वन्धि सामना गर्ने समुदायको परम्परागत सिपलाई सुदृढिकरण गर्दै विपद् संग सामना गर्न सक्ने क्षमताको विकास गरि हुन सक्ने भौतिक क्षति तथा मानविय क्षतिलाई कम गर्नका लागी र समुदायको क्षमता अभिवृद्धि गर्नको लागी नेपाल सरकार संघिय मामिला तथा स्थानिय विकास मन्त्रालयले जारी गरेको स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना निमार्ण निर्देशिका २०७४ लाई आत्मसात गर्दै विपद् उत्थानशिल समुदायको निमार्णका लागी निर्दिष्ट निर्देशिकामा भएका विषयवस्तुको आधारमा योजना निमार्ण गर्नुपर्ने आवश्यक रहेको छ।

१.५ योजनाको सिमा :

यो विपद तथा जलवायु उत्थानशिल योजना तर्जुमा सञ्चालन गर्दा स्थानिय स्तरका सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाका प्रतिनिधिहरु राजनीतिक पार्टीका प्रतिनिधिहरु, स्थानिय अगुवाहरु, शिक्षक, महिला स्वास्थ्य स्वयंसेबिका, सुरक्षाबलका प्रतिनिधिहरु, अपांगता भएका व्यक्तिहरु, वालवालिका, बृद्धबृद्धा आमा समूहहरुका प्रतिनिधिहरु र नगरपालिकामा गठित विपद व्यवस्थापन समिति तथा योजना तर्जुमा उपसमितिका प्रतिनिधिहरुको सहभागितामा सहभागिमुलक प्रक्रियाद्धारा योजना तर्जुमा गरिएको छ त्यसैले यो योजना तथ्यांकमा आधारीत भन्दा छलफल र सहभागीतामुलक बिश्लेषणबाट आएका बस्तुगत सुचनामा बनेको छ।

- तथ्यांक संकलनको क्रममा विगतका बर्षहरुमा भएका विपद्का घटनाहरु तथा त्यसबाट भएको क्षतिको सम्पूर्ण यथार्थ विवरणहरु प्राप्त गर्न कठिनाइ भएकोले नगरपालिकाको संकटासन्नताको स्तर निर्धारण, पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको तर्जुमा, विपद् जोखिम न्यूनिकरणका गतिविधिहरु निर्धारण गर्दा केही लचकता अपनाइएको छ।
- विपद् जोखिम व्यवस्थापनको योजना अन्तर्गत बनाएका गतिविधिहरुको कार्यान्वयनका लागि बढी मात्रामा बाहिरी श्रोतको भर पर्नु पर्ने अवस्था देखिन्छ। जसले गर्दा बाह्य स्रोत प्राप्त नभएमा योजनाको कार्यान्वयनमा नकारात्मक असर पर्ने सम्भावना देखिन्छ।
- बिभिन्न सरोकारवालासँग भएको स्रोतहरुलाई परिचालनमा सकरात्मक भए पनि सरकारी र गैरसरकारी संस्थाहरुको आर्थिक बर्ष र योजना तर्जुमा समय अगाडि पछाडि पर्नाले समपुरक कोषमा समस्या परिरहेको छ।
- बिभिन्न विपद्हरुबाट हुने क्षतिलाई सीमित स्रोत र साधनबाट न्यून गर्न चुनौती रहेकोछ।
- बिभिन्न क्षेत्र अर्न्तगत गरिने योजना जस्तै स्वास्थ्य, कृषि, भौतिक संरचना निमार्ण गर्दा बिपद तथा जलबायु उत्थानशिलतालाई संगै जोडेर नलगेमा समस्या समाधानमा सधै चुनौति आईरहने देखिन्छ।
- नेपाल सरकारबाट स्वीकृत "विपद् जोखिम व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीति, २०६६" विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापान ऐन २०७४, स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४, स्थानीय विपद जोखिम व्यवस्थापन यो जना तर्जुमा निर्देशिका २०६८ तथा यसको परिमार्जन मस्यौदा निर्देशिका २०७४ मा व्यवस्था भए अनुसारको प्रकृयाबाट योजना निर्माण गरिएको छ। स्थानीय समुदायका सरोकारवालाहरु संग भएको अन्तरक्रिया, विगतमा भएको क्षति र भविष्यमा हुन सक्ने क्षतिलाई आधार मानेर जोखिम स्तरीकरण गरिएको छ।

- विपद जोखिम व्यवस्थापनको योजना अन्तरगत बनाएका गतिविधीहरुको कार्यन्वयनका लागि सम्बन्धित गतिविधी स्थानिय तहका शाखाहरु, जिल्ला समन्वय समिती तथा दातृ संस्थाहरुबाट समेत सहयोग मिल्ने आशा गरिएको छ। अन्यथा योजना कार्यान्वयनमा समस्या पर्ने देखिन्छ।
- कृष्णनगर नगरपालिकाको विपद् व्यवस्थापन योजना तर्जुमा गर्दा सहभागितामुलक प्रकृयाका माध्यमबाट गरिएको थियो। यस प्रक्रियामा राजनीतीक पार्टिका प्रतिनिधीहरु, सामाजिक संघ संस्थाका प्रतिनिधीहरु, स्थानिय स्तरका सरकारी कार्यालयका प्रतिनिधीहरु, समुदाय स्तरका विपद् व्यवस्थापन समितिका प्रतिनिधी, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको संस्थाहरुबाट प्रतिनिधी, महिला लगायत सम्पुर्ण क्षेत्रको सहभागिता रहेको थियो।
- तथ्याकं संकलनको क्रममा विगतका बर्षहरुमा भएका विपद्का घटनाहरु तथा त्यसबाट भएको क्षतिको सम्पुर्ण यथार्त विवरणप्राप्त गर्न कठिनाइ भएकोले वडा तहको संकटासन्नताको स्तर निर्धारण, पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको तर्जुमा, विपद् जोखिम न्यूनिकरणका गतिविधिहरुतथा बजेट निर्धारण गर्दा केही लचकता अपनाइएकोछ।
- विपद् जोखिम व्यवस्थापनको योजना अन्तर्गत बनाएका गतिविधिहरुको कार्यन्वयनका लागि बढी मात्रामा बाहिरी श्रोतको भर पर्नु पर्ने अवस्था देखिन्छ। जसले गर्दा बाह्य स्रोत प्राप्त नभएमा योजनाको कार्यान्वयनमा नकारात्मक असर पर्ने सम्भावना देखिन्छ।
- बिभिन्न विपद्हरुबाट हुने क्षतिलाई सिमित स्रोत र साधनबाट न्यून गर्न चुनौती रहेकोछ।

१.६ योजनानिर्माण प्रक्रिया विधि :

यो योजना तर्जुमा गर्दा तल उल्लेखित विधि र प्रक्रियाहरु अपनाइएको छ :

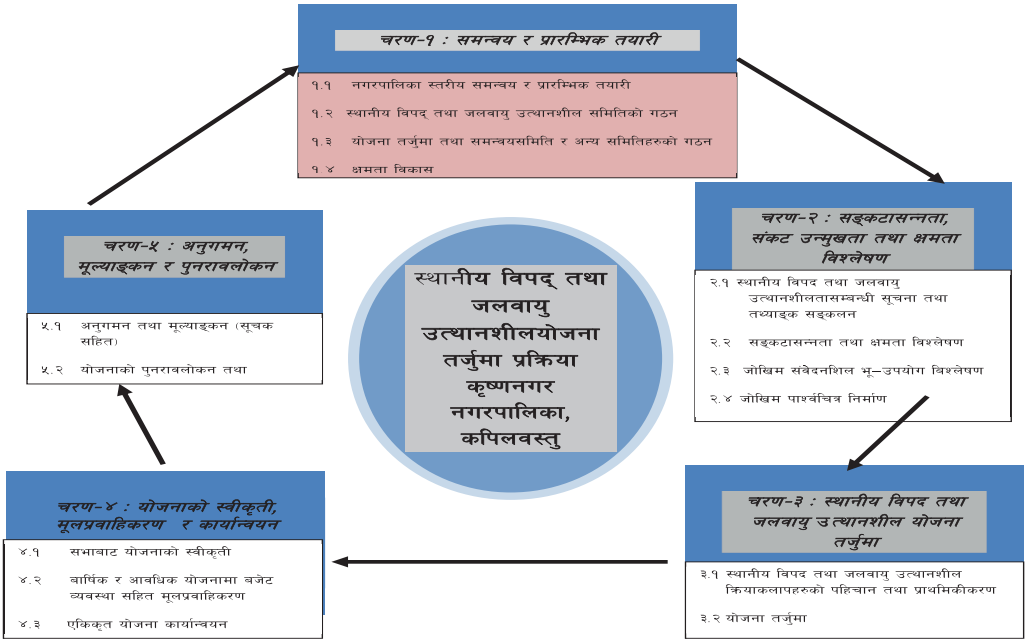

- जिल्ला विपद् व्यवस्थापन योजनाले जोखिमको अवस्थामा रहेको भनी पहिचान गरिएको कृष्णनगर नगर पालिकालाई जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति तथा जिल्ला समन्वय समिति संगको समन्वयमा यस योजना निर्माण प्रकृयामा छनौट गरिएको छ।
- योजना तर्जुमा गर्दा नगरपालिका स्थित सबै सरोकारवालाको सहभागितालाई सुनिश्चित गरिएको छ।
- विगत वर्षहरुको विपद्को अवस्था बारेमा विश्लेषण गरिएको छ।
- नगरपालिकाको आर्थिक, सामाजिक अवस्थाको विश्लेषण गरिएको छ।
- नगरपालिकाको सम्पुर्ण वडाहरुमा गई तथ्याङ्क संकलन गरिएको छ।
- नगरपालिकामा कार्यरत क्रियाशिल निकायको क्षेत्रगत रुपमा क्षमता विश्लेषण गरिएको छ।
- तर्जुमा भएको योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि जिम्मेवारी बाँडफाँड गरिएको छ।
- विपद्को ऐतिहासिक समय रेखा विश्लेषण, संस्थागत विश्लेषण गरिएको छ।
- आपत्कालिन प्रतिकार्यको लागि गरिने पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका क्रममा क्षेत्रगतरुपमा रहेका दक्षता, ज्ञान, सीप, विधिको प्रयोगका लागि समन्वयमा जोड दिइएकोछ
- बिभिन्न चरणमा नगरपालिका स्तरीय गोष्ठीको आयोजना गरी योजनालाई अन्तिम रुप दिईएकोछ।

१.७. विपद् ब्यवस्थापन योजना कार्यान्वयन रणनिति :

- योजनालाई नगरपालिकाको नगरसभाबाट अनुमोदन गराई वैधानिकता प्राप्त गरी कार्यान्वयन गरिनेछ।
- पालिका स्तरका कार्यदलको तालिम तथा क्षमता अभिबृद्धिका लागि विपद् जोखिम न्यूनीकरणको क्षेत्रमा कार्यरत सरोकारवाला संघ/संस्थाहरुको सहभागितामा जोड दिइने छ। विपद्को समयमा कार्यदलका तालिम प्राप्त सदस्यहरुलाई परिचालन गरिनेछ।
- योजना कार्यान्वयनको लागि नगरपाकिलाबाट वजेट छुट्याइने छ भने सरकारी कार्यालय, जिल्ला समन्वय समिती, प्रदेश सरकार, जिल्लाका मन्त्री तथा सांसदहरु तथा अन्य दातृ निकायसँग समन्वय गरिने छ। नगर पालिकामा गरिने विकासका कार्यमा विपद्लाई मध्य नजर गरेर गरिनेछ।
- स्थानीय ज्ञान, सीप, विधी, प्रविधी र स्रोत तथा साधनको अधिकतम उपयोग गरी विपद् जोखिम व्यवस्थापनको योजनालाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिने छ।
- योजनाको कार्यान्वयन भए नभएको स्थानीय विपद् तथा जलवायू उत्थानशिल समिती, नगरपालिका, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला समन्वय समितिबाट नियमित अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण गरिनेछ।
- योजना कार्यान्यवनको लागि समय समयमा बिभिन्न प्रकारका क्षमता अभिबृद्धि तथा पुर्नताजगी तालीमको आयोजना गरिनेछ।

१.८ बजेट व्यवस्थापन तथा कार्यान्वयन

१. नगरसभाले स्वीकृत योजना भएकोले योजनाले निर्धारण गरेका प्राथमिकता प्राप्त क्रियाकलाप सञ्चालनको लागि नगरपालिकाले आफ्नो क्षमताले भ्याएसम्म बजेट विनियोजन गर्नेछ।
योजना कार्यान्वयनको लागि नगरपालिका, विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला समन्वय समिति, विषयगत कार्यालय, विकास साझेदार समेतको समन्वय र सहयोगमा बजेटको व्यवस्था गर्नेछ।

२. स्वीकृत योजना कार्यान्वयनको लागि नेपाल सरकारबाट स्वीकृत "विपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी विशिष्ट कार्यक्रम मध्ये प्राथमिकता प्राप्त कार्यक्रम-चार (Flagship four) समुदायमा आधारित एकीकृत विपद् व्यवस्थापन योजनाबाट समेत बजेट परिचालनको व्यवस्था गर्न सकिनेछ।

योजना कार्यान्वयन:

- ❖ नगरपालिकाले स्वीकृत विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति मार्फत् कार्यान्वयन गराउनेछ।
- ❖ स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिले स्वीकृत योजना विषयगत कार्यालय, समुदाय, सङ्घसंस्था तथा निजी क्षेत्र एवं समुदायमा आधारित विपद् व्यवस्थापन समिति समेतको सहयोग लिई कार्यान्वयन गर्नेछ।

१.९. योजनाको अनुगमनतथा मुल्याङ्कन

- ❖ नगरपालिकाबाट बार्षिक नीति तथा कार्यक्रमको अनुगमन तथा मुल्याङ्कन गर्दा स्थानीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना कार्यान्वयनको समेत नियमित अनुगमन तथा मुल्याङ्कन गरिनेछ।
- ❖ नगरपालिका तथा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिले स्थानीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजनाको कार्यान्वयनको नियमित अनुगमन तथा मुल्याङ्कन गरिनेछ।
- ❖ विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना कार्यान्वयन गर्ने संस्थाहरुले आफ्नो अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको प्रतिवेदन सम्बन्धित निकाय, स्थानीय निकायमा पेश गरिने छ।
- ❖ योजनाको बार्षिक रुपमा आवश्यकता अनुसार अध्यावधिक तथा परिमार्जन गरिने छ।
- ❖ प्रत्येक बर्ष नगरपालिकाको आयोजनामा एक समीक्षा गोष्ठीको आयोजना गरी योजना अनुगमनमा देखिएका कमी कमजोरीको सुधार गरिने छ।
- ❖ अनुगमन मुल्याङ्कन गर्दा स्थानीय समुदायको राय सुझावलाई आधार मानिने छ।
- ❖ योजनाको प्रभावकारीताको अध्ययनको लागी हरेक वर्ष नगरपालिका स्तरमा एक कृत्रिम घटना अभ्यास संचालन गरिनेछ।

१.१० योजनाको पुनरावकोलन तथा अध्यावधिक :

- ❖ नगरपालिकाको कुनै पनि क्षेत्रमा उत्पन्न विपदले संकटासन्नता, क्षमता र जोखिममा पारेको परिवर्तनलाई सम्बोधन गर्न प्रत्येक वर्ष योजनाको पुनरावलोकन तथा समिक्षा गरी वार्षिक कार्यक्रम तथा योजना तयार गरिनेछ।
- ❖ विपद् जोखिम व्यवस्थापन कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन प्रत्येक पाँच वर्षमा योजनाको बृहत पुनरावलोकन गरी अध्यावधिक गरिनेछ।

खण्ड २ विपद संकटासन्नता क्षमता तथा जोखिम विश्लेषण

२.१ प्रकोपको पहिचान तथा स्तरिकरण

नगरपालिकामा रहेका १२ वटा वडा स्तरमा गरिएको स्तरिकरणलाई समायोजन गर्दै स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिती र वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन समितिको छलफल तथा विश्लेषणको आधारमा समष्टिगत रुपमा नगरपालिका भरि सबै भन्दा खडेरी पहिलो प्रकोपको रुपमा पहिचान भएको छ। यसै गरि क्रमशः जनावर किट आतंक, शितलहर, आगलागी, महामारी, हावाहुरी, असिनापानी, सडक दुर्घटना र भुकम्प रहेका छन। यद्यपि कुनै बिपद् कुनै वडाको लागि प्रमुख मानिएको छ भने कुनै बिपद् अर्को वडाको लागि प्रमुख रुपमा लिईएको छ। खडेरी वडा नं २ देखि ११ सम्म पहिलो स्तरिकरणमा आएको छ भने वाढी २, ४, ५, ९, १०, १२ को लागि प्रमुख मानियको छ, त्यसै गरी जनावर तथा किटआतंक बडा नं १, ३, ६, ७ र ८ को लागि प्रमुख मानिएको छ, त्यसैगरि वडा नं २, ३, ५, ६, १० र १२ मा शितलहर लाई प्रमुख बिपद्मा राखिएको छ। यसबाट के प्रस्ट हुन्छ भने कृष्णनगर नगरपालिका बहुप्रकोपको जोखिम रहेको छ तसर्थ यसको प्रभावकारी व्यवस्थापन र न्युनिकरण तथा अनुकुलन गर्न समुदायलाई मात्र नभई नगर पालिका लाई ठुलो चुनौतिको रुपमा आएको छ।

पालिका स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति वाट प्रकोप पहिचान तथा स्तरिकरण

वडा नं.	वडा तथा पालिका स्तरिय विपद् ब्ध्वस्थापन समिति द्धारा वडा स्तरिय प्रकोप पहिचान तथा स्तरिकरण जोड़ा विधि मार्फत								
	१	२	३	४	५	६	७	८	९
१	भुकम्प	वन्यजन्तु आतंक, सर्पदंश	खडेरी	वाढी	शितलहर	महामारी	आगलागी	हावाहुरी	असिना
२	भुकम्प	खडेरी	वाढी	शितलहर	महामारी	जगलि जनावर आतंक	आगलागी	असिनापानी	हावाहुरी
३	भुकम्प	खडेरी	जगलि जनावर आतंक	शितलहर	वाढी डुवान	महामारी	हावाहुरी	असिनापानी	आगलागी
४	भुकम्प	खडेरी	वाढी तथा डुवान	जगलि जनावर आतंक	आगलागी	महामारी	शितलहर	हावाहुरी	असिनापानी
५	भुकम्प	खडेरी	वाढी तथा डुवान	शितलहर	महामारी	आगलागी	जगलि जनावर आतंक	हावाहुरी	असिनापानी

६	भुकम्प	खडेरी	जगलि जनावर आतंक	शितलहर	महामारी	आगलागी	वाढी तथा डुवान	असिनापानी	हावाहुरी
७	भुकम्प	खडेरी	जगलि जनावर आतंक	आगलागी	महामारी	शितलहर	वाढी तथा डुवान	हावाहुरी	असिनापानी
८	भुकम्प	खडेरी	जगलि जनावर आतंक	महामारी	वाढी तथा डुवान	शितलहर	हावाहुरी	आगलागी	असिनापानी
९	भुकम्प	खडेरी	वाढी तथा डुवान	जगलि जनावर आतंक	आगलागी	शितलहर	हावाहुरी	महामारी	असिनापानी
१०	भुकम्प	खडेरी	वाढी तथा डुवान	शितलहर	महामारी	आगलागी	जगलि जनावर आतंक	असिनापानी	हावाहुरी
११	भुकम्प	खडेरी	शितलहर	आगलागी	महामारी	जगलि जनावर आतंक	वाढी तथा डुवान	हावाहुरी	असिनापानी
१२	भुकम्प	वाढी तथा डुवान	खडेरी	शितलहर	आगलागी	जगलि जनावर आतंक	हावाहुरी	महामारी	असिनापानी

२.२ प्रकोप बिश्लेषण

नगरपालिकाको सामाजिक स्रोत नक्साङ्कन र सङ्कटासन्नता तथा क्षमता पहिचान, समस्या वृक्ष विश्लेषण, धरातलीय हिँडाइ, संस्थागत विश्लेषण, लक्षित समूह छलफल, प्रत्यक्ष अवलोकन समेतको प्रयोगबाट आएका सुचनाहरुको विश्लेषणका नतिजालाई संक्षिप्त रूपमा तलको ढाँचामा उल्लेख गरिएको छ।

क्र. सं.	वडा न.	समस्या अथवा प्रकोप	कारण	कारक तत्व	प्रभाव	सम्भावित समाधानका उपाय
१.	२ देखि ११ सम्म पहिलो स्तरमा तर सामान्य रुपमा नगरपालिका भरि	सुख्खा खडेरी	• अनियमीत बर्षा • जलवायु परिवर्तन हुनु • बढ्दो मरुभुमिकरण • विश्व उष्णता • पानीको श्रोतको सहि सदुयोग नगर्नु • बन बिनास	• बालीनाली सुक्नु तथा उत्पादनमा ह्रास हुने जसका कारण आम्दानीमा कमी तथा खाद्यान्नको अभाव। • खानेपानीको अभाव • जलवायु अनुकुलन खेति प्राणालीको बारेमा जानकारी नहुनु। • महामारीको अवस्था सिर्जना हुने।	• सिंचाईको ब्यवस्था गर्ने। • जलवायु अनुकुलित खेति प्रणाली अबलम्बन गर्ने। • बृक्षारोपण तथा भएका बनजंगलको संरक्षण गर्ने।	• लामो समयसम्म बर्षा नहुनु। • पानीको श्रोतहरु सुक्नु • सिंचाईको सुबिधा नहुनु
२	वार्ड नं. २, ४, ५, ९, १० र १२ मा वढि देखिएपनी नगरपालिका भर	बाढी	▪ अत्यधिक बर्षा हुनु ▪ जलवायु परिवर्तन	▪ अव्यवस्थित ढल निकास ▪ जनचेतनाको कमी ▪ जनसंख्या वृद्धि लापरवाही ▪ वन विनास ▪ होचो स्थानमा वस्ति हुनु	**असर** • घर भत्किनु • अन्न वाली वगाउनु • जमिन कटानी पटानी हुनु • पशु चौपया मर्नु **प्रभाव** • समुदाय विस्थापित • गरिबी बढ्नु • महामारी फैलनु • मानवीय क्षति • भौतिक संरचना भत्कनु • मानसिक तनाव • उत्पादनमा कमी	• सुरक्षित स्थान पहिचान • वृक्षारोपण • जनचेतना • पुर्वतयारी सामाग्री • आपतकालीन योजना • पानी निकासको व्यवस्था • राहत कोष निर्माण गर्नु • सुरक्षित सेल्टरहरु निर्माण गर्नु,

३	वार्ड नं १, ३, ६, ७ र ८ मा बढी प्रभाव रहेको	**फिट तथा माथुल्ले आंतक, जनावर आंतक**	• पानि जम्ने • सरसफाईमा कमी • जलवायु परिवर्तन	• होचो जमीन भएकोले पानि जम्ने समस्या • सरसफाईमा कमी • गाईवस्तु जथाभावि रुपमा घरको नजिक राख्ने ।	लामखुट्टे तथा अन्य किराको टोकाईबाट अन्य जटिल र सरुवा रोग फैलिने । उचवासमा लागि आर्थिक क्षति मानसिक तनाव किराको खेतिबाली समेत नोक्सानी
४	नगरपालिका भरि बीचो बीचमा आएको	**झिनबेर**	• लामो समयसम्म लामु • हिउँदे वर्षा • हावाको बहाव	• जलवायु परिवर्तन हुनु • बढ्दो मरुभुमिकरण • विश्व उष्णता • वायुमण्डलीय चाप	**असर** • निमोनिया लागु • नगदे वाली, फलफूल तथा तरकारी वाली नाश हुनु **प्रभाव** • वृद्धवृद्धाहरुलाई दम बढ्नु • रुघा खोकी लागु • मानिसको मृत्यु हुनु • आर्थिक अवस्था कम्जोर हुनु • भोकमारी हुनु

					ढल निकासको राम्रो प्रबन्ध गर्ने । पानि जम्ने खाडलहरु पुर्ने । सरसफाई अभियानहरु संचालन गर्ने । शरिर छोपिने लुगा लगाउने तथा लगाईदिने । झुलको ब्यवस्था गर्ने । खेतिबालीको लागि प्राबिधिक सल्लाह अनुसार नियन्त्रणको कार्य गर्ने ।
					• तातो पानी खानु पर्ने • आगो ताप्नु पर्ने • न्यानो लुगा लगाउनु पर्ने • बालबालिकालाइ घर बाहिर खेल्न नदिने

८	पहिलो दोब्रोमा नपरेपनि नगरपालिकाभर असर ।	**आगलागी**	• लापरवाही गरेर जथाभावी आगो बाल्नु • ज्वलनशील बस्तु बालबालिकाले भेट्ने ठाउँमा राख्नु	• गुचमुच्च परेका अव्यवस्थित घरहरु • हावाहुरी चल्नु • लापरवाही वानी व्यवहार • खरले छाएको घर • जनचेतनाको कमी • सुख्खा मौसम हुनु हावाहुरी चल्नु	**असर** • वन जंगल विनाश हुनु • घर जल्नु • भौतिक संरचना नाश हुनु **प्रभाव** • आर्थिक अवस्था खस्कनु • धन,जन,पशु क्षति • दैनिक क्रियाकलापमा अवरोध हुनु • बसाँई सँराई • खर्च वढ्ने विरामी पर्नु	• जनचेतनामुलक कार्यक्रम गर्ने • अग्नि रेखाको व्यवस्थापन • सचेतिकरण • पर्याप्त मात्रामा पानीको ब्यवस्था कच्ची घर भए भान्सा माथिको छानो लिपपोत गर्ने
९	पहिलो दोब्रोमा नपरेपनि नगरपालिकाभर असर ।	**महामारी**	• बाढी तथा डुबान हुँदा, • चेतनामा कमी • खुल्ला दिशा पिसाब गर्नाले शुद्ध खाने पानिको • अभाव अति खडेरी र खानपानको कारण पनि हुन्छ, • लामखुट्टे तथा भुसुनाको टोकाई	• जहा पायो त्यहीको पानी खानाले,चेतनाको अभाव, फोहोर मैला व्यवस्थि नगर्नाले तथा सफा ब्यबहार नअपनाउनाले, दिशा गरेपछी हात धुने बानी नहुनु, • चर्पीको सही सदुपयोग नहुनु, • खानेकुरा खानु अगाडी हात धुने तथा फलफुल नधोई खानेबानी हुनु, • चेतनामा कमी • अब्यबस्थीत पशुपालन, • कमजोर आर्थिक अवस्था सरसफाई भन्दा कामलाई बढी ध्यान दिनु	**असर** • रोग व्यधि लाग्नु • झाडापाखाला लाग्नु • मानिस विरामी हुनु • विभिन्न सरुवा रोग फैलिनु **प्रभाव** • अकालमा ज्यान जानु • पारिवारी तनाव बढ्नुक • टाउको दुख्ने आँखा दुख्ने समस्या • शारीरीक तथा मानसीक रुपमा कमजोर हुनु, • गरीवी बढ्छ, • खर्चमा बृद्धी हुनु,	• जनचेतना फैलाउने • चर्पी अनिबार्य बनाउने अभियान पानी उमालेर खाने

७	सबै वडाहरूमा गैर ढुङ्गे घरको एकीकरण भा आएको	**हुँदैछन्**	• जंगल बिनाश हुनु • सुख्खा मौसम • भौगोलिक भुक्नाबट	• जंगल बिनाश हुनु • जलवायु परिवर्तन हुनु • अग्ला र कमजोर संरचनासहितको घरहरु निर्माण गर्नु ।	• घर भत्किनु • चोटपटक लाग्नु • मानिस घाइते हुनु • आर्थिक भारमा वृद्धि • धन, जन, पशु क्षति • भौतिक संरचनामा क्षति • गरिबी वृद्धि
८	सबै वडाहरूमाएकीकरण भा आएको	**आँसिन्ना**	जलवायु परिवर्तन	जलवायु परिवर्तन	बालीनाली तथा अन्य भौतिक क्षति चोटपटक लाग्ने
९	नगरपालिका भरी (प्रधानकार्यालय नयेको तर ऐतिहासिक अवस्था तथा बैज्ञानिक तथ्यको आधारमा उल्लेख गरिएको	**भूकम्प**	• धरातलिय प्लेटहरु कमजोर हुनु • ज्वालामुखि विस्फोट भएर • भुगर्भ भित्र हलचल हुनु • पृथ्वी भित्र रहेको अत्यधिक ताप र चापका कारण	• भवन निर्माण आचारसंहिता कार्यान्वयन नहुनु • भूकम्प प्रतिरोधक भवनहरु निर्माण हुन नसक्नु • घर बनाउदा गुणस्तरहिन समाग्रीको प्रयोग • जलवायू परिवर्तन • भौगोलिक बनावट • पृथिवको अत्यधिक तापक्रम • गरिबीका कारण राम्रो घरहरु बनाउन नसक्नु • समुदायस्तरमा प्राविधिक ज्ञान सीप नहुनु • भिरालो जमिन,धाप र कमजोर जमिन	**असर** • भौतिक संरचनाहरु ध्वास्त हुनु • जनधनको क्षति हुनु **प्रभाव** • मानसिक तनाव र मानसिक सन्तुलन गुमाउने • करेन्ट सर्ट भएर वा मट्टितेल,ग्यास,पेट्रोल चुहिएर आगलागी हुन सक्छ • फाहोरको कारण महामारी फैलन सक्छ • बसाँई सँराई • गरिबी बढ्नु	• घरको छानो राम्रोसँग निर्माण गर्नु • होचा घरहरु निर्माण गर्नु • जनचेतना • आपतकालीन योजना बृक्षरोपण गनु • सुरक्षित स्थान पहिचान • भवन निर्माण आचारसंहिताले प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्ने • जनचेतनामूलक कार्यक्रम गर्ने पुर्वतयारी सामाग्री • आपतकालीन योजना • पूर्व अभ्यास गर्ने • व्यवस्थित खानेपानी • भुकम्पबाट हुने क्षति कम गर्न गह्रो सामान हरु दाराजमाथि दलमा झुन्ड्याएर नराख्ने

माथीको तालिकालाई अध्ययन गर्दा प्राय जसो रुपमा भैरहने खडेरी वार्ड नं २ देखि ११ सम्म उच्च समस्याको रुपमा आएको देखिन्छ तथापि अन्य वडाहरुमा समेत खडेरीको कारण असर परिरहेको तथा क्षति भएको पाईन्छ। अनियमीत बर्षा, अनाबृष्टि, अपर्याप्त सिंचाई, विपद् सम्वन्धि जनचेतनाको अभाव देखिनु, जलवायु परिवर्तन हुनु यावत कारणले गर्दा खडेरी जाने गरेको तथा सबै बार्डहरु प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रुपमा प्रभाबित भएको देखिन्छ ।

यो नगरपालिकाको दोश्रो बिपद्को रुपमा वाढी आएको छ जसका कारण बर्षेनि कटान, डुवान, पटान हुन गई लाखौं रुपैया बराबरको क्षति हुने गरेको पाईयो।

यसैगरि शितलहर तेश्रो स्थानमा स्तरिकरण गरिएको छ जसका कारण बाली नालीमा क्षती हुने र उत्पादनमा कमी आउने गरेको छ भने कतिपय अवस्थामा शितलहरको समयमा बिभिन्न रोगहरुको कारण मानिसहरु बिरामी हुने गरेका छन्। त्यसैगरि महामारी, आगलागि, किरा तथा लामखुट्टेको आक्रमण, सर्पदंश, जनावरको आतंक, सडक दुर्घटना, असिना, हावाहुरी र भुकम्प गरि बिभिन्न किसिमका बिपद्को सामाना स्थानिय स्तरमा भोगिरहेको तथ्य आएको छ। तर समुदायसंगको छलफल तथा मौषमी पात्रोको आधारमा बर्षाको समयमा परिवर्तन भई पछि सँदै गएको तथा बाढी तथा महामारी जन्य प्रकोप पनि पछाडी जाने गरेको पाईन्छ भने जाडोको समयपनि घटेको पाईन्छ तर जाडोको मात्रा तथा हुस्सु लाग्ने समयाबधि बढीरहेको छ।

नगरपालिका तथा वडाहरुका बिभिन्न किसिमका समुह, संघसंस्था तथा कार्यालयहरुले कार्यक्रम गरिहेको भएपनि निर्णायक तहमा महिला, फरक किसिमले सक्षम तथा बिपन्न तथा दलित बर्गको सहभागीता कम पाईयो यद्यपी सहभागीताका हिसाबबाट प्रतिनिधी राखिएका भएपनि उनिहरुको भुमीका खासै नखोजिने कुरा छलफलको क्रममा पाईयो।

नगरपालिका भित्र सड्क सञ्जाल बिस्तारको स्थिति राम्रो देखिएपनि कतिपय ग्रामीण सडकहरु होचो, ग्राभेल नगरिएको, साँगुरो तथा आवश्यक मात्रामा कल्भर्ट र पुल नबनाईएकोले बर्षाको समयमा डुवान हुने, कतै बाटोनै बगाएर लै जाने तथा हिलाम्ने हुने गरेकोले आवत जावतमा समेत कठीनाई भैरहेको छ। जसका कारण बाढी प्रभावित भैहाले मा समेत तत्काल गर्नुपर्ने राहत उद्धारका कार्य पनि प्रभावित हुनेछ र हुने गरेको पनि थियो। उत्पादनशिल जमीन भए पनि सिंचाईको असुबिधा, रोग किराको आक्रमण, शितलहर, खडेरी तथा असिनाको ले बर्षेनि लाखौ बराबरको नोक्सानि ब्यर्होनु परिरहेको छ। त्यसका अलाबा उर्वर जमीनको क्षति पनि हुने गरेको छ। कतिपय समुदायका जग्गाहरु बलौटे भएकोले चाहेजस्तो बालि तथा उत्पादनहरु लिन नसकेको अवस्था रहेको छ। समुदाय स्तरमा बहु प्रकोपको व्यवस्थापन तथा विपद् तथा जलवायु परिवर्तन सम्वन्धि जनचेतनामा कमी देखिन्छ। त्यसैले स्थानिय समुदायमा बहु प्रकोप ब्यवस्थाजन तथा जलबवायु अनुकुलन सम्बन्धि जनचेतना वृद्धि गरि समुदायको विपद् संग सामना तथा जलवायु अनुकुलन गर्न सक्ने खेति प्रणाली सम्बन्धि क्षमताको विकास गर्न सके यो नगरपालिकामा बिपद तथा जलवायु परिवर्तको असर कम हुने तथा आर्थिक क्षति कम गर्न सकिने कुरा स्पष्ट हुन्छ।

२.३ नगरपालिका तथा वडाको संकटासन्नता स्तरिकरण

वडाहरुको संकटासन्न स्तरीकरण विगतमा भएको क्षति तथा भविष्यमा हुन सक्ने क्षतिलाई आधार मानेर तयार गरिएको छ। बिगतका भएका बिपद्का घटना तथा त्यसबाट भएको क्षतिको बिवरण समुह छलफलबाट आएको स्तरिकरण नतिजा तथा अन्य सुचनाहरु वडा कार्यालय तथा निर्वाचित प्रतिनिधिहरुको सुझाबको आधारमा गरिएको थियो। वडाको संकटासन्न स्तरीकरण गर्दाक्रमशः खडेरी, बाढी, शितलहर, किटआतंक, हुरी बतास, महामारी, , आगलागि, ,बन्यजन्तुको आक्रमण, असिना, सडक दुर्घटना, सर्पदंश र भुकम्प जस्ता बिपद्हरुलाई स्तरीकरण गरिएको छ। यसै आधारमा विभिन्न प्रकोपका दृष्टिकोणले वडा र त्यस अर्न्तगत रहेका घर परिवार संकटासन्नता छन् भनेर स्तरीकरण निम्न वमोजिम गरिएकोछ।

वडा नं.	उच्च संकटासन्न घरधुरी	मध्यम संकटासन्न घरधुरी	न्युन संकटासन्न घरधुरी	जम्मा	पुष्ट्याईका आधारहरु
१.	३३५	४१२	२३४	९८१	होचो स्थानमा घर भएका, आर्थिक अवस्था कमजोर भएको, प्रत्येक बर्ष बिपद् को असर परिरहने। जिबिको र्पाजनमा लागि कठीन। सिंचाई को अवस्था अपर्याप्त
२.	२३४	३१५	२७२	८२१	
३.	१२१	२१७	१७९	५१७	
४.	१७९	३०७	११७	६०३	
५.	९८	२१७	११५	४३०	
६.	१४५	३१४	१९४	६५३	
७.	१७९	३२४	१७४	६७७	
८.	२४१	४३०	२९५	९६६	
९.	१९१	४०२	१७३	७६६	
१०	१८०	३९७	१०८	६८५	
११	१५६	२१३	२६८	६३७	
१२	२१५	३११	२५९	७८५	
जम्मा	२२७४	३८५९	२३८८	८५२१	

स्रोतः २०६८ को जनगणना

२.४ नगरपालिकाको क्षमता विश्लेषण

नगरपालिकामा रहेको बिद्यमान सङ्कटासन्नता र जोखिमको सामना गर्न, नगरगापालिकाले ब्यवस्थापन गर्न सक्ने नगर पालिका भित्र वा बाहिर रहेका क्षमताहरु के कस्ता छन् भनेर पहिचान गर्दा तल उल्लेखित क्षमताहरु देखिएको छ।

नगरपालिकाको केही खण्डमा ३३ किमि मात्र कालोपत्रे सडक रहेको छ तथापि सबै वस्ती लाई जोड्ने गरि सड्क सञ्जाल रहेको छ तर पनि अधिकांस भित्रि सड्कहरु ग्राभेल तथा कच्ची छन्। ति सबै बाटोहरुमा गरि ७२ वटा पुल कर्ल्भट रहेका छन्। सबै नगरपालिका भित्र धार्मिक सहित ५८ वटा बिद्यालय तथा २२ वटा मदरसाहरु रहेका छन्। नगरपालिका भरिमा महिला/आमा समुह गरि ३२ वटा छन भने आय आर्जनमा संलग्न महिला समुह २७ वटा छन्। ति

महिला समुहहरुले पनि आफ्नै तरिकाले बचत संकलन गर्ने गरेका छन् । ति महिला समुह बाहेका पनि नगरपालिकामा बचत समुहहरु पनि छन् त्यसै गरि निर्णय तहमा २५ जना महिलाहरु काम गरिरहेका छन् । समाजमा फरका क्षमता भएका ब्यक्तिहरु मिलि आफ्नै संस्था तथा सञ्जाल तयार गरि प्रत्येक वडाहरु तथा पलिका स्तरमा समिति गठन गरि आफ्ना गतिबिधिहरु गरिरहेको पाईयो । नगरपालिका भित्र बिभिन्न ठाँउमा गरि ३ वटा सामुदायिक शौचालय, ९ वटा सामुदायिक भवन रहेकोमा केही अधुरो छ भने केही मर्मत गर्नुपर्ने अवस्थामा रहेका छन् । यो नगरपालिका धार्मीक हिसाबले धनि रहेको छ। जहाँ १६ वटा मठ मन्दिर, मस्जिद तथाा १ वटा प्रतिक्षालय रहेका छन् । यो नगरपलिका भरिमा गरि ५११ जना शिक्षक, कर्मचारी, २५० सिकर्मी तथा २५५ जना डकर्मी रहेको तथ्यांक छ। खानेपानीको सार्वजानीक धारा २०८, ईनार ६०, डिप वोरीङ ९६९ तथा घरमै ट्युवेल रहेका छन । महिला स्वास्थ्य स्यंसेसविकाहरु पनि प्रत्येका बडाहरुमा गरि ११६ जना रहेका छन् भने तालिम प्राप्त कृषि प्राबिधिक समुदाय भित्र ४ जना रहेका छन् ।

नगरपालिका भरि ६० जना भन्दा बढी ब्यक्तिहरु पौडन् सक्ने सिप भएका छन् तर खोज तथा उद्धार तालिम लिएका छैनन । अन्य बाँकी सबेलेआफैले यो सिप सिकेको बताउँछन् । नगरमा बिपद् ब्यवस्थापन तालिम लिएका २ जना रहे का छन् भने ईलाका प्रहरिमा पनि केही ब्यक्ति रहेका छन् । त्यस्तै नगरपालिका स्तरमा बिपद् ब्यवस्थापन कोष खडा गरिएको छ।

प्राय सबै घरहरुमा मोबाईल फोन रहेको छ, सवारी साधनको रुपमा घर घरमा साईकल वा मोटर साईकल छन् । कृषि कर्मको लागि टोल टोलमा ट्याक्टर, थ्रेसर, हीभेष्टर, टिलर हरु छन् तथा समुदायलाई आवश्यक परेमा भाडामा उपलब्ध हुनेछ। समुदायबाट आएको तथ्यांक अनुसार नगरपालिका भित्र २६१० साना ठुला सवारी साधनहरु रहेका छन् । कृषि, पशु तथा स्वास्थ्य जस्ता सेवा प्रदायकहरु जनशक्तिको अभावमा खासै गाँउटोलमा गएर सेवा प्रवाहगर्ने गरे का छैनन् तर आबश्यक परेमा मानिसहरु सेवा प्रदायक सम्म पुगेर सेवा लिने गरेका छन् ।

यस नगरपालिका भित्रका ३ प्रतिशत व्यक्तिहरु उद्योग तथा कलकारखाना संवद्ध रहेका छन् भने सहकारी तथा अन्य बित्तिय संस्थाहरु गरि ४० वटा रहेका छन् । १२ वटा सार्वजनिक र ४८ वटा निजि ताल तथा पोखरी रहेको यो पालिकामा सिंचाईका लागि केही भागमा नहर तथा बोरिङ्ग रहेका छन् । यो नगरपालिका भित्र थोरै बिघामात्र बनजंगल रहेको तथ्यांक आएको छ भने झण्डै २९१ बिघाजति जमीन खेति गर्न नमिल्ने अवस्थामा छ। यहाँको मुख्य पेशा कृषि रहेको छ भने लगभग १५ प्रतिशत पनि घरधुरी ब्यापार ब्यवसायमा पनि लागेका छन् ।

कृष्णनगर नगरपालिकामा अनेकौ सेवा प्रदायक संस्थाहरुले शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, खानेपानी, सुरक्षा, सञ्चार सहकारी बैंक जस्ता विभिन्न क्षेत्रमा समुदायलाई सेवा दिइरहेको छन केही गैर सरकारी संस्थाहरुले बिपद ब्यवस्थापन, चेलिबेटी बेचबिखन, मातृशिशु सुरक्षा जस्ता बिषयमा कार्यक्रम संचालन गरिहेका छन् । विभिन्न विपदको सामना गर्नका लागी यस नगरपालिकामा केही मात्रामा स्थानिय स्रोत साधनहरु उपलब्ध भए पनि श्रोतको उच्चतम प्रयोग गर्न सक्ने क्षमताको अभाव देखिएको छ। विगतको बर्षहरुको अनुभवको आधारमा यो नगरपालिकाले ले विपदको सामना गर्नका लागी यस बर्ष सम्भाव्य सामुदाय तथा पुरै वडाहरुमा सर्तकता देखाएको देखिन्छ सोही अनुरुपयस नगरपालिकाले विपद जो खिम व्यवस्थापन गर्नका लागी समिति र उपसमितीहरु तथा कार्यदलहरुहरु गठन गरिसकेको छ भने स्थानिय बिपद ब्यवस्थापन कोष समेत खडा गरि संचालनमा ल्याईएको छ।

२.५ जोखिम पहिचान तथा विश्लेषण :

यस नगरपालिकाको सङ्कटासन्नता र क्षमताबीच देखिएको दूरीलाई बिश्लेषण गर्दा सडक तथा यातायातको अवस्था मध्यम खालको देखिन्छ, बर्षको अरु समय खासै यातायातको समस्या नपरे पनि बर्षाको समयमा ग्रामीण भित्रि सडकहरु भत्कने, डुब्ने तथा हिलाम्मे हुने गरेकोले यातायातमा समस्या आउने गरेको साथै बिपदको समयमा उँचो क्षेत्रमा जानलाई कठिन हुने गरेको पाईन्छ। चन्द्रौटा देखि कृष्णनगर जाने मुख्य नाका भएकोले मानिसहरुको आवत जावत भैर हने भएकोले पनि सड्क दुर्घटनाका घटनाहरु हुने गरेको पाईयो। समुदाय छलफलका क्रममा आएका अन्य जोखिम तथा त्यसको बिश्लेषण तल तालिकामा उल्लेख गरिएको छ।

प्रकोप	भोगिरहेका समस्याहरु	संकटासन्नता	क्षमता	संकटासन्नता र क्षमता बिचको दुरी
खडेरी	• बालीनाली सुक्नु तथा उत्पादनमा ह्रास हुने जसका कारण आम्दानीमा कमी तथा खाद्यान्नको अभाव। • खानेपानीको अभाव • जलवायु अनुकुलन खेति प्राणालीको बारेमा जानकारी नहुन। • महामारीको अवस्था सिर्जना हुने।	• सिंचाईको लागि लगानी गर्न आर्थिक अवस्था कमजोर • आधुनिक खेति प्रणालीका बारे जानकारी तथा सिप नहुनु।	• भुमिगत जलश्रोत भएको। • केही मात्रामा भएपनि कृषकले आफ्नै श्रोतबाट बोरिङ्ग तथा अन्य सिंचाईको ब्यवस्था गरेको।	• भुमिगत जलश्रोतलाई प्रयोगमा ल्याउने शुरुवात भएपनि ब्यवस्थापनमा ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ। • ब्यक्तिगत स्तरमा भन्दा सामुहिक स्तर मा मिलेर सिंचाईका कार्यहरु संचालन गनुपर्ने। • जलबायु अनुकुलन खेति प्रणालीका बारे मा कम ज्ञान तथा सिप भएको। • सरकारी स्तरबाट क्षति पश्चात कहिले काँही राहत बापत केही बालीका बिउ दिने गरेको भएपनि दिर्घकालीन समस्या समाधानको लागि पहल नभएको।

बाढी तथा डुवान	• ढल निकासको अभाव • समुदाय विस्थापित हुनु • वर्षैनि जमिन डुबानी तथा पटानी हुनु • घरमा पानी पसेर घरमा भएका अन्न भिज्नु तथा भाँडाकुडी बगाउनु • वर्षात्मा आवत जावत गर्न समस्या तथा बाढी आउँदा आवतजावत गर्ने समस्या भई विद्यार्थीहरु पनि विद्यालय जान नपाउनु	• कटानी जस्ता समस्यालाई रोक्न समुदाय विभिन्न संघ संस्थाको भर पर्ने आफै प्रयासमा नजुट्नु अर्को तर्फ समुदायको कमजोर आर्थिक अवस्था •विपद व्यवस्थापन सम्बन्धि ज्ञान तथा समाग्रीहरुलाई व्यवहारिक रुपमा प्रयोगमा नल्याउनु र बेवास्ता गर्नु र समय मै सचेत नहुनु • नदिमा पुलको नहुनु, • सुरक्षित भवनको अभाव	• स्थानिय श्रम तथा जनशक्ति • विभिन्न संघसस्थाहरु कार्यरत जसले बिभिन्न समयमा बिबिध सहयोग गर्न सक्ने। • विपद् व्यबस्थापन सम्बन्धि समिति तथा कोषको ब्यवस्था • प्राकृतिक पानीको श्रोत तथा बो रिङ्ग तथा नहर कुलो। • पौडिबाजहरु तथा केही उद्धार सामाग्री समेत रहेको • सुरक्षित वाटो • वाढी पानी निकासको लागि पुल,कल्भर्ट र ह्यूमपाईप • बचत समुह तथा स्थानिय सहकारी तथा बैंकहरु रहेको	• जनचेतनाको अभाव • नियम निर्माण तथा कारर्बाहीको अभाव • समुदायमा आयआर्जनका कार्यक्रम नहुनु • माटो अनुसारको खेती गर्न जोड नदिइनु • तठबन्धन निमार्णका लागि विभिन्न संघ संस्थाहरुसँगको पहुँच र समन्वयको अभाव • विपद सम्बन्धि गठित कार्यदल तथा समितिहरु सक्रिय नभएको • पुल बनाउन आर्थिक स्रोतको अभाव • काम गर्ने जनशक्तिहरुको अभाव अर्थात् पुरुषहरु काम गर्न भारत जाने गरेको र महिला, बालबालिका तथा वृद्धावृद्धहरु मात्र घरमा रहने
शितलहर	• अन्नवाली क्षति हुनु • पशु चौपाय तथा मानिसहरु चिसो लेमर्नु • वृद्धवृद्धा र वालवालिकाहरुमा निमोनिय, रुघाखोकी जस्ता रोगका असर देखा पर्नु	• गरिवी • जनचेतनाको कमि • काठ दाउरा अभावकाकारण आगोको व्यवस्था नहुनु	• शितलहरको वारेमा महिला स्वास्थ्य स्वयम सेविका वाट सर सल्लाह दिनु	• सामुदायिक वन अथवा नर्सरी वनाउने • न्यानो कपडा लगाउन प्रोत्साहित गर्ने • जनचेतनाको कमि
किट तथा लामखुट्टे आंतक	लामखुट्टे तथा अन्य किराको टोकाईबाट अन्य जटिल र सरुवा रोग फैलिने। उपचारमा लागि आर्थिक क्षति मानसिक तनाब किराको खेतिबाली समेत नोक्सानी	• बस्ती बरिपरी पाने जम्ने खाल्डोहरु तथा घोल • सरसफाईको कमी • खेतिपातीको उत्पादनमा प्राबिभिक रुपमा कमी • बाली चक्र तथा खेति प्रणाली बैज्ञानिक ढंगबाट नअपनाउने। • पुरानो तथा गुणस्तर राम्रो नभएका बिउ प्रयोग गर्ने।	• सकेसम्म धुवाँ लगाएर बस्ने गरे को • स्थानिय स्तरमा उलपब्ध प्रबिधि तथा ज्ञानको उच्चतम प्रयोग गने ं गरेको।	ढल निकासको राम्रो प्रबन्ध नभएको । पानि जम्ने खाडलहरु जतातै हुनु। सरसफाईमा जनचेतनाको कमी। झुलको नलगाई सुत्ने बानी। खेतिबालीको लागि प्राबिधिक सल्लाह कम पुगेको तथा सल्लाह लिने परिपाटी पनि निकै कम भएको।

हुरीबतास	• घर तथा अन्य भौतिक संरचनामा क्षति • मानिस घाईते हुनु • अर्थिक भारमा वृद्धि • धन, जन, पशु क्षति	• घर नजिकै सुकेको रुख वा कमजोर हुनु • घर वनाउदा छाना राम्रो सँग नछाउनु • विधुतका पोलहरु घर नजिक हुनु	• केहि घरहरु पक्कि भएको • घरका छानाहरु वलियो तरि काले वानेको	• घरवरीपरी कमजोर तथा ठुला रुखहरु भएको • घरको छाना कर्कटपाता र घासले छाएको • विधुतका लाईन हरु व्यवस्थि तरीकाले जडान नभएको
आगलागी	• घर भित्र रहेका अन्न तथा लत्ता कपडा जलेर नष्ट • खाधान्नको अभाव, आर्थिक अवस्था कमजोर हुदै जानु • दैनिक क्रियाकलापमा अवरो धहुनु,चौपायाहरुको क्षति हुनु	• भान्छा गोठ तथा घर खरले छाएको • आर्थिक अवस्था कमजोर हुदै गएको • जनचेतनाको कमी	• घर तथा भान्साको छाना लिपपो त गरेको • आगलागि सम्बन्धि सन्देशमुलक रेडियो कार्यक्रम	• गरिबी, अज्ञानता र अशिक्षा • दमकलको व्यवस्था नहुनु • डाग्रीको व्यवस्था नहुनु
महामारी	• स्वास्थ्यमा प्रतिकुल प्रभाव पर्नु शार ीरिक कमजोरी हुदैजानु • दैनिक जीवनयापन गर्न गाह्रो हुनु • लामखुट्टेले टोक्दा इन्सेफ्लाइटिस तथा मलेरिया जस्ता रोगहरु लाग्ने	• मानवीय मृत्यु हुने • अपांगता हुने, टाउको दुख्ने आँखा पाक्नु तथा छाला सम्बन्धि रोगहरु देखा पर्नु • आर्थिक अवस्था कमजोर • समय मै स्वास्थ्य संस्थामा नजानु	• उपस्वास्थ्य चौकी • प्रत्येक समुदायमा महिला स्वास्थ्य स्वयंम् सेविका • जनचेतना कार्यक्रम प्रत्येक वडामा • घरवरिपरि सरसफाई	• जनचेतनाको कमी, • उच्च नल्काको अभाव • पानी शुद्ध गर्ने प्रक्रियाको बारेमा जानकारी नहुनु • सबै घरधुरीमा चर्पी नहुनु तथा चर्पी भएको घरधुरीमा पनि सबैले चर्पी प्रयोग नगर्नु को प्रयोग नहुनु अर्थात खुला दिसा पिसाब गर्ने गरेको
असिना	बालीनाली तथा अन्य भौतिक क्षति चोटपटक लाग्ने	• खेतिबाली तथा अन्य भौतिक संरचना र सम्पत्ति		• बाली तथा सम्पत्ति बिमाका बारेमा कम चासो तथा जानकारी

सडक दुर्घटना	• जनधनको क्षति • शारिरीक अपाङ्गता तथा आर्थिक ब्यय • मानसिक तनाब	• ट्राफिक जनचेतनामा कमी • कमजोर सडक तथा सवारी साधनको राम्रो अवस्थामा नहुनु • अब्यवस्थित पार्कीङ • छाडा पशुचौपाया • अदक्ष चालक तथा लापर्वाही • सवारीसाधनको संख्या सडक बिकासको अनुपातमा धेरै।	• ट्राफिक प्रहरीद्धारा बेला बेलामा छड्के चेक जाँच।	• ट्राफिक जनचेतनामा समुदाय तथा चालकहरुका समेत कम भएको। • साँगुरो र बिग्रीएको सडक • पार्कीङको उचित ब्यवस्थापन नभएको जहाँ पायो त्यहीं पार्कीङ गर्ने तथा रोक्ने। • अदक्ष चालक तथा लापर्वाही
सर्पदंश	मानिसहरको मृत्यु मनसिक तनाब	• निकासको समस्या • नजिकमा सर्पदंश उपचार केन्द्र नभएको। • रातको समयमा प्राय घटना हुने भएको ले एकीन गर्न समस्या तथा अस्पताल लैजान पनि समस्या • सडक बत्तिहरु नभएको	• सकेसम्म टर्च लाईटहरु प्रयोग गने गरेको। • एक अर्कालाई सहयोग गरि अस्पताल लैजान सहयोग गने गरेको। • स्थानिय स्वास्थ्य जानकार ब्यक्तिसंग सल्लाह सुझाब लिने गरेको।	• शैचालयको प्रयोग निकै कम गर्ने गरेको, खुल्ला मैदानमा शौच गर्ने बानी • होचो बाटो तथा घरहरु • प्राथमीक उपचार जानेका ब्यकितहरु सबै गाँउमा नभएको। • डुवानको समयमा वा रातको समयमा घटना भएमा अन्य सामान्य किराले हो भनि लार्पवाही गर्ने। • स्थानिय उपचार बिधि अपनाउने।
भुकम्प	भौतिक संरचनाहरु ध्वास्त हुनु जनधनको क्षति हुनु मानसिक तनाब	कमजोर भौतिक संरचना भौगोलिक अवस्थिति	• खुल्ला मैदानहरु प्रशस्त हुनु। • ठुला ठुला भौतिक संरचनाहरु नहुनु	• सुरक्षित स्थान पहिचान नगरिएको। • भवन निर्माण आचार संहिता लाई प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्ने नगरेको • भुकम्प सम्बन्धि जनचेतनाको कमी

खण्ड - ३ : दिर्घकालिन सोंच, परिदृश्य, लक्ष्य, नीति तथा रणनीति

३.१ दिर्घकालिन सोंच

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा जलावयुजन्य जोखिम ब्यवस्थापनका कार्यलाई संस्थागत गरि विपद् उत्थानशील समुदायको निर्माण गर्ने यस योजनाको दिर्घकालिन सोंच हुनेछ।

३.२ परिदृश्य

विपद् जोखिम न्यूनीकरणका तथा जलावयुजन्य जोखिम ब्यवस्थापनका क्रियाकलापहरुमा समुदायको अधिकतम सहभागिता मार्फत हरेक समुदायको विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना निर्माण गरि कार्यान्वयन गर्ने र विपद् बाट हुने मानविय, सामाजिक, आर्थिक, भौतिक तथा जीविकोपार्जनका साधनहरुमा हुने क्षतिमा कम गर्दै समुदायको उत्थानशीलतालाई सुदृढ गर्नु यस योजनाको परिदृश्य हुनेछ।

३.३ लक्ष्य

स्थानीय तहमा रहेको विपद्को सङ्कटासन्नता, जोखिम र क्षमता विश्लेषण गर्न र सोही बमोजिम विपद् तथा जलवायुजन्य जोखिम व्यवस्थापनका कार्यक्रमहरुलाई प्राथमिकीकरण गर्दै स्थानीय विकास प्रक्रियामा मुलप्रवाहीकरण गरी विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समुदायको निर्माण गर्न योगदान पु-याउनु।,

३.४ नीति

स्थानीय तहमा रहेका सरकारी, गैरसरकारी तथा निजी तथा सार्वजनिक निकाय तथा संघसंस्थाहरुसँगको समन्वय तथा सहकार्यमा स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिहरुको गठन गर्ने तथा उक्त समिति मार्फत समितिका सदस्य तथा पदाधिकारी एवं समुदायका ब्यक्तिहरुलाई विपद् तथा जलवायु सम्बन्धिका गतिविधिहरुमा सहभागिता गर ाई क्षमता विकास गराउने।

३.५ रणनीति

स्थानीय तहमा रहेका सरोकारवाला निकाय तथा संघसंस्थाहरुसँगको समन्वय तथा सहकार्यमा स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिहरुको गठन गर्ने तथा उक्त समिति मार्फत समितिका सदस्य तथा पदाधिकारी एवं समुदायका ब्यक्तिहरुलाई विपद् तथा जलवायु सम्बन्धिका गतिविधिहरुमा सहभागिता गराई क्षमता विकास गराउने। स्थानिय बिपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना कार्यान्वयनका लागि स्थानीय तहले आफ्नो स्थानीय स्तरमा उपलब्ध साधन, स्रोत, साँस्कृतिक तथा पर्यावरणीय संरचना अनुकुल विभिन्न रणनीतिहरु अवलम्वन गर्न सक्नेछ।

- समुदायमा रहेका प्रकोप तथा जोखिमको पहिचान तथा क्षमताको लेखाजोखा, योजना निर्माणका सबै प्रक्रियामा समुदायका अति जोखिममा रहेका समूह तथा वर्गको समानुपातिक सहभागितालाई सुनिश्चित गरि योजनाको कार्यान्वयन गर्ने।

- स्थानीयविपद् जोखिम लेखाजोखा तथा नक्साङ्कन गर्दा अति जोखिम तथा संवेदनशिल स्थानमा रहेका बस्तीहरुलाई सुरक्षित स्थानमा स्थान्तरणको लागि प्रोत्साहन गर्ने ।
- बाढी तथा पहिरोबाट हुने मानविय तथा भौतिक क्षतिलाई रोक्नकालागि बाढीको पुर्वसूचना प्रणालीको स्थापनाका लागि समन्वय तथा सहकार्य गरि पहल गर्ने ।
- समुदायमा आधारित विपद् जोखिम न्यूनीकरणका कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्दा स्थानीय ज्ञान, सीप, श्रोत र साधनको उपयोग गर्ने ।
- स्थानीय तहमा विपद् जोखिम तथा जलवायु अनुकुलनका कार्यक्रमहरुलाई स्थानीय बार्षिक तथा आवधिक विकासका योजनाहरुमा मूलप्रवाहिकरण गर्दै लैजाने ।

खण्ड ४ : स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील गतिबिधिहरु

समुदायको संकटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषणवाट आएका सुचनाहरुको आधारमा भावी दिनमा हुनसक्ने विपदको सही विश्लेषण गरी त्यसको क्षति न्युनिकरणको प्रयास स्वरुप विस्तृत कार्य योजना निर्माण गरिएको छ यस प्रकार को कार्य योजनाले विपद व्यवस्थापन कार्यमा यस नगरपालिका तथा अन्य संघ संस्थाहरुको स्रोतसाधनको उच्चतम प्रयोग हुने अपेक्षा राखीएको छ। मुलभुत रूपमा मानव संसाधन तथा संस्थागत बिकास, भौतिक पुर्वाधार, प्राकृतिक श्रोत संरक्षण, जिबिकोपार्जन सुधार, नितिगत क्षेत्रमा गर्नुपर्ने कार्यहरु, बिपद जोखिम ब्यवस्थापन तथा अनुकुलन गर्ने जस्ता प्रमुख क्रियाकलापलाई विकासका योजनासंग मुलप्रवाहीकरण गरिने छ भन्ने आधारमा स्थानिय समस्या समाधान गर्ने कृयाकलापलाई प्राथमीकतामा राखि व्यवस्थापनको योजना निर्धारण गरिएकोछ।

४.१ बिपद् जोखिम न्युनिकरण तथा पुर्वतयारी, रोगथाम, अल्पीकरण र अनुकूलनका योजनाहरु

बिपद्को संङ्कटासन्नता, क्षमता र जोखिम बिश्लेषणबाट प्राप्त परिणम बमोजिम अत्यधिक जोखिम रहेका क्षेत्रमा जो खिम न्युनिकरणका लागि गर्नुपर्ने क्रियाकलापलाई निम्न अनुसार बिभाजन गरि निर्धारण गरिएको छ।

४.२ नीतिगत ब्यवस्था तथा निर्णय

नगरपालिकाले बिपद् जोखिम ब्यवस्थापनका कार्यलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न जिम्मेवारी सहित कार्यदलहरू निर्माण गरिसकेको छ आवश्यक परेमा कार्यदलहरु थपघट गर्न सकिने छ। त्यसैगरी प्रचलित नेपाल सर कारको कानुनबमोजिम आवश्यक नीतिगत निर्णय समेत गरी स्थानिय बिपद ब्यवस्थान कोष खडागरि कार्यान्वयनमा ल्याईसकेको छ। आवश्यकता अनुसार अन्य नीतिगत निर्णय तथा कार्यहरू निर्धारण गरी कार्यान्वयनमा ल्याईने छ। *कार्यदलका बिस्तृत बिवरण लागि अनुसुचिमा हेर्नुहोला।*

४.३ जनचेतना तथा क्षमता अभिवृद्धि

नगरपालिकामा गरिएको संकटासन्नता तथा क्षमता बिश्लेषणले समुदाय स्तरमा बिपद् ब्वस्थापन तथा उत्थानशिलतामा खासै जनचेतना नभएको पाईयो त्यसैले नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रमा विपद् प्रति रहेको अज्ञानता हटाएर जोखिम व्यवस्थापनमा समुदायको सजगता अभिवृद्धि गर्न निम्न अनुसारको जनचेतना र क्षमता अभिवृद्धिका कार्यलाई कार्यान्वयन गर्ने गरि योजनामा समाबेश गरिएको छ।

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	बिपद व्यवस्थापन सम्बन्धि जनचेतनाको कमि	क्षतमा अभिबृद्धिका कार्यक्रमहरु जस्तै तालीम, भ्रमण, गोष्ठि, घरदैलोकार्यक्रम, सडक नाटक, साँस्कृतिक कार्यक्रम, विद्यालयका शिक्षकहरुलाई बिपद् सम्बन्धि तालीम, बिद्यालयहरुमा हाजिरी जवाफ प्रतियोगिता र कक्षा कोठा छलफल, स्थानिय एफ.एम रेडियो, पत्रिका तथा टेलिभिजनबाट प्रत्येक बिपद्को सम्भावित समयभन्दा अघि देखि जनचेतनाका लागि सन्देशहरु प्रसारण गर्ने।	स्थानिय बिपद् ब्यवस्थापन समितिहरु तथा राजनैतिक दल, बिद्यालय ब्यवस्थापन समिति,	नगरपालिका	रेडक्रस, नगर पालिकामा कार्यरत गैससहरु, स्थानिय रेडियो टिभि, पत्रिका संचालक तथा पत्रकारहरु	२०७७ चैत्र मसान्त सम्म
	समुदायका मानिसहरुलाई पुर्व सुचना प्रणाली सम्बन्धि ज्ञान नभएको तथा थाहा नभएको	गाँउ बस्तीका समुदायमा पुर्व सुचना प्रणालीको विकास गर्ने।	स्थानिय बिपद् तथा जलवायुउत्थानशिल समितिहरु, पुर्व सुचना कार्यदल		जल तथा मौसम विज्ञान विभाग, जिल्ला आपत कालिन संचालन केन्द्र	
	समुदाय स्तरमा विपद ब्यबस्थापन,खोज तथा उद्धार र प्राथमिक उपचार सम्बन्धि नभएको	खोज तथा उद्धार सम्बन्धि प्रशिक्षण तथा सामाग्री सहयोग	स्थानिय बिपद् तथा जलवायुउत्थानशिल समितिहरु, खोज तथा उद्धार कार्यदल			
	समुदायमा सरसफाई सम्बन्धि जनचेतना नहुनु।	गाँउ बस्ती समुदायमा गई जनचेतना अभिबृद्धिको लागी सडक नाटक गर्नुका साथै विपद ब्यबस्थापनका ज्ञान सिप क्षमता विकास तालिमको आयोजना गर्ने ,	स्थानिय बिपद् तथा जलवायुउत्थानशिल समितिहरु, सरसफाई कार्यदल तथा बातावरण समिति			
	पानीशुद्धिकरण गर्ने ज्ञान तथा ब्यबहार नभएको	उच्च नल्का निर्माण गर्ने, पानीशुद्धिकरण गर्ने उयाएहरुको बारे मा तालिम दिने।			खानेपानी तथा सरसफाई कार्यालय स्वास्थ्य चौकी, महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका	
	ट्राफिक जनचेतनामा कमी	सड्कको बिभिन्न ठाँउहरुमा ट्राफिक जनचेतना सम्बन्धि डिस्प्ले बोर्डहरु राख्ने।		नगरपालिका	ट्राफिक कार्यालय	
	जलवायु परिवर्तन र अनुकुलन सम्बन्धि ज्ञानको कमी	किसानहरुलाई उन्नत खेति प्रणाली तथा जलवायु अनुकुलनिय खेति प्रणालीको बारेमा तालीम दिने।	नगरपालिका,कृषि बिकास शाखा	नगरपालिका, कृषि बिकास शाखा	कृषि मन्त्रालय तथा बिभिन्न गैर सरकारी संस्था	

४.४ जोखिम न्यूनीकरण :

नगरपालिका भित्र रहेका विपद्जन्य सङ्कटासन्नता तथा जोखिम कम गर्न गर्नु पर्ने कार्यलहरुलाई जोखिम न्युनिकरणको योजना अर्न्तगत यसरी प्रस्तुत गरिएको छ।

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी		स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				जम्मा बजेट	आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
	वाढि विपदको वेला वास स्थानको कठिनाई	वार्ड र विभिन्न सस्थाहरुको पहलमा सुरक्षित आवास निर्माण गर्ने ।	नगरपालिका		नगरपालिका	जिल्ला समन्वय समिती	२०७८ साल भित्र
	खेत कटानी र पटानी	नदी किनारमा बृक्षारोपण गर्ने। जैविक तटबन्धन निर्माण गर्ने	नगरपालिका, समुदाय स्थानिय विपद् जोखिम व्यवस्थापन समिती		नगरपालिका	जल उत्पन्न प्रकोप तथा डिभिजन कार्यलय,भू संरक्षण	२०७८ साल भित्र
	वातावरण प्रदुषण /झाडापखाला, हैजा	• शौचालय निर्माण तथा प्रयोग गर्न उत्प्रेरित गर्ने।	व्यवस्थापन समिति र समुदाय		नगरपालिका	उपस्वास्थ्य चौकी तथा खाने पानी तथा सरसफाई कार्यालय	
	जलबायु परिवर्तनको असर	• नदि तटिय तथा बाटो किनार क्षेत्रमा वृक्षारोपण	व्यवस्थापन समिति र समुदाय		नगरपालिका	जिल्ला वन कार्यालय, जिल्ला भु संरक्षण कार्यालय	
	डुवानका कारण घरमा पानि पस्ने समस्या	उच्च ठाँउमा घरहरु बनाउन प्रोत्तसाहित गर्ने, सके सम्म डुबान क्षेत्रमा निमार्ण कार्य गर्दा जग उठाएर निमार्ण गर्ने तथा सोही अनुरुप नयाँ संरचना तयार गर्ने निति बनाउने। पानी निकासका लागि ढलको ब्यबस्था गर्ने	समुदाय		नगरपालिका		
	सडक दुर्घटनाको कारण मानिस तथा पशु चौपायाको मृत्यु तथा घाईते। सम्पत्तिको क्षति	बाटो फराकिलो तथा उचो बनाउने । पार्कीङको उचित ब्यवस्था मिलाउने।	नगरपालिका		नगरपालिका	प्रदेश भौतिक बिकास मन्त्रालय	
	खडेरीको कारण बाली नाली नास हुने	सुख्खा सहने खालका बाली तथा जातको प्रयोग गर्ने। सिंचाईको बैकल्पिक उयाएहरुको खोजी गरि सिंचाईको प्रबन्ध मिलाउने।	नगरपालिका कृषि बिकास शाखा		नगरपालिका कृषि बिकास शाखा	प्रदेश कृषि बिकास मन्त्रालय,	

	रोगकिरा को आक्रमण बाट बालीनाली क्षति	रोग अबरोधक जातका बिउ तथा बिरुवा रोप्ने। बाली चक्र मिलाएर खेति गर्ने। खेतबारी सफा राख्ने। रोगनाशक तथा कि(टनाशक बिषादीको समुचित प्रयोग उचित तरिकाले गर्ने।	नगरपालिका कृषि बिकास शाखा		नगरपालिका कृषि बिकास शाखा	प्रदेश कृषि बिकास मन्त्रालय,	
	खाद्यान्न तथा रकम जरुरत हुने	समुदाय तथा गाँउपालिका स्तरमा बिपद् ब्यवस्थापन कोष तथा खाद्यान्न भण्डारण गरि राख्ने	समुदाय तथा नगर पालिका		वडा कार्यालय तथा नगरपालिका	बिभिन्न गैरसरकारी संस्था तथा बिभिन्न सामाजीक श्रोत परिचालनबाट	

४.५ आपत्कालीन पूर्वतयारी :

नगरपालिकाभित्र कुनै पनि विपद्को घटना भएमा त्यसको सामना गर्न आवश्यक पर्ने पूर्वतयारीका क्रियाकलापलाई तलको ढाँचामा उल्लेख गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्छ। यसमा आपत्कालीन कोषको स्थापना, खाद्य तथा गैरखाद्य सामग्रीको बन्दोबस्त, आपत्कालीन आश्रयस्थलको पहिचान तथा व्यवस्था, प्राथमिक उपचार समग्री, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति र मानवीय सहयोगका क्षेत्रमा काम गर्ने संस्था तथा निजी क्षेत्रसँग समन्वय गर्ने विधिजस्ता क्रियाकलापसमेत समेट्नु पर्नेछ।

प्राथमिकता क्रम	विपद्को सम्भावित अवस्था	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	बाढीको समयमा मानिसको मृत्यु तथा चोटपटक लाग्न सक्ने।	पुर्व सुचना कार्यदल तथा पुर्व सुचना दिन चाहिने सामाग्रीहरु ठीक छ छैन जाँच गरि तयारी अवस्थामा राख्ने। खोज तथा उद्धार तथा प्राथमीक उपचार जानेका स्वयंसेवक तथा त्यसको लागि चाहिने अत्यावश्यक सामाग्रीहरु तयारी अवस्थामा राख्ने	स्थानिय विपद व्यवस्थापन समिति, कार्यदलहरु	नगरपालिका	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति	**निरन्तर**
२	डुबानको कारण घरमा पानि पस्ने भएकोले बर्षाको समयमा बिस्थाति भई सडक तथा बिद्यालयमा गई बस्नुपर्ने	आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका लागि बर्षाको समयको लागि अग्लो स्थान छनौट गरि सामुदायिक आश्रयस्थल निर्माण गरि तयारी अवस्थामा राख्ने, सम्भाबिवत जोखिम क्षेत्रका सरोकार वालाहरुको सम्पर्क नं संकलन गरि राख्ने तथा आपतकालनि समयमा सम्पर्क गर्ने संस्था वा ब्यक्तिहरु जस्तै स्थानिय बिपद ब्यवस्थापन समिति, प्रहरी, अस्पताल, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, एम्बुलेन्स, खाद्य गोदाम तथा ठुला सप्लायर्सहरुको सम्पर्क नं उपलब्ध गराउने।		नगरपालिका	दातृनिकाय तथा शहरी बिकास कार्यालय	

२	बिपदको समयमा वस्तीहरुमा रहेका बृद्धबृद्धा, गर्भवति, अपाङ्ग, बिरामी तथा सुत्केरीहरु अप्ठेरो मा पर्ने।	यस्ता किसीमका बिशेष अवस्थामा रहेका ब्यक्ति तथा समुहको लागि आवश्यक उद्धार तथा राहतको लागि पहिले नै आवश्यक मानविय सहयोग तथा सामाग्रीहरु तयारी अवस्थामा राख्ने।	नगरपालिका	नगरपालिका	रेडक्रस, स्वास्थ्य चौकी, महिला तथा बालबालकिा कार्यालय	
३	लामाखुट्टेको टोकाइबाट मलेरिया तथा इन्सेफ्लाइटिस जस्ता रोगका कारण समुदायका मानिस प्रत्येक बर्ष बिरामी हुने।	भुल वितरण कार्यका लागि भुलहरु त्यारी अवस्थामा राख्ने । अति बढीनै असर छ भने बिषादी छर्नको लागि पहल गर्ने।	नगरपालिका	नगरपालिका	रेडक्रस, गैसस, स्वास्थ्य चौकी, अस्पताल	
४	विपदको समयमा प्रतिकार्यका लागी आवश्य सामग्री र तालिम प्राप्त जनशाक्ति, राहतका सामाग्रीहरु सहितको आपतकालीन गोदाम घर को प्रभावकारी व्यवस्थापन	• राहतको व्यवस्था गरि गोदाम घरमा तयारी राख्ने गर्ने • बिपद ब्यवस्थापन कोष तथा आपतकालिन कोष तयार गरि राख्ने। • संञ्चारका सामग्रीहरुको व्यवस्था गर्ने, स्ट्रेचरहरु तथा प्राथामिक उपाचारका सामग्रीहरु तयारी अवस्थामा राख्ने। विभिन्न कार्यदलका स्वयंसेवकहरुलाई तयारीको अवास्थामा राख्ने । अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको लागी अवाश्यक सामग्रीहरु उपलब्ध गर्ने	नगरपालिका	नगरपालिका	रेडक्रस, गैसस, जिल्ला बिपद ब्यवस्थापन समिती	
	विपदको समय यथार्थ क्षतिको विवरण लिनु नसक्नु।	पालिकास्तरिय स्तरिय क्षति विवरण लिने समिति गठन	नगरपालिका	नगरपालिका	रेडक्रस, गैसस, जिल्ला बिपद ब्यवस्थापन समिती	
	प्राथमीक उपचार, खोज तथा उद्धारमा समस्या	प्राथमीक उपचार, खोज तथा उद्धार पुर्नताजगी तालीम दिने	नगरपालिका	नगरपालिका		
	खोज तथा उद्धार साथै राहतमा ढिलासुस्ती	बिपद् पुर्व सरोकारवालाहरुको बैठक बसि सम्भावित बिपद्का लागि आपतकालीन सामाग्री तथा राहत के कति लाग्न सक्छ तथा उपलब्ध को संग के कति मात्रामा छ भन्ने अनुमानित तथ्यांक लिने तथा सम्पर्क ठेगाना र नम्बर समेत अध्यावधिक गर्ने। अनुमानित नपुगको लागि कहाँ बाट कसरी प्राप्त गर्न सकिन्छ प्रकृया पुरा गरि राख्ने।	नगरपालिका	नगरपालिका	रेडक्रस, गैसस, जिल्ला बिपद ब्यवस्थापन समिती	
	सडक दुर्घटनामा प्राथमीक उपचार नगरि पठाउने, तथा उद्धार मा अबैज्ञानिक प्रकृया अपनाउने	सम्भावित दुर्घटना क्षेत्रका मानिसहरुलाई उद्धार तथा प्राथमीक उपचार को तालिम दिने, एम्बुलेन्सहरुलाई ठाँउ ठाँउमा तयारी अवस्थामा राख्ने।	ट्राफिक कार्यालयको समन्वयमा नगर पालिका	नगरपालिका	यातायात ब्यवस्था बिभाग, यातायात समिती वा कम्पनि तथा ब्यवसायी	

४.६ विपद्को समयका प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरू (घटना घटेको दिन देखि ३ महिना सम्म)

नगरपालिका भित्र कुनै पनि समयमा विपद् परेमा प्रभावित तथा पीडितको उद्धार र जीवनरक्षा र सम्पत्ति संरक्षणका लागि आपत्कालीन समयमा गर्नु पर्ने क्रियाकलापलाई तलको ढाँचामा उल्लेख गर्नु पर्नेछ। यसमा विशेषगरी पूर्वसूचना र चेतावनी प्रवाह गर्ने, हराएकाको खोजी, पीडितको उद्धार, सुरक्षा निकायमा खवर, आपत्कालीन बसोबास र राहत व्यवस्थापनका लागि गर्नु पर्ने कार्य उल्लेख गर्नु पर्नेछ।

प्राथमिकता क्रम	विपद्को सम्भावित अवस्था	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	सुचना प्रवाह समस्या	प्रकोपको पूर्व सूचना र विपद्को सूचना सम्प्रेषण, स्थानिय तथा सामुदायिक बिपद तथा जलवायु उत्थानशिल समितिको बैठक बसि प्राप्त सुचनाको आधारमा आपतकालिन निर्णयहरु गर्ने। तथा कार्यदलहरु परिचालन गर्ने।	पूर्व सूचना कार्यदल, प्रभावित समुदाय र स्थानीय र सामुदायिक विपद् तथा जलवायू उत्थानशील समिति	नगरपालिका पूर्व सूचना कार्यदल,	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र, सञ्चार माध्यम, जल तथा मौसम विज्ञान विभाग र मातहतका कार्यालय, सुरक्षा निकाय, विपद् सम्बन्धी कार्य गर्ने संघ संस्थाहरु, राष्ट्रिय भूकम्प मापन केन्द्र	० देखि १ घण्टा भित्र
२	समुदायमा उद्धार तथा प्राथमीक उपचारको आवश्यकता	बिभिन्न साधन तथा श्रोतको उपयोग गरि तालिम प्राप्त खोज तथा उद्धार कार्यदलले उद्धार कार्य गर्ने। आवश्यक परेमा सुरक्षा निकाय तथा रेडक्रस लाई समेत अनुरोध गरि सामेल गर्ने। प्राथमीक उपचार कार्यदलले कार्य संचालन गर्ने तथा जटिल अवस्था छ भने अस्पताल पठाउने ब्यवस्था मिलाउने।	खोज तथा उद्धार कार्यदल तथा प्राथमीक उपचार कार्यदल	नगरपालिका	जिल्ला बिपद् ब्यवस्थापन समिति, रेडक्रस, जिल्ला अस्पताल	० देखि २४ घण्टा भित्र
३	मानिसहरुको खोजमा समस्या	चोटपटक लागेका तथा हराईरहेका मानिसहरुको तथ्यांक अध्याबधिक राख्ने तथा द्रुत सर्बेक्षण तथ्यांक संकलन गर्ने।	समुदाय, सुचना तथा पुर्व चेतावनी कार्यदल, सर्बेक्षण टोली गठन गरि परिचालन गर्ने	नगरपालिका, स्थानिय बिपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	जिल्ला बिपद् ब्यवस्थापन समिति, रेडक्रस, जिल्ला अस्पताल	

४	आन्तरिक बिस्थापन, खाद्यान्नको अभाव	बिपद् प्रभावित र आन्तरिक बिस्थापितका लागि आधारभुत खाद्य सामाग्री तथा अस्थायी बसोबासको ब्यवस्था गर्ने	स्थानिय बिपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	स्थानिय बिपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समितिले आफुसंग भएको राहत सामग्री परि चालन गर्ने तथा अपुग श्रो तका लागि जिल्ला बिपद् ब्यवस्थापन समिति तथा अन्य निकायहरुलाई अनुरो ध गर्ने।		० - २ ४ घण्टा भित्र
५	स्वास्थ्य समस्या	प्राथामिक उपचार समिति परिचालन, शुद्ध खाने पानीको व्यवस्था	स्वास्थ्य तथा सरसफाई कार्यालय, कार्यदल	स्वास्थ्य चौकी तथा जिल्ला अस्पताल		
६	सत्य तथ्य सुचनाको अभाव	समुदायलाई सचेत गराउन जिल्ला बिपद् ब्यवस्थापन समिति, बिभिन्न कार्यदल, गैर सरकारी निकायहरु, सञ्चार माध्यम बाट सत्य तथ्य पुर्वसुचना, आपतकालीन चेतावनी, जोखिम घटेको वा बढेको भए गरेका उद्धार प्रयासहरु र अपनाउनु पने साबधानिहरु त्था सार्वजनिक अपिलहरु आवश्यकता अनुसार नियमीत रुपमा प्रवाह गर्ने।	स्थानिय बिपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	स्थानिय बिपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति जिल्ला बिपद् ब्यवस्थापन समिति तथा रेडक्रस, सुरक्षा निकाय		
७	प्रभावित नहुने परिवारले समेत राहत माग गरि समस्या उत्पन्न गर्ने	प्रभावित परिवारको दर्ता तथा खो जिकार्य, प्रभावित परिवालाई पहिचान पत्र बितरण र तथ्याँक ब्यवस्थापन	स्थानिय बिपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	नगरपालिका	समुदाय बिपद् ब्यवस्थापन समिति, रेडक्रस तथा अन्य सहयोगी निकायहरु	२४ देखि ४८ घण्टा भित्र
८	सुरक्षाको अभाव	सुरक्षा निकायलाई परिचालन गर्ने, सुरक्षा सिमिति गठन गर्ने	जिल्ला बिपद् ब्यवस्थापन समिति	नगरपालिका	सुरक्षा निकायहरु	
९	आपत कालिन सामग्रीको अभाव।	जिल्ला बिपद ब्यवस्थापन समिति अर्न्तगतको बिषयगत समितिसंग समन्वय गरि अपुग सामाग्री तथा श्रो त बिस्थापित संख्याको आधारमा ब्वस्थापन गर्ने।	स्थानिय बिपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	नगरपालिका	जिल्ला बिपद् ब्यवस्थापन समिति, राहतका लागि कार्य गरिरहेका संघसंस्थाहरु	

१०	लैङ्गिक हिंसा, गुनासा तथा बिवादहरु हुने।	जिल्ला बिपद ब्यवस्थापन समिति अर्न्तगतको बिषयगत समितिसंग समन्वय गरि संकटासन्न बर्गको आवश्यकता अनुसार निर्णय गरि कार्यान्वयन गर्ने।	स्थानिय बिपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति बिषयगत कार्यदल,	नगरपालिका, सामाजिक बिकास शाखा	जिल्ला बिपद ब्यवस्थापन समिति तथा सुरक्षा निकायहरु, स्थानिय समाजसेवि तथा राजनैतिक दल	४८ घण्टा देखि ७ दिन भित्र
११	महामारी नियन्त्रणका लागि पानी सुद्धिकरण तथा फोहोर ब्यवस्थापन	स्वास्थ्य संस्थाहरुसंगको समन्वयमा स्वास्थ्य तथा सरसफाई कार्यदलले जनचेतनाका कार्यहरु गर्ने र आवश्यक सामाग्री उपलब्ध गराउने।	स्थानिय बिपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति, बिषयगत कार्यदल,			
१२	सरकारी निकायबाट दिईने आर्थिक सहयोग लिन समस्या	शब ब्यवस्थापन तथा मृतक परिवारलाई काजकिरियाका लागि आर्थिक सहयोग गर्ने, मृतक प्रमाण पत्र लिन सहयोग गर्ने तथा राज्यबाट पाउने अन्य सहयोगका लागि जिल्ला बिपद् ब्यवस्थापन समितिलाई सिफारिस गर्ने।	स्थानिय बिपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	नगरपालिका	सुरक्षा निकाय, समुदाय बिपद् बयवस्थापन समिति	४८ घण्टा देखि ७ दिन भित्र
१३	तथ्यांक संकलन तथा आवश्यक थप राहत समाग्रीको आंकलन	बहु क्षेत्र प्रारम्भिक सर्बेक्षण	बिषयगत जनशक्ति समाबेश गरिएको बिशेष समिति गठन तथा परिचालन	नगरपालिका, स्थानिय बिपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति,	जिल्ला बिपद ब्यवस्थापन समिति	
१४	मनोसामाजिक समस्या	परामर्श दिने	स्थानिय बिपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति,	नगरपालिका	जिल्ला बिपद ब्यवस्थापन समिति अर्न्तगतको बिषयगत समिति	७ दिन देखि २ साता भित्र
१५	अस्थायी आश्रयस्थलमै लामो समय बस्ने	स्थानिय बिपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति, बिषयगत कार्यदल,	स्थानिय बिपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति,	नगरपालिका	जिल्ला बिपद ब्यवस्थापन समिति तथा प्रशासन कार्यालय, स्थानिय समाजसेबि तथा राजनैतिक दल	अवस्था अनुसार

८८८८सडक दुर्घटना, आगलागि, भुकम्पको घटनाहरुमा घटनाको प्रकृति हेरेर खोज तथा उद्धार, प्राथमीक उपचार सम्भव भए गर्ने नत्र घाईतेहरुलाई यथासक्य अस्पताल लैजाने ब्यवस्था गर्ने साथै सुरक्षा निकायलाई समेत तुरुन्त खबर गर्ने

४.७ विपद् पश्चात्का क्रियाकलापहरू

प्रमुख समस्या तथा जोखिम	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
			आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
● विपद् पश्चात् नगरपालिका स्तरमा पूर्वतयारी तथा प्रतिक(र्यको समिक्षा,संकलित तथ(याङ्कको अद्यावधिक,पुनःस्थ(ापना तथा पुर्ननिर्माणका गतिविधिहरु संचालन,विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना कार्यान्वयनको समिक्षा नहुदा भविष्यमा हुनसक्ने सम्भाव्य जोखिमबाट समुदायमा नकारात्मक असरहरु पर्ने।	नगरपालिका स्तरीय समिक्षा बैठक	न.पा..	नगरपालिका, स्थानिय बिपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति, स्वास्थ्य चौकी, कार्यदलहरु	जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति, जिल्ला सम्न्वय समिति, रेडक्रस, बिपद् ब्यवस्थापनमा कार्यरत संघ संस्थाहरु	विपद्को पछिको अवस्थामा २०७६ साल देखि निरन्तर
	संकलित तथ्याङ्कलाई अद्यायवी(धक गर्ने।	रेडक्रस , पुर्व सुचना कार्यदल	नगरपालिका, स्थानिय बिपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति, स्वास्थ्य चौकी, कार्यदलहरु		विपद्को पछिको अवस्थामा २०७६ साल देखि निरन्तर
	महामारी फैलिन नदिन आवश्यक कार्य गर्ने समुदाय सरसफाई गर्ने	स्वास्थ्य चौकी, रेडक्रस, ल्न्इ् क्ष्ल्न्इ	नगरपालिका, स्थानिय बिपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति, स्वास्थ्य चौकी, कार्यदलहरु		विपद्को पछिको अवस्थामा २०७६ साल देखि निरन्तर
	पुनःस्थापना तथा पुर्ननिर्माणका गतिविधिहरु सञ्चालन गर्ने।	न.पा., ल्न्इ् क्ष्ल्न्इ	नगरपालिका, स्थानिय बिपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति, स्वास्थ्य चौकी, कार्यदलहरु		विपद्को पछिको अवस्थामा २०७६ साल देखि निरन्तर
	जिविकोपार्जनका लागि आय आर्जनका गतिविधिहरु सञ्चालन गर्ने।	न.पा. ल्न्इ् क्ष्ल्न्इ	नगरपालिका, स्थानिय बिपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति, स्वास्थ्य चौकी, कार्यदलहरु		विपद्को पछिको अवस्थामा २०७६ साल देखि निरन्तर
	विपद् पूर्वतयारी, रोकथाम, अल्पीकरणका गतिविधिहरु लाई निरन्तर रुपमा सञ्चालन गने। साथै भत्केका संरचनाहरु पुनः निमार्ण मर्मत गर्ने।	न.पा., रेडक्रस, ल्न्इ् क्ष्ल्न्इ	नगरपालिका, स्थानिय बिपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति, स्वास्थ्य चौकी, कार्यदलहरु		विपद्को पछिको अवस्थामा २०७६ साल देखि निरन्तर
	विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजनाको कार्यान्वयनको समिक्षा तथा योजना पुनरावलोकन	न.पा. ,	नगरपालिका, स्थानिय बिपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति, स्वास्थ्य चौकी, कार्यदलहरु		विपद्को पछिको अवस्थामा २०७६ साल देखि निरन्तर

५. सिफारिस तथा सुझाबहरु :

बिस्तृत कार्य योजनालाई प्रभाबकारी रुपमा कार्यान्वयनका लागि तथा हुन सक्ने संभाबित क्षतिका लागि सामना गर्न सक्ने बनाउन आबश्यक संगठनात्क, संरचनागत रुपमा प्रभाबकारी रुपमा निरन्तरता दिनका लागि सरकारी, गैर सरकारी संघसंस्था तथा स्थानिय सरोकारावालाको सक्रिय सहभागिताका लागि संकटाभिमुखता र क्षमता आंकलन सुचनाका आधारमा तल उल्लेखित सिफारिस तथा सुझाबहरु उल्लेख गरिएको छ :

- विपद्को मुख्य जिम्मेवार निकाय स्थानीय समुदाय नै भएकोले समुदायबाटै सक्रिय सहभागिता र पहल जरुरी रहन्छ।
- नगरपालिकाले लक्षित कार्यक्रम सरह विपद् तथा जलवायु उत्थानका कार्य गर्नका लागि बार्षिक बजेट विनियोजन गरी आवश्यक अल्पीकरण कार्यक्रम बनाई संचालन गर्नुपर्ने।
- हरेक विकास निर्माण कार्य गर्दा विपद् जोखिम हिसावले ठीक छ छैन यकिन गरेर मात्र संचालन गर्नुपर्छ।
- विपद् व्यवस्थापन कार्यमा स्थानीय स्तरमा उपलब्ध स्रोतसाधनको प्रयोगलाई बढी प्राथमिकता दिनुपर्छ।
- विपद् कोष विपद्को बेला वा पछि आवश्यक पर्ने भएको हुदा समुदाय, वडा तथा नगरपालिका स्तरीय विपद् कोष व्यवस्थापन गर्न सवै सरोकारवाला निकायका पदाधिकारीबाट पहल हुनुपर्ने।
- आफ्नो क्षेत्रमा बारम्बार हुने विपद्को प्रकृति अनुसार, विपद पूर्व, विपद्को समयमा र विपद् पश्चात घरपरि वार, समुदाय स्तरमा गर्न सकिने र गर्नुपर्ने क्रियाकलापहरुको साझा बुझाई कायम गर्नुपर्ने।
- समुदायको पारिवारिक, सामाजिक संकटासन्नताको स्थिति समयानुसार परिवर्तन हुदै जाने हुदा समय–समयमा वडा, बस्ती, टोल भेला गरी जानकारीहरु आदान प्रदान गर्नुपर्ने।
- सहयोगी सरोकारवाला निकायहरुसंग दोहोरो सम्बन्ध कायम राख्न विपद् तथा जलवायु उत्थान समिति तथा उपसमितिहरुले आवश्यक कदम चालिराख्नु पर्ने देखिन्छ।
- प्रकोप पात्रोलाई मध्येनजर गरी सम्भावित प्रकोपका खतरा र न्यूनीकरणका क्रियाकलाप गर्न समुदाय आफै अघि सर्नुपर्छ। परनिर्भरताको भावना हटाउदै लानुपर्छ।
- समुदाय तथा स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल कार्ययोजना अनुरुप कार्यक्रम अगाडि बढाउदै जानुपर्ने र आवश्यकता अनुसार कार्ययोजनामा थपघट वा परिवर्तन गर्नुपर्ने।

अनुसुचि नं १
सहभागितामुलक संकटासन्नता तथा क्षमता संक्षिप्त प्रतिवेदन

१.१ **प्राकृतिक स्रोत साधन** : नगरपालिका भित्र बिभिन्न ठाँउमा १२ वटा सार्वजनिक तथा ५० निजि ताल, पोखरी र कुवा रहेका छन् । ब्यक्तिगत पोखरीहरु माछापालन, सिंगडा उत्पादनमा केही प्रयोग गरिएको भएपनि, सार्वजनिक पो खरीहरु निकै कम मात्रामा भाडामा दिई माछापलन गरेको पाईन्छ। सार्बजनिक पोखरीहरुको ब्यवस्थापन खासै राम्रो तरिकाले नभएकोले केही पोखरीहरु पुरिने अवस्थामा छन् भने कति मर्मत सम्भारको कमीले प्रयोग बिहिन भएका छन् । यो नगरपालिका भित्र जम्मा ५ बिघा मात्र बनजंगल रहेको पाईन्छ जो यहाँको जनसंख्याको हिसाबमा एकदमै कम हुन आउछ जसले गर्दा यो नगरपालिका भित्र रहेको खालि जमीन तथा खेति गर्न नमिल्ने जग्गालाई बृक्षारोपण गरि जंगलको रुपमा बिकास गर्न सके जलजन्य प्रकोप तथा खडेरीबाट पनि बच्न सकिने देखिन्छ। भौगोलिक हिसाबले समथर भु भाग रहेको यो क्षेत्रको माटो उर्वरशिल भएकाले खेतीपातीका लागी अत्यन्तै उपयोगी छ तर नगरपालिका भित्र सिंचाईको लागि नहर तथा बोरिङ्ग अपर्याप्त रहेको छ जुन भएको जग्गालाई सिंचाई गर्न नपुग छ सिंचाईको उपयुक्त प्रबन्ध तथा भएका पानीका स्रोतहरुको सहि सदुपयोग भएको खण्डमा यहांको कृषि प्रणालीमा सुधार गरि आयआर्जनमा वृद्धि गर्न सकिने संभावना प्रबल देखिन्छ। यो नगरपालिकाको अधिकाँस क्षेत्र ग्रामीण ईलाका रहेको ले पनि यस क्षेत्रको आर्थिक अवस्था मध्यम रहेको देखिन्छ, यस अर्थमा कि जनजाती, दलित मशेसी तथा पिछडिको समुदाय विकासका हरेक कार्यबाट पछि पर्दै आईरहेको पाईन्छ। कतिपय वडाका जमीनहरु बलौटे भएकोले कृषकहरुले सोही अनुसारको खेति प्रणाली अपनाएको देखिन्छ तर उन्नत प्रबिधि, बिउबिजन तथा सिंचाई अभाबमा खासै फाईदा लिन नसकिरहेको देखिन्छ । यो नगरपालिका भुमिगत जलश्रोतको हिसाबले प्रचुर सम्भावना रहेको क्षेत्र रहेकोले सिंचाईका परियोजना संचालन गरि बर्षैभरि सिंचाई उपलब्ध गराउन सके उत्पादनका बृद्धि भई आय आर्जनमा समेत बृद्धि हुने देखिन्छ।

१.२ **नगरपालिका अन्तर्गत बग्ने खोलानाला तथा नदी तिनबाट पर्ने प्रभाव**

यो नगरपालिकामा रहेका प्रमुख बिपद निम्त्याउने नदिहरु चंगहवा, सुरही, घोरही, गुर्चीहवा, सिर्सिहवा, डुडुरा तथा स्थानिय स्तरमा बिभिन्न घोलाहरु रहेका छन् । तर यिनिहरुको समेत मर्मत सम्भार निरन्तर नहुने भएकोले प्रत्येक बर्ष बाढी तथा डुबानको समस्या भोगिरहनु परेको छ। जसका कारण यि विभिन्न नदी तथा घोलाहरुका का कारण वर्षेनी वर्षभरि खाउला भनि संचित गरिराखेको अन्न, बालीनाली तथा पशुचौपायाहरुको बार्षिक रुपमा भैरहेको क्षतिले मानिसहरु झन् भन्दा झन् कठीन अवस्थाको सिर्जना गरिरहेको छ।

१.३ **सडकको अवस्था:** यस पालिकामा चन्द्रौटा कृष्णनगर जाने बाटो र लिंक रोड पक्कि छ जुन यहि नगरपालिका भएर जान्छ साथै नगरका केही सडकहरु समेत केही मात्रामा कालोपत्रे गरिएको छ तर सबै वस्तीलाई जोड्ने गरि सड्क सञ्जाल बिस्तार गरिएको भएपनि सड्कहरु ग्राभेल तथा कच्ची छन् जसको कारण बर्षाको समयमा समस्या झेल्नु पर्ने गरेको छ। नगरपालिका भरि गरेर ७२ वटा पुल पुलेसा तथा कल्भर्टहरु तथा बिभिन्न ठाँउमा वाँधहरु रहेका छन्। बर्षको अन्य समयको लागि सडकको अवस्था मध्यम खालको भएपनि बर्षाको समयका आवत जावत तथा समान ढुवानीका

लागि अत्यन्तै समस्या हुने गरेको पाईयो। अझ कतिपय अवस्थामा त बाढीले बाटो तथा कल्भर्टहरु नै बगाउने गरेको ले पनि समस्या आउने तथा मर्मत पनि समयमा नहुने गरेको गुनासो स्थानिय समुदायले गरेका छन्।

१.४ भू-उपयोग : उब्जाउशिल जमीन रहेको प्राय धान, उखु, गहुँ, मसुरो, तोरि, बदाम, उखु जस्ता बालीहरु लगाउने गरेको तर बर्षाको समयमा खेति योग्य जमीनमा बाढी पस्ने भएकोले कृषकहरुले बाढीबाट असर नहोस भन्ने मनसायले उखु खेतिगर्ने गरेका छन् तर उखुको मुल्य कम तथा भुक्तानि प्रकृया ढिलो भएकोले किसानहरु उखु खेति बाट बिस्तारै केरा तथा अन्य बाली तिर आर्कषित भएको पाईन्छ। कताकति कृषकहरुमात्र उन्नत खेति प्रणाली अपनाउने गरेका छन् भने धेरै जसो कृषकहरु परम्परगत तरिकाबाट नै खेतिपाति गर्ने गरेका छन्। पछिल्ला केही बर्षमा जग्गाको कारोबारमा आएको मुल्य बृद्धिले गर्दा राजमार्ग बरिपरि रहेका खेतियोग्य जमीन तथा बाटोले जोडिएका जग्गाहरु चक्लाबन्दि गरि घडेरीमा परिवर्तन बेचबिखन गर्ने गरेकोले खेति योग्य जमीन बिस्तारै घट्दै गएको छ। कति पय क्षेत्रको जग्गा बलौटे भएकोले कृषकहरुकले चाहे जस्तो बाली तथा उत्पादन लिन सकिरहेका छैनन्।

२. जनसंख्या विवरण : २०६८ को जनगणना अनुसार यो नगरपालिकामा ८५२१ घरधुरी रहेका छन भने कुल जनसंख्या ६२६२२ ।

३. प्रकोपको अवस्था

यो नगरपालिकामा बहुप्रकोपको कारणबाट प्रभावित भैरहेको देखिन्छ। वर्षेनी रुपमा आउने बाढी वार्ड नं १, ४, १०, ११ र १२ उच्च समस्याको रुपमा आएको देखिन्छ तथापि अन्य वडाहरुमा समेत बाढीको कारण असर परिरहेको तथा क्षति भएको पाईन्छ। अनियमीत बर्षा, अतिबृष्टि, अनाबृष्टि निकासको समस्या, विपद् सम्वन्धि जनचेतनाको अभाव देखिनु, जलवायु परिवर्तन हुनु यावत कारणले गर्दा बाढी जाने गरेको तथा सबै बार्डहरु प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रुपमा प्रभाबित भएको देखिन्छ ।

यो नगरपालिकाको पहिलो बिपद्को रुपमा खडेरी आएको छ जसका कारण बर्षेनि धान, उखु, आलु, टमाटर, तोरी, मसुरो जस्ता बालीहरु नष्ट हुन गई लाखौं रुपैया बराबरको क्षति हुने गरेको पाईयो, यसै गरी खडेरीको समयमा विभिन्न रोगहरु देखा परि मानिसहरु विमार पर्ने गरेको छ। यसैगरि शितलहर तेश्रो स्थानमा स्तरिकरण गरिएको छ जसका कारण बाली नष्ट हुने र उत्पादनमा कमी आउने गरेको छ भने कतिपय अवस्थामा शितलहरको समयमा वुढावुढी तथा वालवालिकाहरु प्रभावित हुने गरेका छन्। त्यसैगरि हुरीबतास, महामारी, आगलागि, किरा तथा लामखुट्टेको आक्रमण, सर्पदंश, जनावरको आतंक, सडक दुर्घटना, असिना र भुकम्प गरि बिभिन्न किसिमका बिपद्को सामाना स्थानिय स्तरमा भोगिरहेको तथ्य आएको छ। तर समुदायसंगको छलफल तथा मौसमी पात्रोको आधारमा बर्षाको समयमा परिवर्तन भई पछि र्सदै गएको तथा बाढी तथा महामारी जन्य प्रकोप पनि पछाडी जाने गरेको पाईन्छ भने जाडोको समय पनि घटेको पाईन्छ तर जाडोको मात्रा तथा हुस्सु लाग्ने समयाबधि बढीरहेको छ। बिपद् पछाडि राहत उद्धारका लागि केहि सहयोग हुने गरेको भएपनि दिर्घकालिनरुपमा यसको समाधान तथा न्युनिकरणमा खासै काम भएको छैन ।

४. उपलब्धता तथा पहुँच :

नगरपालिका तथा समुदायमा भएको क्षमता पत्ता लगाउन निम्नअनुसार फारम प्रयोग गरिएको छ। यो फारम समुदायमा भएका स्रोतहरू सङ्कलन गर्दै नगरपालिका एकीकृत क्षमताको सूची तयार गरिएको छ :

विवरण भौतिक स्रोत	नाम र रहेको स्थान (कहाँ)	सङ्ख्या (कति)	क्षमता	अवस्था	कैफियत
पुल	नगरपालिकाभर	७२ वटा	५० प्रतिशत वलियो		५० प्रतिशत मर्मत गर्नुपर्ने
सडक	लिंकरोड, आरटिओ लगाएत	६१ वटा, ३३ किमि पिच र अन्य ग्रावेल र कच्ची	पक्की, ग्रावेल, कच्ची	संचालनमा	
विद्यालय भवन	पालिकाभर	५१ वटा	कंक्रीट	वलियो	१४ वटन भवन मर्मत गर्नुपन
धार्मिक विद्यालय	पालिकाभर	७ वटा	वलियो	चालु अवस्थामा	केही मर्मत गर्नुपर्ने
मदरसा	पालिकाभर	२२ वटा	वलियो	चालु अवस्थामा	
सुरक्षित आवास तथा स्थान		छैन			
सामुदायिक चर्पी	कृष्णनगर तथा वहादुरगंजमा	३ वटा	१५ वटा सिट भएको	चालू अवस्थामा	
सञ्चारका साधन	नगरपालिका भर	टेलीफोन, मोवाईल, इमेल, इन्टरनेट, सिडिएमए		संचालनमा	
यातायतका साधन	पालिका भर	२६१० वटा			
पूर्वसूचना प्रणाली		संचारको साधनवाट आउँछ।			
लाइफ ज्याकेट, खोज तथा उद्धारको सामग्री	सुरक्षा निकायमा	सुरक्षा निकायमा रहेको			
डुङ्गा		छैन			
एम्वुलेन्स	पालिका भर	५ वटा		चालु अवस्थामा	
दमकल	पालिकामा	१ वटा			
स्वास्थ्य चौकी	पालिकाभर	९ वटा र २ वटा सहरी क्लिनिक	वलियो	चालु अवस्थामा	
अस्पताल	पालिकाभर	१	१५ सैया	चलु अवस्थामा	
होटल तथा लजहरु	पालिकाभर	६४ वटा			

मानव संसधन					
आधारभूत खोज तथा उद्धार तालिम प्राप्त जनशक्ति	पालिकाभर	सूरक्षा निकायमा रहेको,			
जिल्ला विपद् प्रतिकार्यसम्बन्धी तालिम प्राप्त जनशक्ति	पालिकाभर	सूरक्षा निकायमा रहेको,			
तालिम प्राप्त पौडीबाज	पालिकाभर	सूरक्षा निकायमा रहेको,			
महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका	पालिकाभर	११६ जना	सक्रिय		
तालिम प्राप्त कृषि प्राविधिक	पालिकाभर	४ जना	सक्रिय		
शिक्षक	पालिकाभर	५११ ज्ना	सक्रिय		
स्वयंसेवक		नभएको			
सिकर्मी	पालिकाभर	२५० जना	सक्रिय		
डकर्मी	पालिकाभर	२५५ जना	सक्रिय		
सामाजिक स्रोत					
सामुदायिक भवन	वडा नं. १, २, ५, ६, ७, ८, ९	९ वटा भएको			केहि मर्मत गर्नुपर्ने
पाटी पौवा	सुरही खोलाको तिरमा ५ नं वडामा	१ वटा		वलियो	
खानेपानी वितरण धारा, वोरिङ, इनार	१, २, ३, ८, ९, ७, ५, ११, १२	घरमै ट्युवेल ७३६१, सार्वजनिक धारा २०८, डिपवोरिङ ९६९ तथा इनार ६० वटा		संचालनमा	
मठ मन्दिर	पालिकाभर	१६ वटा			
मस्जिद					
चर्च					
सामाजिक संरचना					
महिला/आमा /अपाङ्गता भएका व्यक्तिह(रुको समूह, वाल क्लव, युवा क्लव	पालिकाभर	स्वास्थ्य आमा समुह ११६ वटा, १३ वटा अपाङगताहरुको संजाल, वालक्लव ६४ वटा तथा युवा क्लव १२ वटा रहेको छ			
आयआर्जनमा सक्रिय महिला समूह	नगरपालिकाभर	२७ वटा समुह			
निर्णय तहमा भएका महिला		२५ जना			

शैक्षिक अवस्था (म/पु)	नगरपालिका भरमा	जम्मा साक्षरता प्रतिशतः महिला ४१.४२, पु. ६७.०२			
विपद व्यवस्थापन ऐन		छैन			
आर्थिक स्रोत					
व्यापार व्यवसाय		१५ प्रतिशत			
उद्योग कलकारखाना		३ प्रतिशत			
नोकरी		५ प्रतिशत			
बचत समूह, सहकारी		२९ वटा सहकारीहरु			
विपद् व्यवस्थापन कोष		भएको			
ब्याङ्क तथा वित्तीय संस्था	ने. कृ. ए. सि.इन्भेष्टमेन्ट	५ वटा वैक, ६ वटा वित्तीय संस्थाहरु, २९ वटा सहकारीहरु			
कृषि		७७ प्रतिशत			
प्राकृतिक स्रोत					
खेतीयोग्य भूमि	पालिकाभर	९३ प्रतिशत			
निजी ताल तलैया	पालिकाभर	४८ वटा			
प्राकृतिक धारा वा मूल		नभएको			
नदीनाला	पालिकाभर	सुरही, घोरही, चंगहवा, गुर्चिहवा, सिर्सिहवा, डुडुवा			
ताल तथा पोखरी	पालिकाभर	१२ वटा			
सिँचाइको साधन र स्रोत	वोरिङ, कुलो, नहर, पाईपहरु पालिका भर प्रयोग भएको	३६ वटा	संचालनमा तर ५० प्रतिशत मौसमी रहेको		
वनजङ्गल (हेक्टर वा रोपनी)	पालिकाभर	३० हेक्टर			
खेर गइरहेको जमिन	पालिकाभर	२९१ विगाहा			

खेती गरिने मुख्य बाली	लगाउने समय	वाली थन्काउने समय	उत्पादन (मे.टन)	प्रयोग गरिने मल	बीउको उपलब्धता
धान	असार	असोज कात्तिक ,	२ मन प्रतिहेक्टर	युरिया, डिएपी, गोबरमल	भारतबाट
उखु	कार्त्तिक देखि फाल्गुण	मंसिर देखि चैत्र	२५० केजी कठ्ठा	युरिया, डिएपी, गोबरमल	भारतबाट
गहुँ	मंसिर तथ पुस	चैत्र	५० केजी कठ्ठा	युरिया, डिएपी, गोबरमल	भारतबाट
तोरी	कार्तिक मंसिर	माघ फाल्गुण	३० केजी कठ्ठा	युरिया, डिएपी गोवरमल	भारतबाट
मसुरो	असोज कार्तिक	फाल्गुण चैत्र।	५० केजी कठ्ठा	युरिया, डिएपी गोवरमल	भारतबाट

५ जोखिम पहिचान तथा विश्लेषण

५.१ नगरपालिकाको क्षमता, संकटासन्नता

वडाको संकटासन्नता तथा क्षमता आँकलनबाट आएका सूचनाहरुको सारांलाई यहा सारांसमा राखिएको छ। जसले गर्दा बिपद् जोखिम न्यूनिकरणका उपायहरुलाई ब्यबस्थित तरिकाले योजनाको रुपमा रुपान्तरण गर्न सजिलो हुनेछ।

यस न.पा.को सङ्कटासन्नता र क्षमताबीच देखिएको दूरीलाई तल उल्लेख गरिएको छ।

प्रकोप	भोगिरहेका समस्याहरु	संकटासन्नता	क्षमता	संकटासन्नता र क्षमता बिचको दुरी
खडेरी	वर्षभरी खाने तथा जिविकोपार्जन चल्ने खेती पाती नष्ट हुने, आर्थिक अवस्था कमजोर वनाउने, भोकमरीको सम्भावना वढेर जाने, सामाजिक तथा पारिवारीक विचलन देखापर्ने	पर्याप्त सिंचाईको व्यवस्था नहुनु, प्रकोप पुर्व तयारीको वारेमा जानकार नहुनु, सुख्खा खडेरी सहन सक्ने विउको वारेमा थोरै जानकारी हुनु	स्थानिय स्तरमा थोरै भएपनि कृषि विज्ञहरु हुनु, साना साना सिंचाईको आयोजना हुनु, वोरिङको तथा नहर र कुलोको संभावना हुनु, विपदमा पहिलाको तुलनामा ज्ञानको वृद्धि भएको।	विपद् पुर्वतयारी बारे तालिमको अभाव, आर्थिक अभावको कारण सम्भावना हुदा हुदै सिचाईको पुर्वाधार वनाउन नसक्नु।

प्रकोप	भोगिरहेका समस्याहरु	संकटासन्नता	क्षमता	संकटासन्नता र क्षमता बिचको दुरी
बाढी	समुदाय विस्थापित भएका भौतिक संर चनाहरु तहसनहस हुने, महामारी फैलनु, जनधनको क्षति हुनु, यातायात अवरुद्ध हुने, स्वास्थ्यमा असर पर्ने, मानसिक तनाव हुने, जग्गा कटानी तथा पटानी हुने, शिक्षामा असर पर्ने, बालीनाली नष्ट हुने, भोकमरी सिर्जना हुने, खेतीयोग्य जमिन बालुवामा परिणत हुने, सांस्कृतिक चाडपर्वमा प्रत्यक्ष असर पर्नु, विद्यालयको पठनपाठनमा समसया हुने	नदीको छेउछाउमा बस्ति हुनु, खहरे खोला हुनु, कमजोर भु वनौट भएकाले कटानीको समस्या बढी हुनु, प्रकोप पुर्वतयारीका बारेमा जनचेतनाको कमी भएको, खोज ततथा उद्धार बारे तालिम प्राप्त व्यक्ती नहुनु, प्राथमिक उपचार बारे ज्ञानको कमी, पुर्वसुचना संयन्त्रको विकास नहुनुनदी तथा खोलाहरुमा पुल नहुनु	स्थानिय स्तरमा पौडीबाज मानिसहरु हुनु ईलाका प्रहरी कार्यालय नजिकै हुनु प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रको व्यवस्था हुनु महिला स्वास्थ्य स्वंसेविका समुदायमा हुनु, विद्यालयहरु हुनु घरघरमा मोबाईल भएकोप्रत्येक घरमा यातायातका साधन हुनु	विपद् पुर्वतयारी बारे तालिमको अभाव गरिवीको कारण नदीकै किनारमा बसेर जिवन गुजारा गर्नुपर्ने स्थिती व्यबस्थित रुपमा पानीको निकास नहुनु
शितलहर	जनधनको क्षति पशुचौपायहरुको क्षति खेतीपाती अन्नबाली नष्ट हुनु बालबालिका तथा वृद्धावृद्धलाई प्रत्येक रुपमा असर पर्नु अपांगतालाइ असर पर्नु	गरिवी जनचेतनाको कमी गरिवीले न्यानो लुगाको व्यवस्था गर्न नसक्नु बालबालिकाहरुलाई चिसोमा खेल्न दिने	दाउराको उपलब्धताले आगोको व्यवस्था गर्न सजिलो महिला स्वसंविकाको सहयोग सरसल्लाह पाउने गरेको	न्यानो कपडाको व्यवस्था मिलाउने चेतना फैलाएर बालबालिकालाई चिसोमा खेल्न नदिनु
महामारी	शारिरीक कमजोरी विकासका क्रियाकलापमा अवरुद्ध सिर्जना हुनु मानसिक तनाव तथा कलह सिर्जना हुनु विभिन्न रोग लागेर मानिस अपांग हुनु अनावश्यक खर्च बढनु गरिवी बढनु पारिवारिक वाताबरण खलल हुनु	महिला स्वंसेविका संग प्राप्त मात्रामा औ षधि नहुनु स्वास्थ्य संस्थामा औषधिको अभाव नल्काको पानी परिक्षण नगरिएको जहांतही फोहोर फाल्नु	महिला स्वंसेविकाको व्यवस्था प्राथमिक स्वास्थ्य चौकीको व्यवस्था गरिनु केही समुदायमा शुद्ध खानेपानीको व्यवस्था हुनु	स्वंसेविका संग सल्लाह लिने पानी उमालेर खाने बानी बसाल्ने समय समयमा स्वास्थय संस्थामा गई स्वास्थ्य परिक्षण गराउने ।
हावाहुरी	भौतिक संरक्षणको क्षति मानविय क्षति आर्थिक समस्या पारिवारिक कलह बढनु दैनिक क्रियाकलापमा अवरुद्ध हुनु ।	घरवरिपरि भएको सुकेको रुख छ भने नकाटने गरेको घरको छानो बलियो गरि कस्ने नगरेको	घरवरिपरि भएको सुकेको छ रुख केही समुदायले काटने गरेको पक्की घरको व्यवस्था हुनु	घरको छाना बलियो बनाउने

प्रकोप	भोगिरहेका समस्याहरु	संकटासन्नता	क्षमता	संकटासन्नता र क्षमता बिचको दुरी
आगलागी	भौतिक क्षीत भएको अन्न नष्ट हुनु जनधनको क्षति गरिवी बढनु पारिवारिक कलह उत्पन्न हुनु ऋण लिएर घर व्यवहार संचालन गर्नुपर्ने बाध्यता भोकमरी सिर्जना हुनु	खरले छाएको घर हुनु चुरोट खाएर जजथाभावि फाल्नु जहितही आगो बाल्नु ज्वलनशिल वस्तु बालबालिकाको पहुचमा राख्नु भान्साकोठामा पानीको व्यवस्था नगर्नु भान्साकोठाको माथी छानो नलिप्नु विधुतको स्विच चटयांग लाग्दा अफ नगर्नु	घर घरमा नल्काको व्यवस्था हुनु समुदाय हुदै खोलामा नदी बग्नु टिन तथा टायलले छाएको घर हुनु	जनचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गर्नुपर्ने आर्थिक सुधारका लागी सिपमुलक कार्यक्रम संचालन गर्नुपर्ने आगो निभाउने यन्त्रको व्यवस्था गर्नुपर्ने आगो निभाउने अभ्यास गर्नुपर्ने दमकलको फोन नम्बर तथा आकस्मिक फोन नम्बर राख्नुपर्ने।
भुकम्प	भौतिक संरचनाको क्षति भौतिक संरचना भत्किएर मानविय क्षति हुनु। मानसिक तनाव बढनु वातावरण तहसनहस हुनु	भुकम्प प्रतिरोधात्मक घरको निमार्ण नहुनु भुकम्प आउदा सुरक्षित हुने तरिका थाहा नहुनु	खुल्ला चौर हुनु भुकम्प प्रतिरोधात्मक घर हुनु	भुकम्प सम्वन्धि नमुना अभ्यास गर्ने
जनावरको आतंक	घरहरु भत्काउनु बालीनाली नष्ट गर्नु मानविय क्षति हुनु समुदाय विस्थापित हुनु	जंगलको छेउमा बस्ति हुनु बनमा घेरबार गरेको नहुनु	घेरबार गरेको केही समुदायमा हुनु जनावर आतंकबाट बचने ज्ञानको कमी हुनु	जंगल घेरबार गर्ने जनावर आतंकबाट बच्ने ज्ञान लिने
सडक दुर्घटना	जनधनको क्षति शारिरीक अपाङ्गता तथा आर्थिक ब्यय मानसिक तनाब	ट्राफिक जनचेतनामा कमी कमजोर सडक तथा सवारी साधनको राम्रो अवस्थामा नहुनु, अब्यवस्थित पार्कीङ छाडा पशुचौपाया, अदक्ष चालक तथा लापर्वाही, सवारीसाधनको संख्या सडक बिकासको अनुपातमा धेरै।	ट्राफिक प्रहरीद्धारा बेला बेलामा छड्के चेक जाँच।	ट्राफिक जनचेतनामा समुदाय तथा चालकहरुका समेत कमि भएको। साँगुरो र बिग्रीएको सडक पार्कीङको उचित ब्यवस्था नभएको जहाँ पायो त्यहीं पार्कीङ गर्ने तथा रोक्ने। अदक्ष चालक तथा लापर्वाही

प्रकोप	भोगिरहेका समस्याहरु	संकटासन्नता	क्षमता	संकटासन्नता र क्षमता बिचको दुरी
सर्पदंश	मानिसहरको मृत्यु मनसिक तनाब	निकासको समस्या नजिकमा सर्पदंश उपचार केन्द्र नभएको। रातको समयमा प्राय घटना हुने भएकोले एकीन गर्न समस्या तथा अस्पताल लैजान पनि समस्या सडक बत्तिहरु नभएको	सकेसम्म टर्च लाईटहरु प्रयोग गर्ने गरेको ।एक अर्कालाई सहयोग गरि अस्पताल लैजान सहयोग गर्ने गरेको ।स्थानिय स्वास्थ्य जानकार ब्यक्तिसंग सल्लाह सुझाब लिने गरेको।	शैचालयको प्रयोग निकै कम गर्ने गरेको, खुल्ला मैदानमा शौच गर्ने बानी ।होचो बाटो तथा घरहरु, प्राथमीक उपचार जानेका ब्यकितहरु सबै गाँउमा नभएको। डुवानको समयमा वा रातको समयमा घटना भएमा अन्य सामान्य किराले हो भनि लार्पवाही गर्ने। स्थानिय उपचार बिधि अपनाउने।
किट तथा लामखुट्टे आंतक	लामखुट्टे तथा अन्य किराको टोकाईबाट अन्य जटिल र सरुवा रोग फैलिने। उपचारमा लागि आर्थिक क्षति मानसिक तनाब किराको खेतिबाली समेत नोक्सानी	बस्ती बरिपरी पाने जम्ने खाल्डोहरु तथा घोल सरसफाईको कमी खेतिपातीको उत्पादनमा प्राबिभिक रुपमा कमी बाली चक्र तथा खेति प्रणाली बैज्ञानिक ढंगबाट नअपनाउने। पुरानो तथा गुणस्तर राम्रो नभएका बिउ प्रयोग गर्ने।	सकेसम्म धुवाँ लगाएर बस्ने गरेको स्थानिय स्तरमा उलपब्ध प्रबिधि तथा ज्ञानको उच्चतम प्रयोग गर्ने गरेको।	ढल निकासको राम्रो प्रबन्ध नभएको । पानि जम्ने खाडलहरु जताततै हुनु । सरसफाईमा जनचेतनाको कमी । झुलको नलगाई सुत्ने बानी ।खेतिबालीको लागि प्राबिधिक सल्लाह कम पुगेको तथा सल्लाह लिने परिपाटी पनि निकै कम भएको।
भुक्षय	उत्पादनसिल जग्गा बिनास भई उत्पादकतव घट्ने। आर्थिक अवस्था क मजोर हुदै जाने।	नदिको बहाव बढी नदिको जग्गा अतिक्रमण गरि खेति गर्ने गरेको	स्थानिय जनशक्ति भएको बिरुवाहरु स्थानिय स्तरमै पाईने वा निशुल्क पाईने।	सामाजिक उत्तरदायित्व बहन गर्ने परम्परा नभएको ।तटबन्धनका कार्यहरु निकै कम मात्रामा हुने गरेको
असिना	बालीनाली तथा अन्य भौतिक क्षति चोटपटक लाग्ने	खेतिबाली तथा अन्य भौतिक संरचना र सम्पत्ति		बाली तथा सम्पत्ति बिमाका बारेमा कम चासो तथा जानकारी

५.२ प्रकोप पात्रो

प्रकोप		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र
बाढी	पहिले(३० बर्ष												
	अहिले												
पहिरो	पहिले												
	अहिले												
आगलागी	पहिले												
	अहिले												
हुरीबतास	पहिले												
	अहिले												
महामारी (हैजा, झाडापखाला, रुघाखोकी)	पहिले												
	अहिले												
भूकम्प	पहिले												
	अहिले												

माथि उल्लेखित तालिकामा कृष्णनगर नगरपालिकामा हुने बिपद्हरु ३० वर्ष पहिले कुन समयमा आउने गर्दछन् र हाल कुन समयमा हुन्छ सोको बिश्लेषण गरी प्रकोप पात्रो तयार गरिएको छ। यस अन्तर्गत बिशेषगरी बाढी असार देखि असोजसम्म, महामारी बैशाख देखि असोजसम्म, त्यस्तै हावाहुरी चैतदेखि जेठसम्म, आगलागी चैतदेखि जेठसम्म, शीतलहर पौष र माघ महिनामा आउने गरेको पाईएको छ। त्यसैगरी सडक दुर्घटना र भुकम्प कुनै पनि वेला वर्ष भरी आउन सक्ने गरेको अवस्था छ भने किरा तथा लामखुट्टे खासगरि गर्मीको समयमा हुने गरेको पाईन्छ तर बर्षा, खडेरी, शितलहर तथा अन्य जलवायुजन्य बिपद्हरु जलवायु परिवर्तनका कारण समय र अवधिमा केही परिवर्तन भएको पाईन्छ।

प्रकोप पात्रोको पूर्व तयारीका कृयाकलापहरु :

क.स.	प्रकोपको किसिम	पूर्व तयारीका कृयाकलापहरु
१.	वाढी	घर वनाउँदा अग्लो ठाउमा वनाउने,घर आगनमा माटो पटानी गर्ने,महत्व पूर्ण कागजात अग्लो ठाउमा राख्ने,वाढी मापन यन्त्रको ३ तह सूचना को वारेमा जानकारी लिने,आपत कालिन समाग्रीको मर्मत संभार गरी व्यवस्थित र राख्ने, विभिन्न विषयगत ३ वटा कार्यदलहरु लाई तयारी अवस्थामा राख्ने।
२.	ऋागलागि	ज्वलनशिल पदार्थहरु वालवालिका नभेटने ठाउँमा राख्ने, खाना पकाई सकेपछि आगो निभाउने, हावाहरी चले को वेला आगो नबाल्ने,खाना पकाउने चुलोको माथि छाना लिपपोत गर्ने।
३.	महामारी	खानपिनमा ध्यान दिने, सडेगलेको वासी भिँगा भन्केको खाना नखाने, घर वरिपरि सरसफाई गर्ने, चर्पिको सहि सदुपयोग गर्ने र पानी उमालेर खाने।
४.	हुरीबतास	घरको छाना राम्रो संग वाध्ने, घर वरिपरि ठुला रुखहरु नलागाउने, रुखका हाँगाविगा काटने, हावा चलेको वेला घर वाहिरा हिडडुल नगर्ने।
५.	शितलहर	न्यानो कपडा लगाउने, आगो ताप्ने, गेडागुडीको झोल खाने, फलफूल तरकारी वारीमा औषधी छर्ने,तरकारीको नर्सरी वनाउँदा पलास्टीकको छाना वलियो वनाउने, वालबालिकाहरु लाई चिसो ठाउँमा वहिरा हिडडुल गर्न नदिने।

६.	भुकम्प	भवन अचार संहिताको पालन गरेर घर वनाउने, गह्रंगो समान माथि नराख्ने, सुरक्षित ठाउँको पहिचान गरि राख्ने।
७.	सडक दुर्घटना	बाटो फराकिलो तथा पार्किङको उचित ब्यवस्था मिलाउने, समय समयमा मर्मत सम्भार गर्ने, ट्राफिक नियमलाई कडाईका साथ कार्यान्वयन गर्ने।
८.	लामखुट्टे तथा किराको आक्रमण	घर वरिपरि सरसफाई गर्ने,चर्पिको सहि सदुपयोग गर्ने र पानी जम्ने खाल्टाखुल्टीहरु पुर्ने, उन्नत खेति प्रबधि अपनाउने, रोग किरा निरोधक बिउ प्रयोग गर्ने, खेतबारी सफा गर्ने।
९	सर्पदंश	सकेसम्म टर्च लाईटहरु प्रयोग गर्न उत्प्रेरित गर्ने। एक अर्कालाई सहयोग गरि सकेसम्म छितो अस्पताल लैजान सहयोग गर्ने।स्थानिय स्वास्थ्य जानकार ब्यक्तिसंग सल्लाह सुझाब लिने।

५.३ मौसमी पात्रो

विवरण		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र
मनसुन वर्षा	पहिले(३० वर्ष												
	अहिले												
हिउँदे वर्षा	पहिले												
	अहिले												
आगलागी													
गर्मी	पहिले												
	अहिले												
जाडो	पहिले												
	अहिले												
असिना	पहिले												
	अहिले												

माथिको तालिका हेर्दा मनसुन वर्षा, हिउदे वर्षा, जाडो, गर्मि तथा असिना पर्ने समयमा परिवनर्तन भएको पाउन सकिन्छ जसलाई जलवायु परिवर्तनको असरको रुपमा लिन सकिन्छ।

मौसमी पात्रोको पूर्व तयारीका कृयाकलापहरु :

क. स.	मौसमको किसिम	पूर्व तयारीका कृयाकलापहरु
१.	हिउदे वर्षा	न्यानो कपडा, दाउराको जोहो गर्ने, घरलाई न्यानो वनाउने, वर्षातको वेलामा सावधानी अपनाउने,
२.	ऋागलागि	ज्वलशिल पदार्थहरु वालवालिका नभेटने ठाउँमा राख्ने,खाना पकाई सकेपछि आगो निभाउने, हावाहरी चलेको वेला आगो नबाल्ने, खाना पकाउने चुलोको माथि छाना लिपपोत गर्ने।
३.	गर्मी	खानपिनमा ध्यान दिने, सडेगलेको वासी झिँगा भन्केको खाना नखाने, घर वरिपरि सरसफाई गर्ने, चर्पिको सहि सदुपयोगर्ने, ओखतीहरुको जोहो गर्ने, सुत्दा झुलको प्रयोग गर्ने, सर्पहरुसंग सावधानी अपनाउने।
४.	जाडो	न्यानो कपडा, दाउराको जोहो गर्ने, घरलाई न्यानो पर्ने,
५.	असिना	असिना परिरहेको वेला घरवाहिर ननिस्कने, माटोको टायलहरुलाई विस्थापित गर्ने, सके सम्म वालीनाली जोगाउने, असिना उत्थानशिल विउहरु प्रयोग गर्ने।

५.४ बाली र वनस्पति पात्रो

बाली र वनस्पति पात्रो तयार गर्दा समुदायको प्रमुख ३ बाली वा वनस्पतिसँग सम्बन्धित विभिन्न क्रियाकलापहरु कुन कुन समयमा गरिन्छ भनी पत्ता लगाउन निम्न बमोजिमको तालिका प्रयोग गर्न सकिन्छ। तलको तालिका हेर्दा वाली नाली वनस्पतीमा समेत जलवायुको परिवर्तनको असर प्रत्येक्ष देख्न सकिन्छ।

विवरण		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र
धानकोवीउ लगाउने	पहिले(३० वर्ष												
	अहिले												
धान रोप्ने	पहिले(३०वर्ष)												
	अहिले												
धान काट्ने	पहिले												
	अहिले												
विरुवाको फूल र फल लाग्ने समय	पहिले												
	अहिले												
गहुँ छर्ने	पहिले												
	अहिले												
गहुँ काट्ने	पहिले												
	अहिले												

५.५ ऐतिहासिक समय रेखा विश्लेषण

बिगतमा भएका बिपद्हरुको असर त्यसमा भएका क्षति तथा तिनिहिरुको ब्यवस्थापनमा समुदायले के कस्ता आपतकालीन तथा पुर्नस्थापनाका कृयाकलाहिरु संचालन गरे ति कत्तिको प्रभावकारी भयो, बाहिरी निकायहरुले कसरी सहयोग गरे तथा समुदायको स्थानिय ज्ञान सिप के कस्तो रहेछ भन्ने कुराको जानकारी तथा बिभिन्न बिपद्हरुको आवृति के कस्तो छ भन्ने जान्नको लागि ऐतिहासिक विवरण लिने क्रममा जेष्ठ नागरिकहरु सहितको भेला भएका जनसमुदायमा व्यक्तिहरुको समुह वनाई छलफल गरियो उक्त छफलबाट निम्न कुराहरुको जानकारी प्राप्त भयो।

क्र.स	प्रकोप	वर्ष	स्थान (समुदाय तथा वडा)	क्षतिको विवरण
१	बाढी	२०५८	वार्ड २	मान्छे को मृत्यु,घर भत्काइएको बाली नाली नष्ट घरपरिवार र स्वास्थ्यमा शिक्षा मा असर खेतीयोग्य जमिन नष्ट।
२		२०६०	वडा ३	बाली नाली नष्ट घर प्रभावति खेती योग्य नष्ट खाद्यान्न कमी स्वस्थ्यमा असर शिक्षामा पशुपन्छी असर आदि
३		२०६२	वडा ६	मृत्यु १०, पूरै वडा गस्ती भएको,पूर्ण रुपमा बाली नाली प्रभावित भएको अनुमानित २५ हजार क्वीन्टल विस्थपित परिवार ५० घर, भौतिक सम्पति ३ लाख अनुमनित
४		२०५१	जुमिला	मृत्यु १० जना, प्रभावित परिवार २००, स्वास्थ्य,आर्थिक, शिक्षा

१	खडेरी		र्सिसिहवा ४	खाद्यान्नमा कमी,आर्थिक कमी,स्वास्थ्यमा शिक्षा हसर,बाली नाली नष्ट ६०० घरधुर ीप्रभावीत आदि
२		खडेरी २०५०	कृष्णानगर वडा ५ पु.पु	खाद्यान्नमा कमी, आर्थिक,शिक्षा मा असर स्वास्थ्यमा असर पशुपन्छी असर, बेरोजगारी आदि।
३			अजिगरा ७	बाली नाली नष्ट,आर्थिक कमी, खेतीयोग्य जमिन नष्ट, पशुपंन्छीमा छती आदि
४		२०४५ सुख्खा	सविक हल वडा ९	मृत्यु १५ जना, पुरटै गा.वि.स., पूर्ण रुपमा बाली नाली प्रभावित भौतिक सम्पति २ करोड ,खेती योग्य भूति क्षती, स्वास्थ्य, आर्थिक, शिक्षा, खाद्यान्न अभाव
५		खडेरी २०५८	बहादुरगंज ८	बाली नाली नष्ट खाद्यान्नमा कमी पशुपंन्क्षी मा असर स्वास्थ र शिक्षामा असर आर्थिक कमजोरी बेरोजगारी आदि
६		खडेरी २०५२	बकौली १०	बाली नाली नष्ट खाद्यान्नमा कमी पशुपंन्क्षीमा असर स्वास्थ र शिक्षामा असर आर्थिक कमजोरी बेरोजगारी आदि
७		२०५५	वडा ११ पुरै	मृत्यु २० जना, प्रभवित परिवार ५० जना, भौतिक सम्पति रु १ लाख
८		खडेरी २०७१	कृष्णानगर भग(वानपुर १२	बाली नाली नष्ट ८०० घर प्रभावित खेती योग्य नष्ट खाद्यान्न कमी स्वस्थ्यमा असर शिक्षामा असर आदि
१	ऋगलागि		अजिगरा ७	घरमा रहेको सम्पूर्ण सम्पती नष्ट,पशुपन्छी को मृत्यु लुगाकपडा नष्ट आदि
१	शितलहर		र्सिसिहवा ४	मानिसको मृत्यु पशुपन्छी को मृत्यु बाली नाली नष्ट मान्छे घाइते स्वास्थ्यमा असर शिक्षामा असर आदि
२		शितलहर २०५५	कृष्णानगर वडा ५ पु.पु	मानविय क्षति ४० जना, पशुपन्छी २०० जना स्वास्थ्यमा असर आर्थिक, शिक्षा मा असर खाद्यान्नमा कमी
३		शितलहर २०६५	कृष्णानगर भग(वानपुर १२	बाली नाली नष्ट १५ वटा मान्छे को मृत्यु खाद्यान्नमा कमी आर्थिक कमी आदि पशुपन्क्षी को मृत्यु आदि
४		शितलहर २०५६	बकौली १०	बाली नाली नष्ट मान्छे को मृत्यु स्वास्थ र शिक्षामा १५ मृत्यु पशुपन्क्षी ८० असर २० जना घाईते आदि
१	रोगकिरा, जनावर आतङ्क	२०४५	वार्ड नं.१	(अज्ञात रोग),बाली नाली प्रभावित : ३ टन, विस्थापित परिवार ४,
२		२०७०	वार्ड नं ३	बाली नाली नष्ट फलफूल नष्ट, सडकदुर्घटना, खाद्यान्न कमी आदि
३		जनावर अतंक २०६५	कृष्णानगर वडा ५ पु.पु	बाली नाली नष्ट आदि
४		२०७२ जनावर अतंक	बहादुरगंज	बाली नाली नष्ट मान्छे को मृत्यु स्वास्थ र शिक्षामा असर खाद्यान्नमा आदि

५.६ सामाजिक स्रोत नक्साङ्कन र सङ्कटासन्नता तथा क्षमता पहिचान

वडाको सम्पन्नता स्तरीकरण घरधुरीको आधारमा

क सं	वार्ड	अतिविपन्न	विपन्न	मध्यम	सम्पन्न	जम्मा
१	१	१३०	२६२	३८९	२००	९८१
२	२	९०	११७	३१०	३०४	८२१
३	३	१०२	११७	१८९	१०९	५१७
४	४	९५	१३०	२२८	१५०	६०३
५	५	७५	१०२	१७३	८०	४३०
६	६	११५	१७३	२४७	११८	६५३
७	७	१४३	१९०	२१०	१३४	६७७
८	८	२१५	३३७	२७१	१४३	९६६
९	९	१८९	२१६	२४२	११९	७६६
१०	१०	१७६	१९८	२०५	१०६	६८५
११	११	१६२	१८८	१९८	८९	६३७
१२	१२	२०३	२४३	२०५	१३४	७८५
जम्मा		१६९५	२२७३	२८६७	१६८६	८७०३

स्रोतः २०७५ को घर धुरी सर्वेक्षण

५.७ अपाङ्गता विवरण

वडा नं.	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	जम्मा
जनसंख्या	४२	६०	५३	२७	३५	९१	३९	४९	४५	५०	२८	४५	५६४

५.८ समस्या वृक्ष विश्लेषण :

क्र. सं.	समस्या	समस्याको मूल कारण	समुदायमा परेको प्रभाव
१	खडेरी	वनजंगल फडानी, जलवायु परिवर्तनको असर, खण्ड वृष्टी, पर्याप्त मात्रामा सिंचाईको व्यवस्था नहुनु, जनचेतनाको कमी	लगाएको वालीहरुमा क्षती, खाद्यान्न अभाव, आर्थिक अवस्था कमजोर हुदै जानू, वालवालिकाहरु कुपोषित हुने, भोकमरीको अवस्था श्रृजना हुनु, गर्मिजन्य रोगहरु देखापर्नु ।
२	बाढी	अत्यधिक पानि पर्नु,जनसंख्या वृद्धि,बनजंगल फडानी,विकास निमार्ण गर्दा विपद व्यवस्थापनलाई ध्यान नदिनु,व्यवस्थित ढल निकास नहुनु,माटो पटानी नगर्नु,तठबन्धन नहुनु, जलवायु परिवर्तन हुनु,जनचेतनको अभाव हुनु	समुदाय विस्थापित हुनु,गरिवी बढ्नु,पारिवारि कलह बढ्नु,मानिसहरुको आर्थिक अवस्था कमजोर हुदै जानु,स्वास्थ्य प्रत्यक्ष प्रभाव,झै-झगाडा, महामारी फैलनु,मानवीय क्षति ,भौतिक संरचना भत्कनु,पानीको मुहान प्रदुषण हुन, खाधान्नको समस्या,मानसिक तनाव जग्गा कटानी पटानी हुनु,उत्पादनमा कमी,शिक्षामा अवरोध, जनधनको क्षति हुनु,आर्जनका स्रोतको अभाव हुनु

२	खडेरी	वनजंगल फडानी, जलवायु परिवर्तनको असर, खण्ड वृष्टी, पर्याप्त मात्रामा सिंचाईको व्यवस्था नहुनु, जनचेतनाको कमी	लगाएको वालीहरुमा क्षती, खाद्यान्न अभाव, आर्थिक अवस्था कमजोर हुदै जानू, वालवालिकाहरु कुपोषित हुने, भोकमरीको अवस्था श्रृजना हुनु, गर्मिजन्य रोगहरु देखापर्नु।
३	शितलहर	जलवायु परिवर्तन,उच्चहिमालि भागमा हिउँ पर्नु	मानविय र पशुचौपायहरु कठयाङग्रीयएर मर्ने,वालिनाली नष्ट हुने उत्पादनमा कमि, वालवालिका वृद्ध वृद्धा ,अपांगता भएका व्यक्ती ,गर्भवति सुत्केरी महिला हरु लाई असर गर्ने।
४	महामारी	जनचेतनाको कमी,बाढी आएर बाढी बगाएर ल्याएको फोहोर,नल्का डुबान हुनु,चर्पीको प्रयो ग नहुनु अर्थात खुला दिसा पिसाब गर्नु,बर्षयामको फोहोर पानिमा नुहाउनु,फोहोर मैला जथाभावी फाल्नु,समय मै स्वास्थ्य चौकी नजानु	वातावरण प्रदुषण, स्वास्थ्यमा प्रतिकुल प्रभाव पर्नु शारीरिक कमजोरी हुदैजानु,दैनिक जीवनयापन गर्न गाह्रो हुनु,मानिसको ज्यान समेत जानु, पारिवारिक स्थिति खल्बलिनु,लामखुट्टेले टोक्दा इन्सेफ्लाइटिस तथा मलेरिया जस्ता रोगका कारण अपांग समेत, टाउको दुख्ने आँखा पक्नु तथ छाला सम्बन्धि रोगहरु देखा पर्नु,आर्थिक अवस्था कमजोर,
५	आगलागी	जनचेतनाको कमि,जथाभावी बनजंगलमा आगो लगाउनु,घरको बनावट अर्थात खरको छाना हुनु,ज्वलनशील वस्तु बालबालिकाले भेट्ने ठाँउमा राख्नालेसुख्खा मौसममा आगलागीमा बृद्धि । अव्यवस्थित तथा खरका घरहरु	जनधनको क्षति,खाधान्नको अभाव, आर्थिक अवस्था कमजोर हुदै जानु जसका कारण गरिवी बढ्नु,दैनिक क्रियाकलापमा अवरोध हुनु,चौपायाहरुको क्षति हुनु भोकमारी, आर्थिक संकट हुने
६	हावाहुरी	ज्लवायु परिवर्तन, मौसममा गडवडी, कमजोर संर चना, जनचेतनाको अभाव, अव्यवस्थीत पोल तथा प्राकृतिक सम्पदाहरु	संरचनाहरु उडाउनु, मानविय र भौतिक क्षतीहुने, दैनिक कृयाकलापमा अवरोध, वालवालिकाहरुको पढाईमा असर, चौपायाहरुको क्षती, आर्थिक अवस्था कमजोर हुदै जान्छ।

५.९ नगरपालिकाको संस्थागत विश्लेषण (रोटी चित्र)

५.१० सेवा प्रदायक संस्थाहरु :

कृष्णनगर नगरपालिकामा अनेकौ सेवा प्रदायक सस्थाहरुले शिक्षा, स्वस्थ्य, कृषि, खानेपानी, सुरक्षा, सञ्चार, सहकारी बैंक जस्ता विभिन्न क्षेत्रमा सेवा दिइरहेको छन। तथापी बिपद ब्यवस्थापन तथा जलवायु अनुकुलनका लागि काम गने ं संस्थाहरु निकै कम तथा उनिहरुसंग सबै प्रभावित क्षेत्रलाई समेटेर काम गर्ने श्रोत नभएको अवस्था छ। त्यसैले नगर पालिका स्तरिय विपद तथा जलवायु उत्थानशिल बनाउनका लागि गर्नका लागी समिति र उपसमिति गठन भइसकोको अवस्थामा यो बर्ष देखि नै नगरपालिकाले यस्ता समस्या आउनु भन्दा अगाडी नै विपद जोखिम न्यूनिकरण सम्बन्धित जनचेतना मुलुक कार्यक्रम गर्नु आवश्यक देखिन्छ।

क्र. सं.	कार्यालय सङ्घसंस्था	ठेगाना	पहुँचको अबस्था	भौगोलिक दूरी	विपद् जोखिम व्यवस्थापनका लागि प्राप्त हुनसक्ने सहयोगको क्षेत्र
क. नगरपालिकाभित्र					
१	स्वास्थ्य चौकी	कृष्णनगर ३	दोहोरो	१ किमि	• स्वास्थ्य सेवा, प्राथामिक उपचार, सचेतना
२	अस्पताल	वहादुर गंज	दोहोरो	१० किमि	• उपचार तथा सचेतना
३	प्रहरी चौकी	नगरपालिकाको कार्यालय नजिक	दोहोरा		• पुर्वतयारी सचेतना, राहत, खोज तथा उद्धार
४	शशस्त्र प्रहरी	वडा नं. ३	दोहोरा	१ किमि	• पुर्वतयारी सचेतना, राहत, खोज तथा उद्धार
५	वैक	नेपाल वैक तथा कृषि वैक	दोहोरा	२०० मिटर	• विपदको वेलामा रकम निकालेर प्रतिकार्यको काम गर्न
६	सर्पदंश उपचार केन्द्र	गोरुसिंगे, वहादुर गंज	दोहोरो	३९ किमि, ८ किमि	पुर्व चेतावनी तथा सर्पको डसाई पछि उपचार
ख. नगरपालिका बाहिर					
१	**जिल्ला प्रशासन कार्यालय**	तौलिहवा	एकोहोरे	२५ कि मी	• समुदायमा सुरक्षा र विपदको समयमा खोज तथा उद्धार
२	**जिल्ला समन्वय समिति**	तौलिहवा	एकोहोरे	४० किमि	• समन्वय
३	**बिकास तथा प्रकोप ब्यवस्थापन केन्द्र**	वुटवल	दोहोरो	८० किमि	• पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य
४	**जिल्ला आपतकालिन संचालन केन्द्र**	तौलिहवा	दोहोरो	४० किमि	• विपद सम्वन्धि सुचना व्यवस्थापन वा आदान प्रदान
५	**प्रदेश विपद व्यवस्थ(ापन समिति**	वुटवल	एकोहोरो	८० किमि	• ठुलो विपद पर्दा वा पुर्वतयारीमा सहयोग

अनुसुचि २. जोखिम न्युनीकरणको लागि ख्क्रृ वाट आएका २०७६ ! २०८० साल सम्मका वडा स्तरिय योजनाहरु

कृष्णनगर नगरपालीका, वार्ड नं. : १ विस्तृत कार्ययोजना

क. स.	के गर्ने	किन गर्ने	कसरी गर्ने	कहाँ गर्ने	कस्ले गर्ने	कहिले गर्ने	कैफियत	
							आन्तरीक	वाह्य
१	डुवानमा पर्ने व्यक्ति तथा समुदायलाई सुरक्षीत गरि वस्नको लागि व्यवस्थापन गर्ने	सुरक्षीत वस्नको लागी	सुरक्षीत आश्रय स्थल वनाएर	शिवनगर विद्यालय र वडा कार्यालयमा	स्थानिय तह	२ बर्ष भित्रमा	१० लाख	१० लाख
२	आगलागी हुने समय आउनु अगावै जनचेतनाको कार्यहरु गर्ने र फुसको छानो मुक्त घरहरु वनाउने अभियान संचालन गर्ने	आगोलागीवाट सुर क्षीत हुन	होर्डीङवोर्ड निर्माण, विपन्नलाई आर्थिक सहयोग गर्ने	वडा नं. १ को सवै टो लहरुमा	स्थानिय तह	३ वर्ष भित्र	२० लाख	६० लाख
३	सिचाईको व्यवस्था	खडेरी सुख्खा सहन गरी वाली नाली क्षती तथा भोकमरी वाट वच्न	डिप वोरीङ ४ वटा, पोखरी निर्माण, सुख्खा सहन सक्ने विउहरु वितरण गर्ने	वडाको जोखिमयुक्त ४ वटा ठाँउ र सुरही खो लामा	स्थानिय तह	५ बर्ष भित्रमा	२० लाख	८० लाख
४	औषधी भण्डारण गने , स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई तयारी अवस्थामा रहन आग्रह गर्ने	महामारीवाट वच्न	जनचेतना, औषधि भण्डार गरेर	नजिकको अस्पताल र स्वास्थ्य चौकीहरुमा	स्थानिय तह	१ बर्ष भित्रमा	१ लाख	२ लाख
५	भुकम्प प्रतिरोधी घर वनाउने र वलियो संरचना वनाउने	भुकम्पीय क्षती कम गर्न	जनचेतना जगाएर तथा नीतिमा कडाई गरेर	सचेतना मुलक कार्यक्रमहरु टोलटोलमा गरेर	स्थानिय तह	२ वर्ष भित्र	१ लाख	
६	न्यानो कपडा, कम्मल, दाउराको लागी कोष खडा गरि	शितलहरवाट हुने क्षती क मगर्न	जनचेतना जगाउने र आवश्यक सामग्री भण्डारण गर्ने	वडा कार्यालयमा	स्थानिय तह	१ वर्ष	२ लाख	
७	पोखरी संरक्षण गर्ने	वलवालिकाहरुलाई सुरक्षीत गर्न	पोखरीको वरीपरी वाल लगाएर	देवि विद्या पिठ विद्यालयको पोखरीमा	स्थानिय तह तथा पो खरी संरक्षण समिति	१ वर्ष भित्र	५ लाख	५ लाख

कृष्णनगर नगरपालिका, वार्ड नं. : २ विस्तृत कार्ययोजना

क. स.	के गर्ने	किन गर्ने	कसरी गर्ने	कहाँ गर्ने	कस्ले गर्ने	कहिले गर्ने	कैफियत	
							आन्तरीक	वाह्य
१	वर्षाको याममा जनसचेतना गराउने, पानी शुद्धिकरण गर्ने, ढल निकास व्यवस्था	वढी तथा डुवान वाट सुर क्षीत हुनको लागी	ढल निकास गराएर, सचे तना गराएर	विशेष गरि वजार क्षे त्रमा	स्थानिय तह	२ बर्ष भित्रमा	१० लाख	२० लाख
२	औषधी भण्डारण गर्ने, स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई तयारी अवस्थामा र हन आग्रह गर्ने	महामारीवाट वच्न	जनचेतना, औषधि भण्डार गरेर	नजिकको अस्पताल र स्वास्थ्य चौकीहरुमा	स्थानिय तह	१ बर्ष भित्रमा	१ लाख	२ लाख
३	न्यानो कपडा, कम्मल, दाउराको लागी कोष खडा गरि	शितलहरवाट हुने क्षती क मगर्न	जनचेतना जगाउने र आवश्यक सामग्री भण्डारण गर्ने	वडा कार्यालयमा	स्थानिय तह	१ वर्ष	२ लाख	
४	सचेतना जगाउने, हुँडहरु वनाउने, सर्पदंस उपचार केन्द्र वनाउने	जंगली तथा घरेलु जनावर आतंक वाट सुरक्षीत हुन	सर्पदंश उपचार केन्द्र वनाएर, सचेतना जगाएर	विषेश गरि वजार एरि यामा	स्थानिय तह	१ वर्ष	५ लाख	

कृष्णनगर नगरपालिका, वार्ड नं. : ३ विस्तृत कार्ययोजना

क. स.	के गर्ने	किन गर्ने	कसरी गर्ने	कहाँ गर्ने	कस्ले गर्ने	कहिले गर्ने	कैफियत	
							आन्तरीक	वाह्य
१	आगलागी हुने समय आउनु अगावै जनचेतनाको कार्यहरु गर्ने र फुसको छानो मुक्त घरहरु वनाउने अभियान संचालन गर्ने, दमकलको संपर्क नं. राख्ने	आगोलागीवाट सुर क्षीत हुन	होर्डीङवोर्ड निर्माण, विपन्नलाई आर्थिक सहयो ग गर्ने	प्रत्येक टोलहरुमा गर्ने	स्थानिय तह	१ वर्ष भित्र	२ लाख	५ लाख
२	परम्परागत खेती गर्ने, रासाईनिक मलको प्रयोग कम गर्ने, वृक्षारोपण गर्ने, पशु पाल्ने, सिंचाईको व्यवस्था गर्ने	खडेरी सुख्खा सहन गरी वाली नाली क्षती तथा भोकमरी वाट वच्न	डिप वोरीङ ४ वटा, पोखरी निर्माण, सुख्खा सहन सक्ने विउहरु वितरण गर्ने	वडाको जोखिमयुक्त वटा ठाँउहरुमा	स्थानिय तह	३ वर्ष भरिमा	२० लाख	२० लाख
३	औषधी भण्डारण गर्ने, स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई तयारी अवस्थामा रहन आग्रह गर्ने, ढल निकास गर्ने, चर्पिको प्रयोग गर्ने, शुद्ध पानीको प्रयोग गर्ने, स्वच्छता कार्यक्रम सम्वन्धि कार्यक्रम गर्ने, वडा नं. ३ मा जमिरहेको पानीको उचित निकास गर्ने	महामारीवाट वच्न	जनचेतना, औषधि भण्डार गरेर, सरसफाई गरेर, उचित ढल निकास गरेर	नजिकको अस्पताल र स्वास्थ्य चौ कीहरुमा, जोखिम युक्त ठाउहरुमा, वजार क्षे त्रमा	स्थानिय तह	१ बर्ष भित्रमा	५ लाख	५ लाख

४	भुकम्प प्रतिरोधी घर वनाउने र वलियो संरचना वनाउने	भुकम्पीय क्षती कम गर्न	जनचेतना जगाएर तथा नीतिमा कडाई गरेर	सचेतना मुलक कार्यक्रमहरु टोलटो लमा गरेर	स्थानिय तह	२ वर्ष भित्र	१ लाख	
५	न्यानो कपडा, कम्मल, दाउराको लागी कोष खडा गरि	शितलहरवाट हुने क्षती कम गर्न	जनचेतना जगाउने र आवश्यक सामग्री भण्डारण गर्ने	वडा कार्यालयमा	स्थानिय तह	१ वर्ष	२ लाख	

कृष्णनगर नगरपालीका, वार्ड नं. : ४ विस्तृत कार्ययोजना

क्र. स.	के गर्ने	किन गर्ने	कसरी गर्ने	कहाँ गर्ने	कस्ले गर्ने	कहिले गर्ने	कैफियत	
							आन्तरीक	वाह्य
१	नदि नियन्त्रण, ढुङ्गा जाली लगाउने, पौडीवाज उत्पादन गर्ने	नदि कटान तथा मानवीय क्षति हुन नदिन	वाढी नियन्त्रण गरेर, पौडीवाज उत्पादन गरेर	महादेव, सिर्सिहवा, शिवभारी	स्थानिय तह	२ बर्ष भित्रमा	१० लाख	१० लाख
२	आगलागी हुने समय आउनु अगावै जनचेतनाको कार्यहरु गर्ने र फुसको छानो मुक्त घरहरु वनाउने अभियान संचालन गर्ने, रेडक्रसको स्थापना	आगोलागीवाट सुर क्षीत हुन	होर्डीङवोर्ड निर्माण, विपन्नलाई आर्थिक सहयो ग गरेर	आवश्यक ठाँउहरुमा, रेडक्रस पालिका स्तरमा	स्थानिय तह	३ वर्ष भित्र	५ लाख	५ लाख
३	सिचाईको व्यवस्था	खडेरी सुख्खा सहन गरी वाली नाली क्षती तथा भे ाकमरी वाट वच्न	डिप वोरीङ, नहर निर्माण	सवै वस्तीहरुमा	स्थानिय तह	३ वर्ष भित्र	२० लाख	२० लाख
४	औषधी भण्डारण गर्ने, स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई तयारी अवस्थामा रहन आग्रह गर्ने, खानेपानी, सरसफाई, एम्वुलेन्सको व्यवस्था गरेर	महामारीवाट वच्न	जनचेतना, औषधि भण्डार गरेर र एम्वुलेन्सको व्यवस्था गरेर	नजिकको अस्पताल र स्वास्थ्य चौकीहरुमा	स्थानिय तह	२ वर्ष	२० लाख	२० लाख
५	छाडा गाई वस्तु नियन्त्रण	घरेलु जनावर आतङ्क वात वच्न	जनचेतना जगाएर, हकवा गर्ने, पटाका पडकाएर, हुड वनाएर	खेती भएको स्थानहरुमा	स्थानिय तह	२ वर्ष भित्र	१ लाख	
६	न्यानो कपडा, कम्मल, दाउराको लागी कोष खडा गरि	शितलहरवाट हुने क्षती कमगर्न	जनचेतना जगाउने र आवश्यक सामग्री भण्डारण गर्ने	वडा कार्यालयमा	स्थानिय तह	१ वर्ष	२ लाख	
७	जनचेतनामुलक कार्यक्रम तथा होर्डीङवोर्ड निर्माण गर्ने, रोड व्रेकरहरु राख्ने	दुर्घटना वाट वच्न	व्रेकरहरु वनाएर, होर्डीङ वोर्ड निर्माण	वडा स्तरमा पोखरी संर क्षण गर्ने	स्थानिय तह तथा पोखरी संरक्षण समिति	१ वर्ष भित्र	५ लाख	५ लाख

कृष्णनगर नगरपालीका, वार्ड नं. : ५ विस्तृत कार्ययोजना

क. स.	के गर्ने	किन गर्ने	कसरी गर्ने	कहाँ गर्ने	कस्ले गर्ने	कहिले गर्ने	कैफियत	
							आन्तरीक	वाह्य
१	डुवानमा पर्ने व्यक्ति तथा समुदायलाई सुरक्षीत गरि वस्नको लागि व्यवस्थापन गर्ने	सुरक्षीत वस्नको लागी	सुरक्षीत आश्रय स्थल वनाएर	प्रत्येक वस्तीमा	स्थानिय तह	२ बर्ष भित्रमा	१० लाख	१० लाख
२	आगलागी हुने समय आउनु अगावै जनचेतनाको कार्यहरु गर्ने र फुसको छानो मुक्त घरहरु वनाउने अभियान संचालन गर्ने	आगोलागीवाट सुरक्षीत हुन	होर्डीङवोर्ड निर्माण, विपन्नलाई आर्थिक सहयो ग गर्ने	वडा नं. ५ जोखिम युक्त सवै टोलहरुमा	स्थानिय तह	२ वर्ष भित्र	१० लाख	१० लाख
३	सिचाईको व्यवस्था	खडेरी सुख्खा सहन गरी वाली नाली क्षती तथा भे ाकमरी वाट वच्न	डिप वोरीङ, वर्षातको पानी संचित गरेर, पोखरी निर्माण, सुख्खा सहन सक्ने विउहरु वितरण गर्ने	प्रत्येक टोलमा	स्थानिय तह	३ वर्ष भित्र	२० लाख	८० लाख
४	औषधी भण्डारण गने , स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई तयारी अवस्थामा रहन आग्रह गर्ने	महामारीवाट वच्न	जनचेतना, औषधि भण्डार गरेर	नजिकको अस्पताल र स्वास्थ्य चौकीहरुमा	स्थानिय तह	१ बर्ष भित्रमा	१ लाख	२ लाख
५	भुकम्प प्रतिरोधी घर वनाउने र वलियो संरचना वनाउने	भुकम्पीय क्षती कम गर्न	जनचेतना जगाएर तथा नीतिमा कडाई गरेर	सचेतना मुलक कार्यक्रमहरु टोलटो लमा गरेर	स्थानिय तह	२ वर्ष भित्र	१ लाख	
६	न्यानो कपडा, कम्मल, दाउराको लागी कोष खडा गरि	शितलहरवाट हुने क्षती क मगर्न	जनचेतना जगाउने र आवश्यक सामग्री भण्डारण गर्ने	वडा कार्यालयमा	स्थानिय तह	१ वर्ष	२ लाख	
७	काँजी हाउसको निर्माण गरेर	सम्भावित क्षतीवाट वच्न	काँजी हाउस वनाएर, सर्पदंश उपचार केन्द्र निर्माण गरेर	प्रत्येक टोलमा	स्थानिय तह	१ वर्ष भित्र	५ लाख	५ लाख

कृष्णनगर नगरपालीका, वार्ड नं. : ६ विस्तृत कार्ययोजना

क. स.	के गर्ने	किन गर्ने	कसरी गर्ने	कहाँ गर्ने	कस्ले गर्ने	कहिले गर्ने	कैफियत	
							आन्तरीक	वाह्य
१	हुड (पुतला) निर्माण, घरेलु जन(ावरहरुलाई व्यवस्थापन गर्ने	वालीनाली सुरक्षा गर्न तथा जनावर आतङ्क वाट वच्न	आवश्यक संरचनाहरु वनाएर	वडा नं. ६ को सवै वस्तीहरुमा	स्थानिय तह	२ बर्ष भित्रमा	२ लाख	१ लाख
२	आगलागी हुने समय आउनु अगावै जनचेतनाको कार्यहरु गर्ने र फुसको छानो मुक्त घरहरु वनाउने अभियान संचालन गर्ने	आगोलागीवाट सुरक्षीत हुन	होर्डीङवोर्ड निर्माण, विपन्नलाई आर्थिक सहयोग गर्ने	वडा नं. ६ को जोखिम सवै टोलहरुमा	स्थानिय तह	३ वर्ष भित्र	२० लाख	६० लाख
३	सिचाईको व्यवस्था	खडेरी सुख्खा सहन गरी वाली नाली क्षती तथा भोकमरी वाट वच्न	डिप वोरीङ, पोखरी निर्माण, स्यालो ट्युवेल निर्माण, सुख्खा सहन सक्ने विउहरु वितरण गर्ने	वडाको जोखिमयुक्त ४ वटा ठाँउ	स्थानिय तह	३ बर्ष भित्रमा	२० लाख	४० लाख
४	औषधी भण्डारण गर्ने, स्वास्थ्यक(र्मीहरुलाई तयारी अवस्थामा रहन आग्रह गर्ने	महामारीवाट वच्न	जनचेतना, औषधि भण्डार गरेर	नजिकको अस्पत(ाल र स्वास्थ्य चौकीहरुमा	स्थानिय तह	१ बर्ष भित्रमा	१ लाख	२ लाख
५	विद्यालय संरक्षण गर्ने	संभावित क्षती कम गर्न	भुकम्परहित वनाउन र छानो वलियो वनाउन सचेतना गरेर	२ वटा विद्यालयहरु र ४ वटा मदरसाहरु	स्थानिय तह	२ वर्ष भित्र	१ लाख	
६	न्यानो कपडा, कम्मल, दाउराको लागी कोष खडा गरि	शितलहरवाट हुने क्षती क मगर्न	जनचेतना जगाउने र आवश्यक सामग्री भण्डारण गर्ने	वडा कार्यालयमा	स्थानिय तह	१ वर्ष	२ लाख	
७	पोखरी संरक्षण गर्ने	वलवालिकाहरुलाई सुरक्षीत गर्न	पोखरीको वरीपरी वाल लगाएर	सरस्वती प्राविको पुर्वपोखरीहरुमा	स्थानिय तह तथा पोखरी संरक्षण समिति र विद्यालय	१ वर्ष भित्र	५ लाख	५ लाख

कृष्णनगर नगरपालीका, वार्ड नं. : ७ विस्तृत कार्ययोजना

क.स.	के गर्ने	किन गर्ने	कसरी गर्ने	कहाँ गर्ने	कस्ले गर्ने	कहिले गर्ने	कैफियत	
							आन्तरीक	वाह्य
१	भुकम्प प्रतिरोधी घर वनाउने र वलियो संरचना वनाउने	भुकम्पीय क्षती कम गर्न	जनचेतना जगाएर तथा नीतिमा कडाई गरेर	सचेतना मुलक कार्यक्रमहरु टोलटो लमा गरेर	स्थानिय तह	२ वर्ष भित्र	१ लाख	
२	आगलागी हुने समय आउनु अगावै जनचेतनाको कार्यहरु गर्ने र फुसको छानो मुक्त घरहरु वनाउने अभियान संचालन गर्ने	आगोलागीवाट सुर क्षीत हुन	होर्डीङवोर्ड निर्माण, विपन्नलाई आर्थिक सहयो ग गर्ने	वडा नं. ७ को सवै जाखिम टोलहरुमा	स्थानिय तह	३ वर्ष भित्र	२० लाख	२० लाख
३	सिचाईको व्यवस्था	खडेरी सुख्खा सहन गरी वाली नाली क्षती तथा भोकमरी वाट वच्न	डिप वोरीङ ४ वटा, पोखरी निर्माण, स्यालो ट्युवेल निर्माण, सुख्खा सहन सक्ने विउहरु वितरण गर्ने	वडाको जोखिमयुक्त ४ वटा ठाँउ	स्थानिय तह	३ बर्ष भित्रमा	२० लाख	५० लाख
४	औषधी भण्डारण गर्ने, स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई तयारी अवस्थामा रहन आग्रह गर्ने	महामारीवाट वच्न	जनचेतना, औषधि भण्डार गरेर, आपतकालीन कोष संचालन गरेर	नजिकको अस्पताल र स्वास्थ्य चौ कीहरुमा, महामारी भएको वस्तीमा	स्थानिय तह	१ बर्ष भित्रमा	१ लाख	२ लाख
५	छाडा गाई, गोरु तथा लिलगाई नियन्त्रण	जनावर आतङक वाट हुने क्षती कम गर्न	जनचेतना जगाएर तथा हुँड वनाएर	सचेतना मुलक कार्यक्रमहरु टोलटो लमा गरेर	स्थानिय तह	२ वर्ष भित्र	१ लाख	१ लाख
६	न्यानो कपडा, कम्मल, दाउर ाको लागी कोष खडा गरि	शितलहरवाट हुने क्षती क मगर्न	जनचेतना जगाउने र आवश्यक सामग्री भण्डारण गर्ने	वडा कार्यालयमा	स्थानिय तह	१ वर्ष	२ लाख	

कृष्णनगर नगरपालीका, वार्ड नं. : ८ विस्तृत कार्ययोजना

क. स.	के गर्ने	किन गर्ने	कसरी गर्ने	कहाँ गर्ने	कस्ले गर्ने	कहिले गर्ने	कैफियत	
							आन्तरीक	वाह्य
१	वाँध वाध्ने, पानी निकास गर्ने तथा डुवान क्षेत्रमा सचेतना मुलक कार्यक्रम गर्ने	डुवानवाट हुने क्षती कम गर्ने	वाँध, निकास तथा सचेतना फैलाएर	दयानगर तथा सुरही खोला	स्थानिय तह	२ वर्ष भित्र	५ लाख	१० लाख
२	आगलागी हुने समय आउनु अगावै जनचेतनाको कार्यहरु गर्ने र फुसको छानो मुक्त घरहरु वनाउने अभियान संचालन गर्ने	आगोलागीवाट सुर क्षीत हुन	होर्डीङवोर्ड निर्माण, विपन्नलाई आर्थिक सहयो ग गर्ने	वडा नं. ८ को सवै जाखिम टोलहरुमा	स्थानिय तह	३ वर्ष भित्र	२० लाख	२० लाख
३	सिचाईको व्यवस्था	खडेरी सुख्खा सहन गरी वाली नाली क्षती तथा भोकमरी वाट वच्न	डिप वोरीङ, पोखरी निर्माण, स्यालो ट्युवेल निर्माण, सुख्खा सहन सक्ने विउहरु वितरण गर्ने	प्रत्येक टोलमा १, १ वटा	स्थानिय तह	३ बर्ष भित्रमा	२० लाख	५० लाख
४	सचेतना फैलाएर, औ षधी भण्डारण गर्ने, स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई तयारी अवस्थामा रहन आग्रह गर्ने	महामारीवाट वच्न	जनचेतना, औषधि भण्डार गरेर, आपतकालीन कोष संचालन गरेर	टोल टोलमा नजिकको अस्पताल र स्वास्थ्य चौ कीहरुमा, महामारी भएको वस्तीमा	स्थानिय तह	१ बर्ष भित्रमा	२ लाख	२ लाख
५	छाडा गाई, गोरु तथा लिलगाई नियन्त्रण	जनावर आतङक वाट हुने क्षती कम गर्न	जनचेतना जगाएर तथा हुँड वनाएर	सचेतना मुलक कार्यक्रमहरु टोलटोलमा गरेर	स्थानिय तह	२ वर्ष भित्र	१ लाख	१ लाख
६	न्यानो कपडा, कम्मल, दाउराको लागी कोष खडा गरि	शितलहरवाट हुने क्षती क मगर्न	जनचेतना जगाउने र आवश्यक सामग्री भण्डारण गर्ने	वडा कार्यालयमा	स्थानिय तह	१ वर्ष	२ लाख	

कृष्णनगर नगरपालीका, वार्ड नं. : ९ विस्तृत कार्ययोजना

क. स.	के गर्ने	किन गर्ने	कसरी गर्ने	कहाँ गर्ने	कस्ले गर्ने	कहिले गर्ने	कैफियत	
							आन्तरीक	वाह्य
१	तटवन्ध निर्माण गर्ने	डुवान नदिकटान रोक्न	तटवन्ध निर्माण तथा सचेतना फैलाएर	डिहवा, विजय नगर, सुखुरामपुर, माडा गाँउमा	स्थानिय तह	२ वर्ष भित्र	१५ लाख	२० लाख
२	आगलागी हुने समय आउनु अगावै जनचेतनाको कार्यहरु गर्ने र फुसको छानो मुक्त घरहरु वनाउने अभियान संचालन गर्ने	आगोलागीवाट सुरक्षीत हुन	होर्डीङवोर्ड निर्माण, विपन्नलाई आर्थिक सहयोग गर्ने, दमकलको नम्वरहरु राखेर	वडा नं. ९ को सवै जाखिम टोलहरुमा	स्थानिय तह	३ वर्ष भित्र	२० लाख	२० लाख
३	सिचाईको व्यवस्था	खडेरी सुख्खा सहन गरी वाली नाली क्षती तथा भोकमरी वाट वच्न	डिप वोरीङ जडान, वाँध निर्माण पोखरी निर्माण, स्यालो ट्युवेल निर्माण, सुख्खा सहन सक्ने विउहरु वितरण गर्ने	वडाको जोखिमयुक्त ५ वटा ठाँउ	स्थानिय तह	३ बर्ष भित्रमा	२० लाख	६० लाख
४	औषधी भण्डारण गने , स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई तयारी अवस्थामा रहन आग्रह गर्ने	महामारीवाट वच्न	जनचेतना, औषधि भण्डार गरेर, आपतकालीन कोष संचालन गरेर	नजिकको अस्पताल र स्वास्थ्य चौकीहरुमा, महामारी भएको वस्तीमा	स्थानिय तह	१ बर्ष भित्रमा	१ लाख	२ लाख
५	छाडा गाई, गोरु तथा लिलगाई नियन्त्रण	जनावर आतङक वाट हुने क्षती कम गर्न	जनचेतना जगाएर तथा हुँड वनाएर, जरिवाना प्रणाली लागु गरेर, सर्प दंश उपचार केन्द्र निर्माण गरेर	वहादुर गंज गोरुवजारमा	स्थानिय तह	२ वर्ष भित्र	१ लाख	१ लाख
६	न्यानो कपडा, कम्मल, दाउराको लागी कोष खडा गरि	शितलहरवाट हुने क्षती क मगर्न	जनचेतना जगाउने र आवश्यक सामग्री भण्डारण गर्ने	वडा कार्यालयमा	स्थानिय तह	१ वर्ष	२ लाख	

कृष्णनगर नगरपालीका, वार्ड नं. : १० विस्तृत कार्ययोजना

क. स.	के गर्ने	किन गर्ने	कसरी गर्ने	कहाँ गर्ने	कस्ले गर्ने	कहिले गर्ने	कैफियत	
							आन्तरीक	वाह्य
१	नदिमा तटवन्ध निर्माण गर्ने	नदि कटानवाट हुने क्षती कम गर्न	तटवन्ध निर्माण गरेर	खौर, औरहवा, वसवरि याको विच	स्थानिय तह	२ वर्ष भित्र	५ लाख	१० लाख
२	आगलागी हुने समय आउनु अगावै जनचेतनाको कार्यहरु गर्ने र फुसको छानो मुक्त घरहरु वनाउने अभियान संचालन गर्ने	आगोलागीवाट सुर क्षीत हुन	होर्डीङवोर्ड निर्माण, विपन्नलाई आर्थिक सहयोग गर्ने	वडा नं. १० को सवै जाखिम टोलहरुमा	स्थानिय तह	३ वर्ष भित्र	२० लाख	२० लाख
३	सिचाईको व्यवस्था	खडेरी सुख्खा सहन गरी वाली नाली क्षती तथा भोकमरी वाट वच्न	डिप वोरीङ जडान, पानी संचितिको लागी पोखरी निर्माण, वाँध निर्माण गरेरा, सुख्खा सहन सक्ने विउहरु वितरण गर्ने	वडाको जोखिमयुक्त ४ वटा ठाँउ र वकौलीमा	स्थानिय तह	३ बर्ष भित्रमा	२० लाख	५० लाख
४	औषधी भण्डारण गर्ने, स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई तयारी अवस्थामा रहन आग्रह गर्ने	महामारीवाट वच्न	जनचेतना, औषधि भण्डार गरेर, आपतकालीन कोष संचालन गरेर	नजिकको अस्पताल र स्वास्थ्य चौकीहरुमा, महामारी भएको वस्तीमा	स्थानिय तह	१ बर्ष भित्रमा	१ लाख	२ लाख
५	छाडा गाई, गोरु तथा लिलगाई नियन्त्रण	जनावर आतङ्क वाट हुने क्षती कम गर्न	जनचेतना जगाएर तथा हुँड वनाएर, काँजी हाउस वनाएर	सचेतना मुलक कार्यक्रमहरु टोलटोलमा गरेर	स्थानिय तह	२ वर्ष भित्र	१ लाख	१ लाख
६	न्यानो कपडा, कम्मल, दाउराको लागी कोष खडा गरि	शितलहरवाट हुने क्षती क मगर्न	जनचेतना जगाउने र आवश्यक सामग्री भण्डारण गर्ने	वडा कार्यालयमा	स्थानिय तह	१ वर्ष	२ लाख	

कृष्णनगर नगरपालीका, वार्ड नं. : ११ विस्तृत कार्ययोजना

क. स.	के गर्ने	किन गर्ने	कसरी गर्ने	कहाँ गर्ने	कस्ले गर्ने	कहिले गर्ने	कैफियत	
							आन्तरीक	वाह्य
१	भुकम्प प्रतिरोधी घरहरु निर्माण गर्न सचेतना फैलाउने	भुकम्पवाट हुन सक्ने सम्भावित क्षती कम गर्न	सचेतनामुलक कार्यक्रमहरु गरेर	प्रत्येक वस्तीहरुमा	स्थानिय तह	२ वर्ष भित्र	२ लाख	३ लाख
२	आगलागी हुने समय आउनु अगावै जनचेतनाको कार्यहरु गर्ने र फुसको छानो मुक्त घरहरु वनाउने अभियान संचालन गर्ने	आगोलागीवाट सुर क्षीत हुन	होर्डीङवोर्ड निर्माण, विपन्नलाई आर्थिक सहयोग गर्ने	वडा नं. ११ को सवै जाखिम टोलहरुमा	स्थानिय तह	३ वर्ष भित्र	२० लाख	२० लाख
३	सिचाईको व्यवस्था	खडेरी सुख्खा सहन गरी वाली नाली क्षती तथा भोकमरी वाट वच्न	डिप वोरीङ जडान, पानी संचितिको लागी सार्वजनीक पो खरीहरुमा वर्षातको पानी संकलन गर्ने। सुख्खा सहन सक्ने विउहरु वितरण गर्ने	वडाको जोखिमयुक्त ४ वटा ठाँउ र वकौ लीमा	स्थानिय तह	३ बर्ष भित्रमा	२० लाख	५० लाख
४	औषधी भण्डारण गर्ने, स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई तयारी अवस्थामा रहन आग्रह गर्ने	महामारीवाट वच्न	जनचेतना, औषधि भण्डार गरेर, आपतकालीन कोष संचालन गरेर	नजिकको अस्पताल र स्वास्थ्य चौ कीहरुमा, महामारी भएको वस्तीमा	स्थानिय तह	१ बर्ष भित्रमा	१ लाख	२ लाख
५	छाडा गाई, गोरु तथा लिलगाई नियन्त्रण	जनावर आतङ्क वाट हुने क्षती कम गर्न	जनचेतना जगाएर तथा हुँड वनाएर, काँजी हाउस वनाएर	सचेतना मुलक कार्यक्रमहरु टोलटो लमा गरेर	स्थानिय तह	२ वर्ष भित्र	१ लाख	१ लाख
६	न्यानो कपडा, कम्मल, दाउराको लागी कोष खडा गरि	शितलहरवाट हुने क्षती क मगर्न	जनचेतना जगाउने र आवश्यक सामग्री भण्डारण गर्ने	वडा कार्यालयमा	स्थानिय तह	१ वर्ष	२ लाख	

कृष्णनगर नगरपालीका, वार्ड नं. : १२ विस्तृत कार्ययोजना

क.स.	के गर्ने	किन गर्ने	कसरी गर्ने	कहाँ गर्ने	कस्ले गर्ने	कहिले गर्ने	कैफियत	
							आन्तरीक	वाहृय
१	भुकम्प प्रतिरोधी घरहरु निर्माण गर्न सचेतना फैलाउने, खुल्ला स्थान निर्माण	भुकम्पवाट हुन सक्ने सम्भावित क्षती कम गर्न	सचेतनामुलक कार्यक्रमहरु गरेर, खुल्ला स्थानहरु निर्माण गरेर	प्रत्येक वस्तीहरुमा	स्थानिय तह	२ वर्ष भित्र	३ लाख	४ लाख
२	आगलागी हुने समय आउनु अगावै जनचेतनाको कार्यहरु गर्ने र फुसको छानो मुक्त घरहरु वनाउने अभियान संचालन गर्ने, इनारहरु मर्मत गर्ने	आगोलागीवाट सुर क्षीत हुन	होर्डीङवोर्ड निर्माण, विपन्नलाई आर्थिक सहयोग गर्ने, ईनारहरु मर्मत गर्ने	वडा नं. १२ को सवै जाखिम टोलहरुमा	स्थानिय तह	३ वर्ष भित्र	२० लाख	२० लाख
३	सिचाईको व्यवस्था, वन जंगल संरक्षण	खडेरी सुख्खा सहन गरी वाली नाली क्षती तथा भोकमरी वाट वच्न	डिप वोरीङ जडान, पानी संचितिको लागी सार्वजनीक पोखरीहरुमा वर्षातको पानी संकलन गर्ने । सुख्खा सहन सक्ने विउहरु वितरण गर्ने वन जंगल संरक्षण गरेर	वडाको जोखिमयुक्त ४ वटा ठाँउ र वकौ लीमा	स्थानिय तह	३ बर्ष भित्रमा	२० लाख	५० लाख
४	औषधी भण्डारण गने , स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई तयारी अवस्थामा रहन आग्रह गर्ने	महामारीवाट वच्न	जनचेतना, औषधि भण्डार गरेर, आपतकालीन कोष संचालन गरेर, शौचालयको प्रयोग तथा सरसफाईमा ध्यान दिएर	नजिकको अस्पताल र स्वास्थ्य चौकीहरुमा, महामारी भएको वस्तीमा	स्थानिय तह	१ बर्ष भित्रमा	१ लाख	२ लाख
५	छाडा गाई, गोरु तथा लिलगाई नियन्त्रण	जनावर आतङक वाट हुने क्षती कम गर्न	पुरानै वास स्थान तर्फ लखेटने	सचेतना मुलक कार्यक्रमहरु टोलटो लमा गरेर	स्थानिय तह	२ वर्ष भित्र	१ लाख	१ लाख
६	न्यानो कपडा, कम्मल, दाउराको लागी कोष खडा गरि	शितलहरवाट हुने क्षती क मगर्न	जनचेतना जगाउने र आवश्यक सामग्री भण्डारण गर्ने	वडा कार्यालयमा	स्थानिय तह	१ वर्ष	२ लाख	
७	नदि कटान रोक्ने	खेती योग्य जमिन कटान तथा मानविय् क्षती कम गर्न	तटवन्ध गर्ने, वृक्षारोपण, अवैध नदी जन्य पदार्थ उत्खननमा रोक लगाउने,	नरैनापुरदेखि लखैरा सम्म	स्थानिय तह	२ वर्ष	५ लाख	१० लाख
८	जनचेतना फैलाउने, सार्वजनीक स्थलहरुको संरक्षण गर्ने	हावाहुरी वाट हुने सम्भावित क्षती वाट वच्न	हावाले उडाउन नसक्ने संरचना निर्माण, विधुतको पोल, सुकेको रुखको व्यवस्थापन गरेर	सवै टोलमा	स्थानिय तह	२ वर्ष	५ लाख	५ लाख

अनुसुची ३: कृषि शाखाको योजना

क्र.सं.	प्रकोप	नियन्त्रण तथा न्युनीकरणको योजना	स्थान
१	खडेरी	सिचाईको लागि नहर र खडेरी सहन गर्ने विउ वितरण	सवै वडाहरुमा
२	शितलहर	शितलहर सहन सक्ने भेराईटी वितरण गर्ने	सवै वडाहरुमा
३	आगोलागी	कम्वाईन हार्भेस्टर संगसंगै स्ट्रेउ हार्भेष्टरको प्रयोग, ५० प्रतिशत अनुदानमा नपाले यन्त्रिकरण वितरण गर्ने	सवै वडाहरुमा
४	जलवायु परिवर्तन	नपाले सम्पुर्ण समुह सहकारी, आमा समुहहरुमा मो वाईल सिग्नलहरुको व्यवस्था, फल फुल खेती	सवै वडाहरुमा
५	महामारी	विषादी रहित तरकारी, फलफुल तथा अन्नवालीको उत्पादन, नपा तथा संघ संस्थाहरुले तालिमको व्यवस्था गर्ने	सवै वडाहरुमा
६	छाडा पशु	वहुउपयोगी पशुपालनमा जोड दिने , काँजी हाउसको व्यवस्था गर्ने	सुरक्षीत तथा सार्वजनीक स्थलमा निर्माण गर्ने

अनुसुची ४: नगरपालिका स्वास्थ्य शाखाको योजना

- महामारी व्यवस्थापनको लागि आपतकालिन कोषको व्यवस्थापन गर्ने ।
- अत्यावश्यक औषधीहरु कम्तीमा २ महिनालाई पुग्ने भण्डारण गरि राख्ने ।
- आरआरटी गठन तथा प्राथामिक उपचार तालिमको व्यवस्था गर्ने ।
- स्वयंसेवक छनौटगरि विपद व्यवस्थापनको आधारभुत तालिम प्रदान गरि परिचालन गर्ने ।
- अस्पताल, प्रा.स्वा.के. स्वास्थ्य चौकीहरुको स्तरोन्नती गर्ने ।
- खोपजन्य प्रकोप नियन्त्रणकोलागि पुर्ण खोप सुनिस्चितता गर्ने ।
- सरसफाई, पोषण, परिवार नियोजन, सेवा प्रभावकारी वनाउने ।
- एचआइभि एड्स तथा यौन जन्य रोग नियन्त्रण गर्ने ।
- सुरक्षीत आवास तथा स्वच्छ खानेपानीको व्यवस्था गर्ने ।
- क्षयरोग, कुष्ठरोग, हात्तिपाईले रोग, औलो, दादुरा, कालाजार नियन्त्रण गर्ने ।

अनुसुची ५: नपा स्तरीय सुचना फारम

सि. नं.	विवरण	हुनुपर्ने स्थान
१	विउ भण्डारण	कृष्णनगर र वहादुर गंज
२	हेलिप्याड	वडा नं. ३ र ९ मा वहादुर गंज, विद्यालय
३	प्याथोलोजि ल्याव	कृष्णनगर स्वास्थ्य चौकी
४	प्राथामिक उपचार तथा खोज तथा उद्धार सामग्रि भण्डारण केन्द्र	कृष्ननगर र वहादुर गंज
५	समुदायमा आधारित विपद अध्ययन केन्द्र	नगरपालिकाको कार्यालय
६	औषधि भण्डारण केन्द्रहरु	नगरपालिकाको कार्यालय र हस्पिटल
७	सुरक्षित सामुदायिक गृहहरु राख्नुपर्ने स्थानहरु	१२ नं र ५ नं.
१०	सार्वजनिक शौचालयहरु हुनुपर्ने स्थानहरु	प्रत्येक वडाहरुमा
११	पुर्व सुचना प्रणालि हुनुपर्ने स्थानहरु	चरंगहवा, सुरही र घोरहीमा राख्ने
१३	विद्यालयमा आधारित विपद जोखिम न्युनीकरण योजना वनाउनु पर्ने विद्यालयहरु	सवै विद्यालय तथा शिक्षण संस्थाहरुमा
१४	प्राथामिक उपचारको तालिमहरु समुदाय तथा शिक्षकहरुलाइ	प्रत्येक वस्तीवाट १, १ जनालाई दिदा ८२ जना
१६	घर परिवार अनुसारको विपद जोखिम न्युनीकरण योजना वनाउनु पर्ने स्थानहरु	प्रत्येक घरमा
१७	खुल्ला स्थानहरु	१२ वटा वडामा वनाउने
१८	स्पिड व्रेकरहरु तथा रोडवाट सुरक्षित गर्ने वोर्डहरु राख्ने स्थानहरु	वहादुर गंज चौक, शिवानगर, कृष्णनगर, आर टिओ रोड, डवरा चौक, लक्ष्मीनगर रिङ रोड, झिङगाहा चौक

अनुसुचि ६. वडा स्तरीय सुचना फारम (चेक लिष्ट)

स्थानिय बिपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना तर्जुमा निर्देशिकामा भएका औजारहरु र तालिकाको प्रयोग गरिए पनि केहि सुचनाका लागि चेक लिष्ट बनाउएर सुचना संकलन गर्ने काम भएको थियो। चेक लिष्ट बनाई संकटासन्नता तथा क्षमता आँकलन गर्दा सोधिएका प्रश्नहरु निम्न छन् :

प्रकोप स्तरीकरण गर्दा निम्न प्रश्नहरु प्रायेग गरिएको थियो :

- प्रकोप भनेको के हो ?
- छ भने के के हुन् ?
- तपाईहरुको वडामा कस्ता कस्ता प्रकोपहरुले तपाईहरुलाई अत्यधिक दुःख दिएको छ ?

लक्षित समुह छलफल गर्दा महिला समुहमा निम्न प्रश्नहरु सोधिएको थियो:

- तपाईहरु मध्ये क कसलाई स्वास्थ्यमा समस्या छ ?
- छन् भने कस्तो समस्या छ अर्थात् के हुन्छ ?
- पाठेघर सम्बन्धि समस्या छ ?
- तपाई मध्ये कति जना घरको काम बाहेक अन्य सीपमुलक तथा कार्यालय जानु हुन्छ ?
- कसरी जिविका चलाउनु हुन्छ ?
- तपाईहरुको श्रीमान के गर्नु हुन्छ ?
- अनि तपाईका बालबालिका विद्यालय जान्छन् ?
- बालबालिकालाई शिक्षा दिन आर्थिक स्रोत कहाँबाट जुटाउनु हुन्छ ?
- अपांगता भएका व्यक्तिहरुलाई तपाई के गर्नु हुन्छ ?
- तपाईको परिचय पत्र छ ?
- तपाईलाई समाजले गर्ने व्यवहार कस्तो छ ?
- के कस्ता समस्या छन् ?
- त्यसको समाधानका लागि के भई दिए हुन्थ्यो जस्तो लाग्छ ?

सम्पन्नता स्तरीकरण गर्दा निम्न प्रश्नहरु सोधिएको थियो:

- घरमुली के गर्नु हुन्छ ?
- घरमा कति जना रोजगार हुनुहुन्छ ?
- खेतीपाती कति छ ? वर्षभरी खानपुग्छ ?
- अन्य आय आर्जनका स्रोतहरु के छन् ?

अनुसुचि ७.

स्थानिय बिपद् व्यवस्थापन समिति र कार्यदलहरुको बिबरण

१. स्थानीय बिपद् व्यवस्थापन समितिको बिबरण

क्र.सं.	नाम	प्रतिनिधित्व	पद	सम्पर्क नं
१.	रजत प्रताप शाह	नगर प्रमुख	संयोजक	
२.	सवनम खातुन	नगर उप प्रमुख	सदस्य	
३.	छेदि प्रसाद यादव	वडा अध्यक्ष	सदस्य	
४.	फग्गु उराउ	वडा अध्यक्ष	सदस्य	
५.	मो. मोविन खान	वडा अध्यक्ष	सदस्य	
६.	राज किशोर यादव	वडा अध्यक्ष	सदस्य	
७.	नुर मोहम्मद खाँ	वडा अध्यक्ष	सदस्य	
८.	राम मिलन चौधरी	वडा अध्यक्ष	सदस्य	
९.	देवानन्द शुक्ला	वडा अध्यक्ष	सदस्य	
१०.	मोहम्मद जमिल खाँ	वडा अध्यक्ष	सदस्य	
११.	घनश्याम वनिया	वडा अध्यक्ष	सदस्य	
१२.	सागिर अहमद	वडा अध्यक्ष	सदस्य	
१३.	संजय गुप्ता	वडा अध्यक्ष	सदस्य	
१४.	दुर्गनाथ चौधरी	वडा अध्यक्ष	सदस्य	
१५.		योजना तथा पुर्वाधार शाखा प्रमुख	सदस्य	
१६		सामाजिक विकास शाखा प्रमुख	सदस्य	
१७		ईलाका प्रशाशन कार्यालय प्रमुख	सदस्य	
१८		शसस्त्र प्रहरी वल प्रमुख	सदस्य	
१९		प्रहरी कार्यालय प्रमुख	सदस्य	
२०		नेपाली सेना प्रमुख	सदस्य	
२१		उद्योग वाणिज्य संघ अध्यक्ष	सदस्य	
२२		प्रशाशन शाखा प्रमुख	सदस्य सचिव	
२३		प्रमुख प्रशाशकिय अधिकृत	सदस्य	

अनुसुची ८
विभिन्न कार्यदलहरु

१. खोज तथा उद्धार कार्यदल

क्र.स	नम	ठेगाना	पद	कैफियत
१	नेपाली सेना प्रमुख	कृष्ण नगर नगरपालिका	संयोजक	
२.	नेपाल प्रहरी प्रतिनिधि	कृष्ण नगर नगरपालिका	सदस्य	
३.	प्रभुनाथ वराई	कृष्ण नगर नगरपालिका	सदस्य	

२.स्वास्थ्य, प्राथमिक उपचारतथा सरसफाई कार्यदल

क्र.स	नाम	ठेगाना	पद	सम्पर्क नं.
१.	नरायण प्रसाद वन्जाडे	कृष्णनगर नगरपालिका	संयोजक	
२.	वशन्ती शर्मा	कृष्णनगर नगरपालिका	सदस्य	
३.	राधा वर्मा	कृष्णनगर नगरपालिका	सदस्य	

३.राहत व्यवस्थापन तथा पुनः स्थापना कार्यदल

क्र.स	नाम	ठेगाना	पद	सम्पर्क नं.
१.	राज किशोर यादव	कृष्णनगर नगरपालिका	संयोजक	
२.	सगिर अहमद खान	कृष्णनगर नगरपालिका	सदस्य	
३.	घनश्याम वनिया	कृष्णनगर नगरपालिका	सदस्य	

अनुसुची नं: ९

स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको काम कर्तव्य तथा अधिकार

स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको काम कर्तव्य र अधिकार निम्नअनुसार हुनेछ :

- नगरपालिका क्षेत्रको विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजनाको तर्जुमा, कार्यान्वयन र अनुगमन र पुनर ावलोकन गर्ने,
- योजना तयार गर्दा नेपाल सरकारले निर्धारण गरेको विपद् उत्थानशील समुदायहरुको न्यूनतम आधारहरुलाई ध्यान दिनु पर्ने,
- नगरपालिकाको वडाहरुमा वडास्तरीय र समुदायस्तरमा सामुदायिक विपद व्यवस्थापन समितिको गठन गर्ने । यसरी गठन गर्दा साविकमा रहेका समुदाय स्तरका सामुदायिक विपद् ब्यवस्थापन समितिलाई आवश्यकता अनुसार परिमार्जन पनि गर्न सकिनेछ । र स्थानीयतहमा गठन हुने विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलन सम्बन्धी अन्य समिति तथा उपसमितिलाई सहयोग पुऱ्याउने,
- नगरपालिका स्तरका कर्मचारी, समुदायमा आधारित विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति सदस्य, नागरिक समाजका प्रतिनिधि तथा राजनीतिक दलका प्रतिनिधिलाई विपद तथा जलवायु उत्थानशीलता सम्बन्धी प्रशिक्षण लिने वा दिने व्यवस्था मिलाउने,
- विपद् व्यवस्थापनका लागि स्थानीयस्तरमा विपद तथा जलवायु उत्थानशील कोषको स्थापना र सञ्चालनको व्यवस्था मिलाउने,
- बिकास निर्माणका क्रियाकलापहरु कार्यान्वयनमा विपद् जोखिम व्यावस्थापन तथा जलवायु अनुकूलनलाई मूलप्रवाहिकरण गर्ने ।
- विपद तथा जलवायु उत्थानशील योजना कार्यान्वयनको लागि आवश्यक बजेट विनियोजनका लागि पहल गर्ने,
- संघ तथा प्रदेशस्तरबाट जारी भएका नीति, निर्देशन तथा मापदण्डहरु कार्यान्वयन गर्ने, गराउने,
- सरक्षित विद्यालय तथा अस्पतालका लागि विपद जोखिम न्यूनिकरण तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलनका कार्यक्रमहरु योजनामा समावेश गर्ने
- विपद तथा जलवायु उत्थानशील योजना, आपत्कालीन कार्ययोजना, पुनःस्थापना तथा पुनर्निर्माण योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्दा सबै सरोकारवालाहरुको सहभागितालाई सुनिश्चित गर्ने । आवश्यकता अनुरुप संकटासन्न वडा र समुदायहरुमा विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति, पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि कार्यदलहरु गठन गरी क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।
- विपद् प्रभावित क्षेत्रमा खोज, उद्धार, राहत तथा प्रतिकार्यको व्यवस्था मिलाउने,

- नगरपालिका तथा गाउँपालिकाका लागि विपद् तथा जलवायु उत्थानशीलता सम्बन्धी आवश्यक नीति, निर्देशिका तथा कार्यविधी तयार गर्ने,
- विपद तथा जलवायु परिवर्तनको प्रभावबाट विस्थापित समुदायलाई पुनःस्थापन गर्न वातवरण तथा विपद् व्यवस्थापन समितिलाई निर्देशन दिने। ,
- नगरपालिका तथा गाउँपालिका स्तरको प्रकोप तथा जलवायुजन्य जोखिम नक्सांकन गर्ने।,
- विपद् तथा जलवायु उत्थानशीलता सम्बन्धी जनचेतना तथा क्षमता अभिवृद्धिका कार्य गर्ने, गराउने,
- विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन प्रक्रियालाई समावेशी र सहभागितामूलक बनाउन निम्न अनुसारका अन्तर्निहित क्षेत्रलाई प्राथमिकतामा राख्ने :
    - लैङ्गिक समानता,
    - सामाजिक समावेशीकरण,
    - बालबालिका
    - ज्येष्ठ नागरिक
    - अपङ्गता भएका व्यक्ति तथा संस्थाको प्रतिनिधि तथा सीमान्तिकृत समुदायको पहुँच,
    - जीविकोपार्जनका वैकल्पिक क्षेत्रको पहिचान र पछाडि पारिएका वर्गको पहुँच,
    - प्रभावित समुदायको मानवअधिकारको संरक्षण,
    - प्रतिकार्यमा न्यूनतम मापदण्डको सुनिश्चितता।
    - राहात, प्रतिकार्य र पुनस्थापना प्रकृयामा अबिभेद तथा समन्यायिकताको सुनिश्चिततास्थानीय सर कार संचालन ऐन २०७४, विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४ तथा प्रचलित नेपाल कानुन बमोजिम संघीय तथा प्रदेश सरकार, जिल्ला समन्वय समिति, जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति, अन्य स्थानीय तह, स्थानीय तहमा कार्यरत राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसर कारी संस्था, दातृ संस्था र निजी क्षेत्रसँग समन्वय गर्ने।

अनुसुची १०
वडा स्तरिय जोखिम पार्श्वचित्र एवं विश्लेषण
वडा नं १

१. प्रकोप नक्साङ्कन तथा स्तरीकरण

प्रकोप	बाढी	आगलागी	शितलहर	महामारी	जनावर आतंक	खडेरी	भुकम्प
बाढी	ह	बाढी	बाढी	बाढी	जनावर आतंक	खडेरी	बाढी
आगलागी	ह	ह	शितलहर	आगलागी	जनावर आतंक	खडेरी	आगलागी
शितलहर	ह	ह	ह	शितलहर	जनावर आतंक	खडेरी	शितलहर
महामारी	ह	ह	ह	ह	जनावर आतंक	खडेरी	महामारी
जनावर आतंक	ह	ह	ह	ह	जनावर आतंक	ह	जनावर आतंक
खडेरी	ह	ह	ह	ह	ह	ह	खडेरी
भुकम्प	ह	ह	ह	ह	ह	ह	ह
जम्मा	४	२	३	१	६	५	०
स्तरिकरण	३	५	४	६	१	२	७

२. प्रकोप, मौसमी तथा बाली पात्रो

२.१ प्रकोप पात्रो

प्रकोप		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र
बाढी	पहिले(३० बर्ष												
	अहिले												
आगलागी	पहिले												
	अहिले												
हुरीबतास	पहिले												
	अहिले												
महामारी (हैजा, झाडापखाला, रुघाखोकी	पहिले												
	अहिले												
भूकम्प	पहिले												
	अहिले												
खडेरी	पहिले												
	अहिले												

२.२ मौसमी पात्रो:

विवरण		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र
वर्ष	पहिले(३० बर्ष			■	■	■							
	अहिले				■	■							
आगलागी	पहिले	■	■										
	अहिले	■	■										■
गर्मी	पहिले	■	■	■	■	■							
	अहिले				■	■							
जाडो	पहिले												
	अहिले												
असिना	पहिले	■											■
	अहिले											■	

२.३ बाली र वनस्पति पात्रो:

बाली र वनस्पति पात्रो तयार गर्दा समुदायको प्रमुख ३ बाली वा वनस्पतिसँग सम्बन्धित विभिन्न क्रियाकलापहरु कुन कुन समयमा गरिन्छ भनी पत्ता लगाउन निम्न बमोजिमको तालिका प्रयोग गरिएको छ।

विवरण		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र
धानको वीउ लगाउने	पहिले(३० बर्ष			■									
	अहिले		■										
धान रोप्ने	पहिले(३०बर्ष)				■								
	अहिले			■									
धान काट्ने	पहिले								■	■			
	अहिले							■					
विरुवाको फूल र फल लाग्ने समय	पहिले											■	
	अहिले											■	
गहुँ छर्ने	पहिले												
	अहिले							■					
गहुँ काट्ने	पहिले								■				■
	अहिले	■											■

३.ऐतिहासिक समय रेखा

प्रकोपको प्रकार :			
क्रस	बर्ष	स्थान	क्षतिको विवरण (मृत्यु,घाईते,क्षतिग्रस्त घर,बाली नाली,प्रभावित परिवार,विस्थापित परिवार,क्षतिभएको भौतिक सम्पति रु.क्षतिग्रस्त खेतीयोग्य भूमि र अन्य सामाजिक प्रभाव)
१	३०	जिल्ला भरी	(अग्ज्ञात),बाली नाली प्रभावित : ३ टन,विस्थापित परिवार ४,

४ .प्रकोप विश्लेषण

क्र स	समस्या अथवा प्रकोप	कारण	प्रभाव	समाधानका संम्भावित उपाय
१	खडेरी	वायु प्रदुषण, वनविनाश जनसंख्या वृद्दि	खाद्यान्न को कमी आर्थिक अभाव गरिबी नित्यायनु,सिचाई को कमी उन्नत बिउँ बिजनको कमी	वृक्षारोपण,जनचेतना मूलक कार्यक्रम, सिचाई साधन को ब्यवस्था, ताल,पोखरी,नदीको संरक्षण

४.१ समुदायको सम्पन्नता स्तरीकरण :

वडाले नेपाल सरकार, स्थानीय शासन तथा समुदायिक विकास कार्यक्रम वा गरीबी निवारण कोषद्धारा संकलित र विश्लेषण गरिएकोसम्पन्नता स्तरीकरणको तथ्यांकको आधारमा वडाको सम्पन्नता स्तरीकरण गरेको छ।

नगरपालिकाको नाम : वडा नं.

क्रस	समुदायको नाम	सम्पन्नता स्तरिकरण (घरधुरी)				कैफियत
		अतिविपन्न	विपन्न	मध्यम	सम्पन्न	
१.	वार्ड नं. १	१३०	२६२	३८९	२००	९८१

४.३. स्रोतको उपलब्धता तथा पहुँच

नगरपालिका वा समुदायमा भएको क्षमता पत्ता लगाउन निम्नअनुसार फारम प्रयोग गरिएको छ।

विवरण	नाम र रहेको स्थान (कहाँ)	संख्या (कति)	क्षमता	अवस्था	कैफियत
पुल	घोरही नाला ,सुरही नाला, लिंक रोड	३	२ठिक छ,१नाजुक छ	नव निर्माण	
सडक	लिङ्करोड ,बाइपास सडक	३	ग्राबेल सडक	पून निर्माण	
बाँध					
विद्यालय भवन	सेमरा, शिवनगर, मनिकौरा ढेकारी	४	ठिक छ, केहीमा कक्षाकोठा का कमी	केही नव निर्माण केही पून निर्माण	

५.संस्थागत विश्लेषण वा रोटी चित्र

विपद् पूर्वको पूर्वतयारी, रोकथाम र अल्पिकरण, विपद्को समयको प्रतिकार्य र विपद् पश्चात्को पुर्नस्थापना र पुनर्निमार्ण तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलनका लागि आवश्यक पर्ने सेवा सुविधा, सुरक्षा उपलब्ध गराउने सरकारी निकाय वा सुरक्ष निकाय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी स्थानीय संस्थाहरु र अन्य मानवीय सेवा प्रदायक सङ्घसंस्था वित्तीय संस्था, सहकारी, स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, निजी क्षेत्र आदिको उपलब्धता पहुँच र सम्बन्धको विश्लेषण तपशिल वमोजिम गरिएको छ।

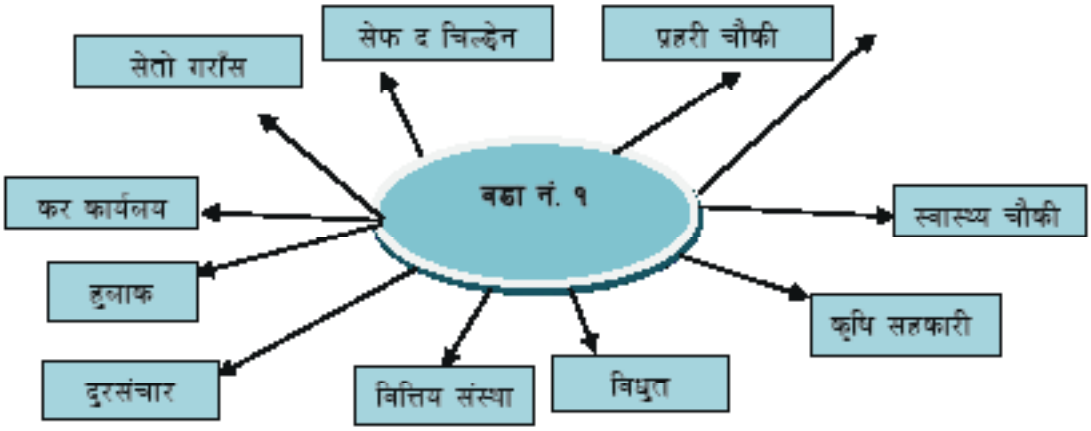

सुझाव :

यस वडालाई विपद्को जोखिमाबाटा जोगाउन अल्पिकरणका कामहरुमा ध्यानदिनु आवश्यकरहेको देखिन्छ। निर्वचित जनप्रतिनिधि संग आगुवहरु विपद्को जोखिम न्यूनिकरण गर्नका लागि अग्रसरतादेखाउनु पर्छ।

आगमीदिनमा गर्नु पर्ने कार्यहरु :

विपद् क्षति न्यूनिकरणका लागि स्थानिय विपद् ब्यवस्थापन समिति मार्फत स्थानिय समुदायको सहभगितमा निम्न क्रियाकलापहरु गर्नु पर्ने देखिन्छ।

- प्रकोप सचेतना अभियान
- खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचार तालिम
- महिला समूह, किशोरी समुह र संस्थामा प्रकोप सचेतान गोष्ठी
- वृक्षारोपण संरक्षण कार्य
- वडा तहदेखि जिल्ला वा केन्द्र सम्मको समनन्वय

वडा नं २

१. प्रकोप नक्साङ्कन तथा स्तरीकरण, वाढी डुवान

प्रकोप	बाढी	आगलागी	शितलहर	महामारी	जनावर आतंक	खडेरी	भुकम्प
बाढी	ह	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	खडेरी	बाढी
आगलागी	ह	ह	शितलहर	महामारी	आगलागी	खडेरी	आगलागी
शितलहर	ह	ह	ह	शितलहर	शितलहर	खडेरी	शितलहर
महामारी	ह	ह	ह	ह	जनावर आतंक	खडेरी	महामारी
जनावर आतंर	ह	ह	ह	ह	ह	खडेरी	जनावर आतंक
खडेरी	ह	ह	ह	ह	ह	ह	खडेरी
भुकम्प	ह	ह	ह	ह	ह	ह	ह
जम्मा	५	२	३	२	२	६	०
स्तरिकरण	२	६	३	४	५	१	७

२. प्रकोप,मौसमी तथा बाली पात्रो

२.१ प्रकोप पात्रो

प्रकोप		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र
बाढी	पहिले(३० बर्ष			■	■	■	■						
	अहिले			■	■	■							
आगलागी	पहिले	■										■	■
	अहिले	■											■
हुरीबतास	पहिले	■	■									■	■
	अहिले	■	■										■
महामारी (हैजा, झाडाप, खाला, रुघाखोकी	पहिले	■	■										
	अहिले	■	■								■	■	■
भूकम्प	पहिले	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
	अहिले	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

२.२ मौसमी पात्रो:

विवरण		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र
वर्ष	पहिले(३० बर्ष			■	■	■	■	■					
	अहिले				■	■							
आगलागी	पहिले	■	■									■	■
	अहिले	■	■										■
गर्मी	पहिले	■	■	■	■	■	■					■	■
	अहिले	■	■	■	■	■	■						■
जाडो	पहिले							■	■	■	■	■	
	अहिले								■	■	■	■	
असिना	पहिले	■											■
	अहिले	■											■

२.३ बाली र वनस्पति पात्रो:

बाली र वनस्पति पात्रो तयार गर्दा समुदायको प्रमुख ३ बाली वा वनस्पतिसँग सम्बन्धित विभिन्न क्रियाकलापहरु कुन कुन समयमा गरिन्छ भनी पत्ता लगाउन निम्न बमोजिमको तालिका प्रयोग गरिएको छ।

विवरण		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र
धानको वीउ लगाउने	पहिले(३० बर्ष			■	■								
	अहिले		■	■									
धान रोप्ने	पहिले(३०बर्ष)				■	■							
	अहिले			■	■								
धान काट्ने	पहिले						■	■					
	अहिले						■	■					
विरुवाको फूल र फल लाग्ने समय	पहिले											■	■
	अहिले											■	■
गहुँ छर्ने	पहिले								■				
	अहिले								■				
गहुँ काट्ने	पहिले	■											■
	अहिले	■											■

३.ऐतिहासिक समय रेखा

प्रकोपको प्रकार :			
क्र स	बर्ष	स्थान	क्षतिको विवरण (मृत्यु,घाईते, क्षतिग्रस्त घर,बाली नाली,प्रभावित परिवार,विस्थापित परिवार,क्षतिभएको भौतिक सम्पति रु.क्षतिग्रस्त खेतीयोग्य भूमि र अन्य सामाजिक प्रभाव)
१	बाडी २०५८	वर्डा २	मान्छे को मृत्यु,घर भत्काइएको बाली नाली नष्ट घरपरिवार र स्वास्थ्यमा शिक्षा मा असर खेतीयोग्य जमिन नष्ट।
२	शितलहर २०५९	वर्डा २	मान्छे घाइते बाली नाली नष्ट स्वास्थ्यमा शिक्षा मा असर पशुपन्छी नष्ट।
३	२०७५ डुवान		

४ .प्रकोप विश्लेषण

क्रस	समस्या अथवा प्रकोप	कारण	प्रभाव	समाधानका संम्भावित उपाय
१	बाढी	आबिरल वर्षा	घरढुबने र भत्कने बाली नाली नष्ट पशुपन्छी नष्ट स्वास्थ्यमा शिक्षा मा	पानी को निकाश बनाउने तटबन्ध लगाउने
२	शितलहर	मौसमपरिवर्तन	बाली नाली नष्ट पशुपन्छी नष्ट स्वास्थ्यमा शिक्षा मा रोजगरी मा असर	न्यानो कपडा को ब्यवस्था वृक्षारोपण गर्ने

४.१ समुदायको सम्पन्नता स्तरीकरण :

वडाले नेपाल सरकार,स्थानीय शासन तथा समुदायिक विकास कार्यक्रम वा गरीबी निवारण कोषद्धारा संकलित र विश्लेषण गरिएकोसम्पन्नता स्तरीकरणको तथ्यांकको आधारमा वडाको सम्पन्नता स्तरीकरण गरेको छ।

नगरपालिकाको नाम : वडा नं.

क्रस	समुदायको नाम	सम्पन्नता स्तरिकरण (घरधुरी)				कैफियत
		अतिविपन्न	विपन्न	मध्यम	सम्पन्न	
१.	वडा न.२	९०	११७	३१०	३०४	८२१

४.३. स्रोतको उपलब्धता तथा पहुँच

नगरपालिका वा समुदायमा भएको क्षमता पत्ता लगाउन निम्नअनुसार फारम प्रयोग गरिएको छ।

विवरण	नाम र रहेको स्थान (कहाँ)	संख्या (कति)	क्षमता	अवस्था	कैफियत
सडक	लिङकरोड कृष्णनगर	१	२वटा यातायात अ.	राम्रो	
मदरसा	कृष्णा नगर	१	प्र.वि.	राम्रो	

५.संस्थागत विश्लेषण वा रोटी चित्र

विपद् पूर्वको पूर्वतयारी, रोकथाम र अल्पिकरण, विपद्को समयको प्रतिकार्य र विपद् पश्चात्को पुर्नस्थापना र पुनर्निमार्ण तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलनका लागि आवश्यक पर्ने सेवा सुविधा,सुरक्षा उपलब्ध गराउने सरकारी निकाय वा सुरक्षा निकाय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी स्थानीय संस्थाहरु र अन्य मानवीय सेवा प्रदायक सङ्घसंस्था वित्तीय संस्था, सहकारी,स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, निजी क्षेत्र आदिको उपलब्धता पहुँच र सम्बन्धको विश्लेषण तपशिल वमोजिम गरिएको छ।

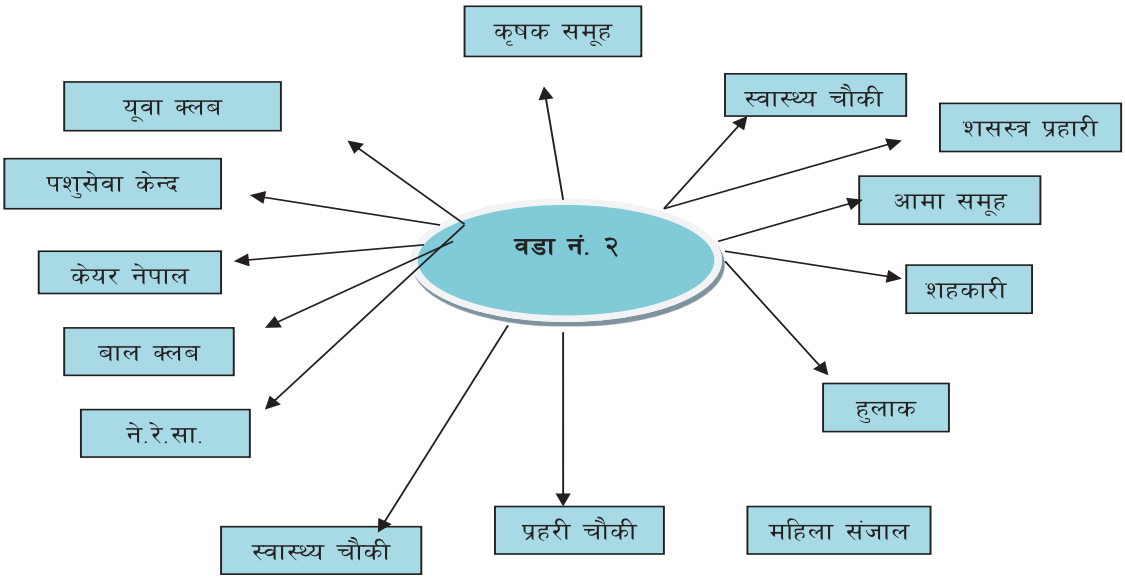

सुझाव :

यस वडालाई विपद्को जोखिमाबाटा जोगाउन अल्पिकरणका कामहरुमा ध्यानदिनु आवश्याकरहेको देखिन्छ। निर्वाचित जनप्रतिनिधि संग आगुवहरु विपद्को जोखिम न्यूनिकरण गर्नका लागि अग्रसरतादेखाउनु पर्छ।

आगमी दिनमा गर्नुपर्ने कार्यहरु :

विपद् क्षति न्यूनिकरणका लागि स्थानिय विपद् ब्यवस्थापन समिति मार्फत स्थानिय समुदायको सहभागितमा निम्न क्रियाकलापहरु गर्नु पर्ने देखिन्छ।

- प्रकोप सचेतान अभियान
- खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचार तालिम
- महिला समूह, किशोरी समुह र संस्थामा प्रकोप सचेतान गोष्ठी
- वृक्षारोपण संरक्षण कार्य
- वडा तहदेखि जिल्ला वा केन्द्र सम्मको समनन्वय

वडा नं ३

१. प्रकोप नक्साङ्कन तथा स्तरीकरण दोस्रो नं मा डुवान तथा वाढी

प्रकोप	बाढी	आगलागी	शितलहर	महामारी	जनावर आतंक	खडेरी	भुकम्प
बाढी	ह	बाढी	शितलहर	बाढी	जनावर आतंक	खडेरी	बाढी
आगलागी	ह	ह	शितलहर	महामारी	जनावर आतंक	खडेरी	आगलागी
शितलहर	ह	ह	ह	शितलहर	जनावर आतंक	खडेरी	शितलहर
महामारी	ह	ह	ह	ह	जनावर आतंक	खडेरी	महामारी
जनावर आतंर	ह	ह	ह	ह	ह	खडेरी	जनावर आतंक
खडेरी	ह	ह	ह	ह	ह	ह	खडेरी
भुकम्प	ह	ह	ह	ह	ह	ह	ह
जम्मा	३	१	४	२	५	६	०
स्तरिकरण	४	६	३	५	२	१	७

२. प्रकोप, मौसमी तथा बाली पात्रो

२.१ प्रकोप पात्रो

प्रकोप		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र
बाढी	पहिले(३० बर्ष		■	■	■	■							
	अहिले			■	■								
आगलागी	पहिले	■	■									■	■
	अहिले	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
हुरीबतास	पहिले	■									■	■	■
	अहिले	■	■	■	■							■	■
महामारी (हैजा,	पहिले			■	■	■	■	■					
झाडापखाला, रुघाखोकी	अहिले			■	■	■							
भूकम्प	पहिले	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
	अहिले	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

२.२ मौसमी पात्रो:

विवरण		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र
वर्ष	पहिले(३० बर्ष			■	■	■	■						
	अहिले		■	■									
आगलागी	पहिले	■										■	■
	अहिले	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
गर्मी	पहिले	■	■	■	■	■	■	■					■
	अहिले	■	■	■	■	■	■	■					
जाडो	पहिले							■	■	■	■	■	
	अहिले							■	■	■	■	■	
असिना	पहिले	■								■	■		
	अहिले												■

२.३ बाली र वनस्पतिपात्रो:

बाली र वनस्पति पात्रो तयार गर्दा समुदायको प्रमुख ३ बाली वा वनस्पतिसँग सम्बन्धित विभिन्न क्रियाकलापहरु कुन कुन समयमा गरिन्छ भनी पत्ता लगाउन निम्न बमोजिमको तालिका प्रयोग गरिएको छ।

विवरण		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र
धानको वीउ लगाउने	पहिले(३० बर्ष			■									
	अहिले		■										
धान रोप्ने	पहिले(३०बर्ष)				■	■							
	अहिले			■	■								
धान काट्ने	पहिले							■	■				
	अहिले						■	■					
विरुवाको फूल र फल लाग्ने समय	पहिले												■
	अहिले												■
गहुँ छर्ने	पहिले							■					
	अहिले								■				
गहुँ काट्ने	पहिले												
	अहिले	■											■

३.ऐतिहासिक समय रेखा

प्रकोपको प्रकार :			
क्र स	बर्ष	स्थान	क्षतिको विवरण (मृत्यु,घाईते,क्षतिग्रस्त घर,बाली नाली,प्रभावित परिवार,विस्थापित परिवार, क्षतिभएको भौतिक सम्पति रु.क्षतिग्रस्त खेतीयोग्य भूमि र अन्य सामाजिक प्रभाव)
१	बाढी २०६०	वडा ३	बाली नाली नष्ट घर प्रभावति खेती योग्य नष्ट खाद्यान्न कमी स्वस्थ्यमा असर शिक्षामा पशुपन्छी असर आदि
२	जनावर अतंक	२०७०	बाली नाली नष्ट फलफूल नष्ट, सडकदुर्घटना, खाद्यान्न कमी आदि

४ .प्रकोप विश्लेषण

क्रस	समस्या अथवा प्रकोप	कारण	प्रभाव	समाधानका संम्भावित उपाय
१	खडेरी	बनविनाश वर्षा सिचाई को सुविधा नभएको	खाद्यान्न कमी शिक्षामा असर स्वास्थ्य मा असर आर्थिक मा कमी	वृक्षारोपण गर्ने सिचाई को सुविधा गर्ने
२	जनावरआतंक	गोरुहरुलाई छाडा नछोड्ने	बाली नाली नष्ट आर्थिक अभाव आदि	छाडा गोरुहरुको लागी ब्य(वस्थापन गर्ने

४.१ समुदायको सम्पन्नता स्तरीकरण :

वडाले नेपाल सरकार, स्थानीय शासन तथा समुदायिक विकास कार्यक्रम वा गरीबी निवारण कोषद्धारा संकलित र विश्लेषण गरिएको सम्पन्नता स्तरीकरणको तथ्यांकको आधारमा वडाको सम्पन्नता स्तरीकरण गरेको छ।

नगरपालिकाको नाम : वडा नं.

क्रस	समुदायको नाम	सम्पन्नता स्तरिकरण (घरधुरी)				कैफियत
		अतिविपन्न	विपन्न	मध्यम	सम्पन्न	
१.	वडा ३ कृष्णानगर	१०२	११७	१८९	१०९	५१७

४.२. स्रोतको उपलब्धता तथा पहुँच

नगरपालिका वा समुदायमा भएको क्षमता पत्ता लगाउन निम्नअनुसार फारम प्रयोग गरिएको छ।

विवरण	नाम र रहेको स्थान (कहाँ)	संख्या (कति)	क्षमता	अवस्था	कैफियत
पुल	अरटियो रोड देखि चैपुरवा, जाने बाटोमा	२	१० टन	मर्मत गर्नु पर्ने	
सडक	वडा ३ कृष्णानगर	३	१आवतजावत गर्ने	२ वटा निर्माणा गर्ने	
विद्यालय भवन	झन्देनगर मा	१	१०ं२	मर्मत गर्नु पर्ने	
मदरसा	वडा ३ कृष्णानगर लक्ष्मीनगर चेवपुर वा झन्देनगर	४	आधारभूत	मर्मत गर्नु पर्ने	

५. संस्थागत विश्लेषण वा रोटी चित्र

विपद् पूर्वको पूर्व तयारी, रोकथाम र अल्पिकरण, विपद्को समयको प्रतिकार्य र विपद् पश्चात्को पुर्नस्थापना र पुनर्निमार्ण तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलनका लागि आवश्यक पर्ने सेवा सुविधा,सुरक्षा उपलब्ध गराउने सरकारी निकाय वा सुरक्षा निकाय,नेपाल रेडक्रस सोसाइटी स्थानीय सस्थाहरु र अन्य मानवीय सेवा प्रदायक सङ्घसंस्था वित्तीय संस्था, सहकारी, स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, निजी क्षेत्र आदिको उपलब्धता पहुँच र सम्बन्धको विश्लेषण तपशिल वमोजिम गरिएको छ।

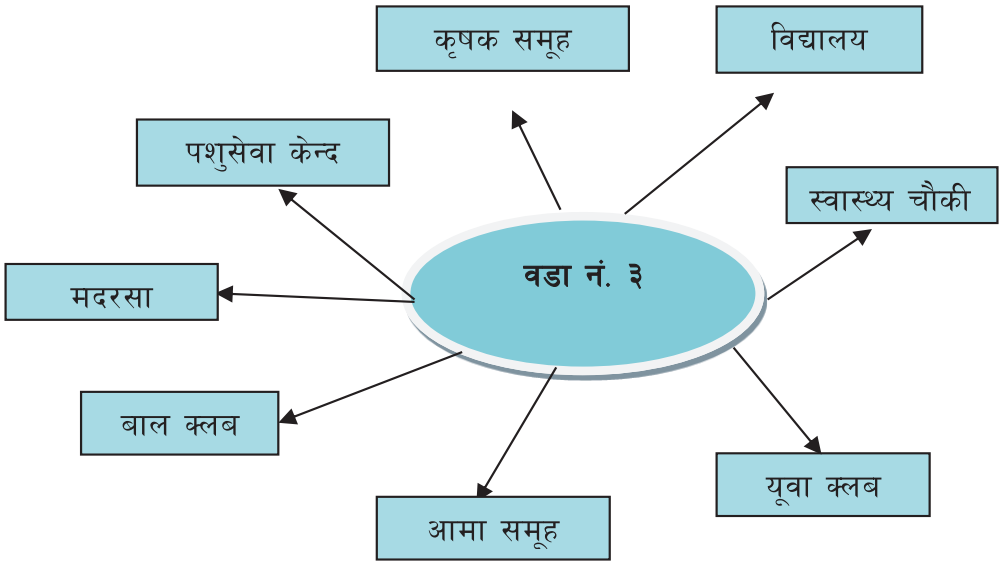

सुझाव :

यस वडालाई विपद्को जोखिमाबाटा जोगाउन अल्पिकरणका कामहरुमा ध्यानदिनु आवश्यकरहेको देखिन्छ। निर्वचित जनप्रतिनिधि संग आगुवहरु विपद्को जोखिम न्यूनिकरण गर्नका लागि अग्रसरतादेखाउनु पर्छ।

आगमीदिनमा गर्नु पर्ने कार्यहरु :

विपद् क्षति न्यूनिकरणकालागि स्थानिय विपद् ब्यवस्थापन समिति मार्फत स्थानिय समुदायको सहभगितमा निम्न क्रियाकलापहरु गर्नु पर्ने देखिन्छ।

- प्रकोप सचेतना अभियान
- खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचार तालिम
- महिला समूह, किशोरी समुह र संस्थामा प्रकोप सचेतान गोष्ठी
- वृक्षारोपण संरक्षण कार्य
- वडा तहदेखि जिल्ला वा केन्द्र सम्मको समनन्वय

वडा नं ४

१. प्रकोप नक्साङ्कन तथा स्तरीकरण

प्रकोप	बाढी	आगलागी	शितलहर	महामारी	जनावर आतंक	खडेरी	भुकम्प
बाढी	ह	आगलागी	शितलहर	महामारी	जनावर आतंक	खडेरी	बाढी
आगलागी	ह	ह	शितलहर	आगलागी	जनावर आतंक	खडेरी	आगलागी
शितलहर	ह	ह	ह	शितलहर	शितलहर	खडेरी	शितलहर
महामारी	ह	ह	ह	ह	जनावर आतंर	खडेरी	महामारी
जनावर आतंर	ह	ह	ह	ह	ह	खडेरी	जनावर आतंक
खडेरी	ह	ह	ह	ह	ह	ह	खडेरी
भुकम्प	ह	ह	ह	ह	ह	ह	ह
जम्मा	१	३	५	२	४	६	०
स्तरिकरण	२	४	२	५	३	१	७

२. प्रकोप, मौसमी तथा बाली पात्रो

२.१ प्रकोप पात्रो

प्रकोप		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र
बाढी	पहिले(३० बर्ष		■	■	■	■							
	अहिले			■	■								
आगलागी	पहिले	■	■									■	■
	अहिले	■	■										■
हुरीबतास	पहिले	■	■									■	■
	अहिले	■											■
महामारी (हैजा, झाडापखाला, रुघाखोकी	पहिले				■	■							
	अहिले				■	■							
भूकम्प	पहिले	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
	अहिले	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

२.२ मौसमी पात्रो:

विवरण		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र
वर्ष	पहिले(३० बर्ष		■	■	■	■	■						
	अहिले		■	■	■	■							
आगलागी	पहिले	■	■									■	■
	अहिले	■											■
गर्मी	पहिले	■	■	■	■	■	■						■
	अहिले	■	■	■	■	■	■						■
जाडो	पहिले							■	■	■	■	■	
	अहिले							■	■	■	■	■	
असिना	पहिले	■											■
	अहिले	■									■		■

२.३ बाली र वनस्पतिपात्रो:

बाली र वनस्पति पात्रो तयार गर्दा समुदायको प्रमुख ३ बाली वा वनस्पतिसँग सम्बन्धित विभिन्न क्रियाकलापहरु कुन कुन समयमा गरिन्छ भनी पत्ता लगाउन निम्न बमोजिमको तालिका प्रयोग गरिएको छ।

विवरण		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र
धानको वीउ लगाउने	पहिले(३० बर्ष			■									
	अहिले		■										
धान रोप्ने	पहिले(३०बर्ष)				■	■							
	अहिले			■	■								
धान काट्ने	पहिले							■	■				
	अहिले						■	■	■				
विरुवाको फूल र फल लाग्ने समय	पहिले											■	■
	अहिले											■	■
गहुँ छर्ने	पहिले								■				
	अहिले							■	■				
गहुँ काट्ने	पहिले	■											■
	अहिले	■											■

३.ऐतिहासिक समय रेखा

प्रकोपको प्रकार :			
क्र स	वर्ष	स्थान	क्षतिको विवरण (मृत्यु,घाईते,क्षतिग्रस्त घर,बाली नाली,प्रभावित परिवार,विस्थापित परिवार,क्षतिभएको भौतिक सम्पति रु.क्षतिग्रस्त खेतीयोग्य भूमि र अन्य सामाजिक प्रभाव)
१	खडेरी	र्सिसिहवा	खाद्यान्नमा कमी,आर्थिक कमी,स्वास्थ्यमा शिक्षा हसर,बाली नाली नष्ट ६०० घरधुरी प्रभावीत आदि
२	शितलहर	र्सिसिहवा	मानिसको मृत्यु पशुपन्छी को मृत्यु बाली नाली नष्ट मान्छे घाइते स्वास्थ्यमा असर शिक्षामा असर आदि

४ .प्रकोप विश्लेषण

क्र स	समस्या अथवा प्रकोप	कारण	प्रभाव	समाधानका संम्भावित उपाय
१	खडेरी	वर्षा को कमी सिचांई को सुविधा नभएको	आर्थिक कमी स्वास्थ्यमा शिक्षा मा खाद्यान्नमा कमी	सिचाई को सुविधा गर्ने टियूबेल को ब्यवस्था
२	खडेरी	मौसम परिवर्तन	बाली नाली नष्ट मान्छे घाइते	न्यानो कपडा को ब्यवस्था बाली नाली को ब्यवस्था औषधी को ब्यवस्था

४.१ समुदायको सम्पन्नता स्तरीकरण :

वडाले नेपाल सरकार, स्थानीय शासन तथा समुदायिक विकास कार्यक्रम वा गरीबी निवारण कोषद्धारा संकलित र विश्लेषण गरिएकोसम्पन्नता स्तरीकरणको तथ्यांकको आधारमा वडाको सम्पन्नता स्तरीकरण गरिएको छ।

नगरपालिकाको नाम : वडा नं.

क्रस	समुदायको नाम	सम्पन्नता स्तरिकरण (घरधुरी)				कैफियत
		अतिविपन्न	विपन्न	मध्यम	सम्पन्न	
१.	सिर्सिहवा	९५	१३०	२२८	१५०	६०३

४.२. स्रोतको उपलब्धता तथा पहुँच

नगरपालिका वा समुदायमा भएको क्षमता पत्ता लगाउन निम्नअनुसार फारम प्रयोग गरिएको छ।

विवरण	नाम र रहेको स्थान (कहाँ)	संख्या (कति)	क्षमता	अवस्था	कैफियत
सडक	र्सिसिहवा	र्सिसिहवा १	एउटा आ.जा	मर्मत गर्ने	
विद्यालय भवन	र्सिसिहवा	४	१ नि.मा.वि. ३ प्र.वि.	मर्मत गर्ने	
मदरसा	र्सिसिहवा	१	प्र.वि.वि.	मर्मत गर्ने	

५.संस्थागत विश्लेषण वा रोटी चित्र

विपद् पूर्वको पूर्वतयारी, रोकथाम र अल्पिकरण, विपद्को समयको प्रतिकार्य र विपद् पश्चात्को पुर्नस्थापना र पुनर्निमार्ण तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलनका लागि आवश्यक पर्ने सेवा सुविधा,सुरक्ष उपलब्ध गराउने सरकारी निकाय वा सुरक्ष निकाय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी स्थानीय सस्थाहरु र अन्य मानवीय सेवा प्रदायक सङ्घसंस्था वित्तीय संस्था, सहकारी, स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, निजी क्षेत्र आदिको उपलब्धता पहुँच र सम्बन्धको विश्लेषण गरिन्छ।

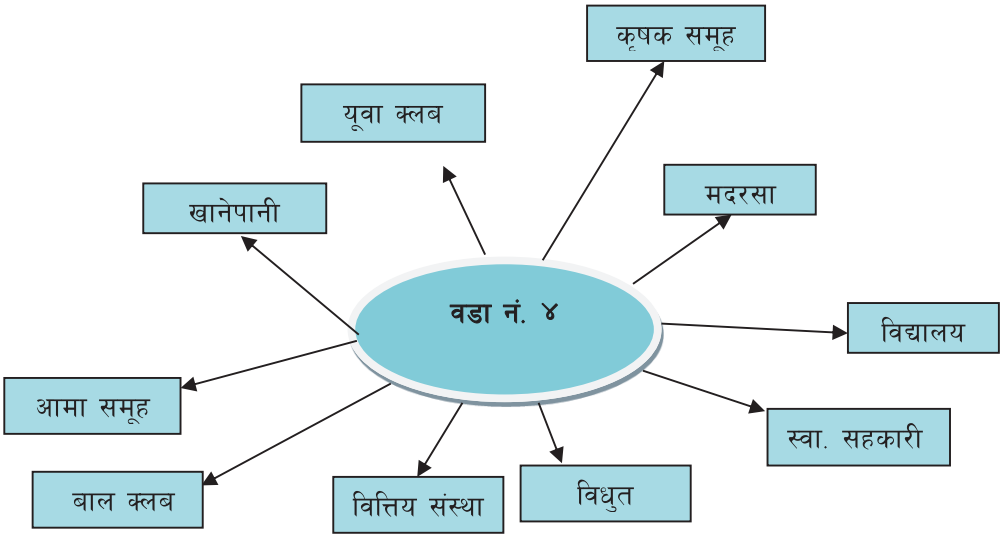

सुझाव :

यस वडालाई विपद्को जोखिमाबाटा जोगाउन अल्पिकरणका कामहरुमा ध्यानदिनु आवश्यकरहेको देखिन्छ। निर्वाचित जनप्रतिनिधि संग आगुवहरु विपद्को जोखिम न्यूनिकरण गर्नका लागि अग्रसरतादेखाउनु पर्छ।

आगामीदिनमा गर्नु पर्ने कार्यहरु :

विपद् क्षति न्यूनिकरणका लागि स्थानिय विपद् ब्यवस्थापन समिति मार्फत स्थानिय समुदायको सहभगितमा निम्न क्रियाकलापहरु गर्नु पर्ने देखिन्छ।

- प्रकोप सचेतना अभियान
- खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचार तालिम
- महिला समूह,किशोरी समुह र संस्थामा प्रकोप सचेतान गोष्ठी
- वृक्षारोपण संरक्षण कार्य
- वडा तहदेखि जिल्ला वा केन्द्र सम्मको समनन्वय

वडा नं ५

१. प्रकोप नक्साङ्कन तथा स्तरीकरण

प्रकोप	बाढी	आगलागी	शितलहर	महामारी	जनावर आतंक	खडेरी	भुकम्प
बाढी	ह	बाढी	शितलहर	महामारी	बाढी	खडेरी	बाढी
आगलागी	ह	ह	शितलहर	महामारी	जनावर आतंक	खडेरी	आगलागी
शितलहर	ह	ह	ह	शितलहर	शितलहर	खडेरी	शितलहर
महामारी	ह	ह	ह	ह	महामारी	खडेरी	महामारी
जनावर आतंर	ह	ह	ह	ह	ह	खडेरी	जनावर आतंक
खडेरी	ह	ह	ह	ह	ह	ह	खडेरी
भुकम्प	ह	ह	ह	ह	ह	ह	ह
जम्मा	३	१	५	४	२	६	०
स्तरिकरण	२	५	३	४	५	१	७

२. प्रकोप,मौसमी तथा बाली पात्रो

२.१ प्रकोप पात्रो

प्रकोप		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र
बाढी	पहिले(३० बर्ष												
	अहिले												
आगलागी	पहिले												
	अहिले												
हुरीबतास	पहिले												
	अहिले												
महामारी (हैजा , झाडापखाला, रुघाखोकी	पहिले												
	अहिले												
भूकम्प	पहिले												
	अहिले												

२.२ मौसमी पात्रो:

विवरण		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र
वर्ष	पहिले(३० बर्ष			■	■	■	■						
	अहिले			■	■								
आगलागी	पहिले	■	■										■
	अहिले	■	■										■
गर्मी	पहिले	■	■	■	■	■	■						■
	अहिले	■	■	■	■	■	■	■					■
जाडो	पहिले							■	■	■	■	■	
	अहिले								■	■	■		
असिना	पहिले										■	■	■
	अहिले										■	■	■

२.३ बाली र वनस्पति पात्रो:

बाली र वनस्पति पात्रो तयार गर्दा समुदायको प्रमुख ३ बाली वा वनस्पतिसँग सम्बन्धित विभिन्न क्रियाकलापहरु कुन कुन समयमा गरिन्छ भनी पत्ता लगाउन निम्न बमोजिमको तालिका प्रयोग गरिएको छ।

विवरण		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र
धानको वीउ लगाउने	पहिले(३० बर्ष			■	■								
	अहिले		■	■									
धान रोप्ने	पहिले(३०बर्ष)				■	■	■						
	अहिले			■	■								
धान काट्ने	पहिले								■	■	■		
	अहिले							■	■				
विरुवाको फूल र फल लाग्ने समय	पहिले										■	■	■
	अहिले												
गहुँ छर्ने	पहिले							■	■				
	अहिले						■	■					
गहुँ काट्ने	पहिले	■											■
	अहिले	■											■

३.ऐतिहासिक समय रेखा

प्रकोपको प्रकार :			
क्र स	वर्ष	स्थान	क्षतिको विवरण (मृत्यु,घाईते, क्षतिग्रस्त घर,बाली नाली,प्रभावित परिवार,विस्थापित परिवार,क्षतिभएको भौतिक सम्पति रु.क्षतिग्रस्त खेतीयोग्य भूमि र अन्य सामाजिक प्रभाव)
१	खडेरी २०५०	कृष्णानगरवडा ५ पु.पु	खाद्यान्नमा कमी,आर्थिक,शिक्षा मा असर स्वास्थ्यमा असर पशुपन्छी असर,बेरोजगारी आदि।
२	शितलहर २०५५	कृष्णानगर वडा ५ पु.पु	मानविय क्षति ४० जना,पशुपन्छी २०० जना स्वास्थ्यमा असर आथि(क,शिक्षा मा असर खाद्यान्नमा कमी
३	जनावर अतंक २०६५	कृष्णानगर वडा ५ पु.पु	बाली नाली नष्ट आदि

४ .प्रकोप विश्लेषण

क्रस	समस्या अथवा प्रकोप	कारण	प्रभाव	समाधानका संम्भावित उपाय
१	खडेरी	वर्षा को कमी सिचाई सुविधा नभएको जङ्गल फडानी	बाली नाली नष्ट खाद्यान्नको कमी आर्थिक कमी बेरोजगारी शिक्षामा असर स्वास्थ्य मा असर	सिचाई को सुविधा पर्ने वृक्षारोपण गर्ने सुविधा
२	शितलहर	मौसम परिवर्तन वातावरण प्रदुषणको कारण ले	बाली नाली नष्ट आर्थिक कमी बेरोजगारी शिक्षामा असर स्वास्थ्य मा असर	अवधोगीक क्षेत्र ब्यवस्थीत प्रदुषण कम गर्ने न्यानो कपडाको ब्यवस्थीत गर्ने औषधी बाली नाली को ब्यवस्थीत
३	जनावर अतंक	बनजंगल अतिक्रमण गोरुहरुलाई छाडा नछोड्ने खडेरी	बाली नाली नष्ट ज्यानजोखिम आदि	बनजंगल संरक्षण गर्ने गोरुहरुलाई ब्यवस्थीत गरी राख्ने सिचाई को ब्यवस्थाद आदि

४.१ समुदायको सम्पन्नता स्तरीकरण :

वडाले नेपाल सरकार, स्थानीय शासन तथा समुदायिक विकास कार्यक्रम वा गरीबी निवारण कोषद्धारा संकलित र विश्लेषण गरिएको सम्पन्नता स्तरीकरणको तथ्यांकको आधारमा वडाको सम्पन्नता तरीकरण गरेको छ।

नगरपालिकाको नाम : वडा नं.

क्रस	समुदायको नाम	सम्पन्नता स्तरिकरण (घरधुरी)				कैफियत
		अतिविपन्न	विपन्न	मध्यम	सम्पन्न	
१.	वडा नं.५	७५	१०२	१७३	८०	४३०

४.२. स्रोतको उपलब्धता तथा पहुँच

नगरपालिका वा समुदायमा भएको क्षमता पत्ता लगाउन निम्नअनुसार फारम प्रयोग गरिएको छ।

विवरण	नाम र रहेको स्थान (कहाँ)	संख्या (कति)	क्षमता	अवस्था	कै.
पुल	कृष्णानगर ,शुलटी, त्रिलोकपुर, बगदी के विचमा	७	१२टन	मर्मत गर्नु पर्ने	
सडक	लिंकरोड देखि गुलरीपुरसोतमपुर बगही त्रिलो कपुर, आदि	६	१ मात्र आवतजावत गर्ने	मर्मत गर्नु पर्ने	
विद्यालय भवन	पुरसोत्तमपुर	१	नि.वि.वि.	मर्मत गर्नु पर्ने शिक्षा को ब्यवस्था	
मदरसा	पुरसोत्तमपुर	१	प्र.वि.वि.	राम्रो छ	

५.संस्थागत विश्लेषण वा रोटी चित्र

विपद् पूर्वको पूर्वतयारी, रोकथाम र अल्पिकरण, विपद्को समयको प्रतिकार्य र विपद् पश्चात्को पुर्नस्थापना र पुनर्निमार्ण तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलनका लागि आवश्यक पर्ने सेवा सुविधा,सुरक्षा उपलब्ध गराउने सरकारी निकाय वा सुरक्षा निकाय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी स्थानीय सस्थाहरु र अन्य मानवीय सेवा प्रदायक सङ्घसंस्था वित्तीय संस्था, सहकारी, स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, निजी क्षेत्र आदिको उपलब्धता पहुँच र सम्बन्धको विश्लेषण तपशिल वमोजिम गरिएको छ।

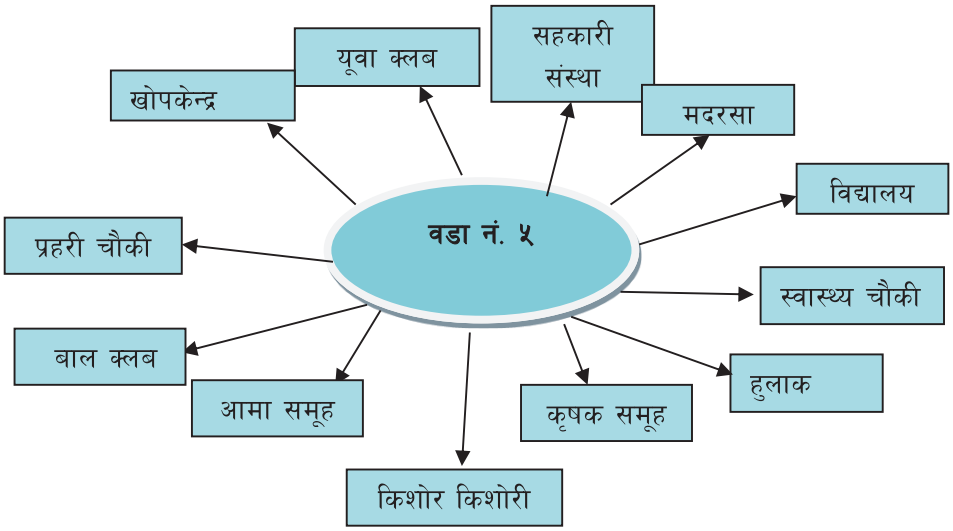

सुझाव :

यस वडालाई विपद्को जोखिमाबाटा जोगाउन अल्पिकरणका कामहरु मा ध्यानदिनु आवश्यकरहेको देखिन्छ। निर्वाचित जनप्रतिनिधि संग आगुवहरु विपद्को जोखिम न्यूनिकरण गर्नका लागि आग्रसरता देखाउनु पर्छ।

आगमीदिनमा गर्नु पर्ने कार्यहरु :

विपद् क्षति न्यूनिकरणका लागि स्थानिय विपद् ब्यवस्थापन समिति मार्फत स्थानिय समुदायको सहभगितमा निम्न क्रियाकलापहरु गर्नु पर्ने देखिन्छ।

- प्रकोप सचेतान अभियान
- खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचार तालिम
- महिला समूह, किशोरी समुह र संस्थामा प्रकोप सचेतान गोष्ठी
- वृक्षारोपण संरक्षण कार्य
- वडा तहदेखि जिल्ला वा केन्द्र सम्मको समनन्वय

वडा नं ६

१. प्रकोप नक्साङ्कन तथा स्तरीकरण

प्रकोप	बाढी	आगलागी	शितलहर	महामारी	जनावर आतंक	खडेरी	भुकम्प
बाढी	ह	आगलागी	शितलहर	महामारी	जनावर आतंक	खडेरी	बाढी
आगलागी	ह	ह	शितलहर	महामारी	जनावर आतंक	खडेरी	आगलागी
शितलहर	ह	ह	ह	शितलहर	जनावर आतंक	खडेरी	शितलहर
महामारी	ह	ह	ह	ह	महामारी	खडेरी	महामारी
जनावर आतंर	ह	ह	ह	ह	ह	खडेरी	जनावर आतंक
खडेरी	ह	ह	ह	ह	ह	ह	खडेरी
भुकम्प	ह	ह	ह	ह	ह	ह	ह
जम्मा	१	२	४	४	४	६	०
स्तरिकरण	६	५	३	४	२	१	७

२. प्रकोप, मौसमी तथा बाली पात्रो

२.१ प्रकोप पात्रो

प्रकोप		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र
बाढी	पहिले(३० बर्ष				■								
	अहिले				■								
आगलागी	पहिले	■	■										
	अहिले	■	■										■
हुरीबतास	पहिले	■	■	■								■	■
	अहिले	■	■	■								■	■
महामारी (हैजा , झाडापखाला, रुघाखो की	पहिले			■	■	■							
	अहिले			■	■	■							
भूकम्प	पहिले	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
	अहिले	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

२.२ मौसमी पात्रो:

विवरण		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र
वर्ष	पहिले(३० बर्ष				■	■							
	अहिले				■								
आगलागी	पहिले	■	■										
	अहिले	■	■										■
गर्मी	पहिले	■	■	■									■
	अहिले	■	■	■	■	■							
जाडो	पहिले									■	■		
	अहिले							■	■	■	■		
असिना	पहिले	■										■	■
	अहिले	■										■	■

२.३ बाली र वनस्पति पात्रोः

बाली र वनस्पति पात्रो तयार गर्दा समुदायको प्रमुख ३ बाली वा वनस्पतिसँग सम्बन्धित विभिन्न क्रियाकलापहरु कुन कुन समयमा गरिन्छ भनी पत्ता लगाउन निम्न बमोजिमको तालिका प्रयोग गरिएको छ।

विवरण		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र
धानको वीउ लगाउने	पहिले(३० बर्ष			■									
	अहिले		■	■									
धान रोप्ने	पहिले(३०बर्ष)				■	■							
	अहिले			■	■								
धान काट्ने	पहिले							■	■				
	अहिले							■					
विरुवाको फूल र फल लाग्ने समय	पहिले											■	■
	अहिले										■	■	■
गहुँ छर्ने	पहिले								■	■			
	अहिले							■	■				
गहुँ काट्ने	पहिले	■											■
	अहिले												■

३.ऐतिहासिक समय रेखा

प्रकोपको प्रकार :			
क्रस	वर्ष	स्थान	क्षतिको विवरण (मृत्यु,घाईते, क्षतिग्रस्त घर,बाली नाली,प्रभावित परिवार,विस्थापित परिवार,क्षतिभएको भौतिक सम्पति रु.क्षतिग्रस्त खेतीयोग्य भूमि र अन्य सामाजिक प्रभाव)
१	२०६२	वडा	मृत्यु १०, पूरै वडा गस्ती भएको,पूर्ण रुपमा बाली नाली प्रभावित भएको अनुमानित २५ हजार क्इन्टर विस्थपित परिवार ५० घर,भौतिक सम्पति ३ लाख अनुमनित

४ .प्रकोप विश्लेषण

क्रस	समस्या अथवा प्रकोप	कारण	प्रभाव	समाधानका संम्भावित उपाय
१	खडेरी	वनविनाश जनसंख्या वृद्दि बायु प्र.	खाद्यान्नमा कमी गानव जनजिवण प्रभावित उर्भर शक्ति ह्रास	वृक्षारोपण परिवार नियोजन साधनको प्रयोग ब्यवस्थीत रुपमा कल कारण प्रयोग सिचाई साधान

४.१ समुदायको सम्पन्नता स्तरीकरण :

वडाले नेपाल सरकार, स्थानीय शासन तथा समुदायिक विकास कार्यक्रम वा गरीबी निवारण कोषद्धारा संकलित र विश्लेषण गरिएकोसम्पन्नता स्तरीकरणको तथ्यांकको आधारमा वडाको सम्पन्नता स्तरीकरण गरेको छ।

नगरपालिकाको नाम : **वडा नं.**

क्रस	समुदायको नाम	सम्पन्नता स्तरिकरण (घरधुरी)				कैफियत
		अतिविपन्न	विपन्न	मध्यम	सम्पन्न	
१.	वडा ६	११५	१७३	२४७	११८	६५३

५. संस्थागत विश्लेषण वा रोटी चित्र

विपद् पूर्वको पूर्वतयारी, रोकथाम र अल्पिकरण, विपद्को समयको प्रतिकार्य र विपद् पश्चात्को पुर्नस्थापना र पुनर्निमार्ण तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलनका लागि आवश्यक पर्ने सेवा सुविधा,सुरक्षा उपलब्ध गराउने सरकारी निकाय वा सुरक्षा निकाय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी स्थानीय संस्थाहरु र अन्य मानवीय सेवा प्रदायक सङ्घसंस्था वित्तीय संस्था, सहकारी, स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, निजी क्षेत्र आदिको उपलब्धता पहुँच र सम्बन्धको विश्लेषण तपशिल वमोजिम गरिएको छ।

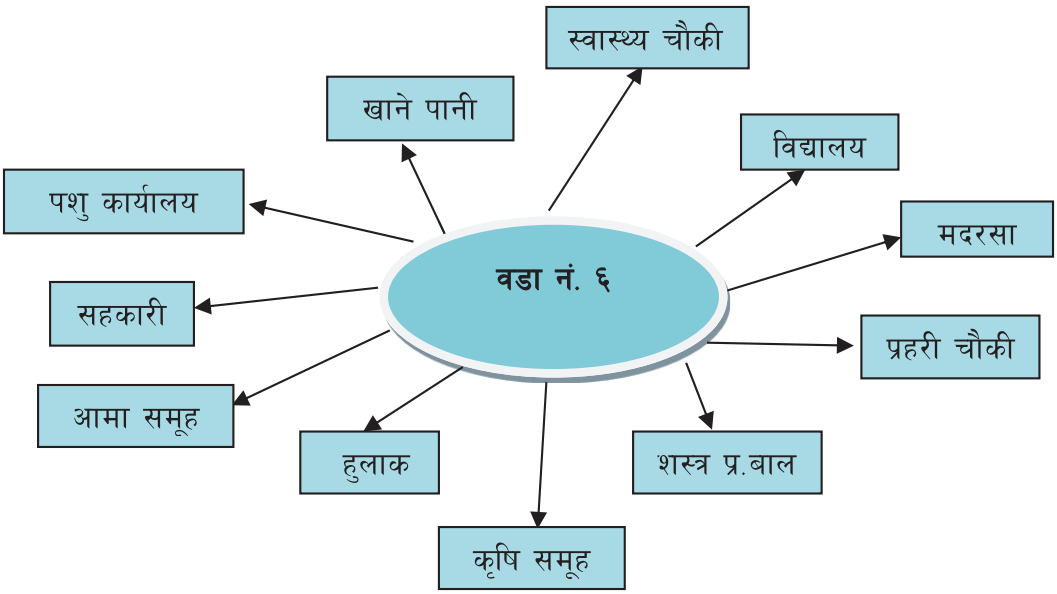

सुझाव :

यस वडालाई विपद्को जोखिमाबाटा जोगाउन अल्पिकरणका कामहरुमा ध्यानदिनु आवश्यकरहेको देखिन्छ। निर्वाचित जनप्रतिनिधि संग अगुवहरु विपद्को जोखिम न्यूनिकरण गर्नका लागि अग्रसरता देखाउनु पर्छ।

आगामीदिनमा गर्नु पर्ने कार्यहरु :

विपद् क्षति न्यूनिकरणका लागि स्थानिय विपद् ब्यवस्थापन समिति मार्फत स्थानिय समुदायको सहभगितमा निम्न क्रियाकलापहरु गर्नु पर्ने देखिन्छ।

- प्रकोप सचेतना अभियान
- खोज उद्धार तथा प्रथामिक उपचार तालिम
- महिला समुह, किशोरी समुह र संस्थामा प्रकोप सचेतना गोष्ठी
- वृक्षारोपण संरक्षण कार्य
- वडा तहदेखि जिल्ला वा केन्द्र सम्मको समनन्वय

वडा नं ७

१. प्रकोप नक्साङ्कन तथा स्तरीकरण

प्रकोप	बाढी	आगलागी	शितलहर	महामारी	जनावर आतंक	खडेरी	भुकम्प
बाढी	ह	आगलागी	शितलहर	महामारी	जनावर आतंक	खडेरी	बाढी
आगलागी	ह	ह	आगलागी	आगलागी	आगलागी	खडेरी	आगलागी
शितलहर	ह	ह	ह	महामारी	जनावर आतंक	खडेरी	शितलहर
महामारी	ह	ह	ह	ह	महामारी	खडेरी	महामारी
जनावर आतंर	ह	ह	ह	ह	जनावर आतंक	खडेरी	जनावर आतंक
खडेरी	ह	ह	ह	ह	ह	ह	खडेरी
भुकम्प	ह	ह	ह	ह	ह	ह	ह
जम्मा	१	५	२	४	४	६	०
स्तरिकरण	६	३	५	४	२	१	७

२. प्रकोप, मौसमी तथा ढाली पात्रो

२.१ प्रकोप पात्रो

प्रकोप		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र
बाढी	पहिले(३० बर्ष				■	■							
	अहिले			■									
आगलागी	पहिले	■	■										
	अहिले											■	■
हुरीबतास	पहिले	■	■										■
	अहिले	■	■	■									■
महामारी (हैजा , झाडापखाला, रुघाखोकी	पहिले				■	■							
	अहिले						■						
भूकम्प	पहिले	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
	अहिले	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

२.२ मौसमी पात्रो:

विवरण		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र
वर्ष	पहिले(३० बर्ष		■	■	■	■	■						
	अहिले		■	■	■								
आगलागी	पहिले	■	■										
	अहिले	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
गर्मी	पहिले	■	■										
	अहिले	■	■	■	■	■	■	■				■	■
जाडो	पहिले						■	■	■	■	■	■	■
	अहिले							■	■	■	■	■	■
असिना	पहिले	■	■	■									■
	अहिले	■	■									■	■

२.३ बाली र वनस्पति पात्रो:

बाली र वनस्पति पात्रो तयार गर्दा समुदायको प्रमुख ३ बाली वा वनस्पतिसँग सम्बन्धित विभिन्न क्रियाकलापहरु कुन कुन समयमा गरिन्छ भनी पत्ता लगाउन निम्न बमोजिमको तालिका प्रयोग गरिएको छ।

विवरण		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र
धानको वीउ लगाउने	पहिले(३० बर्ष			■									
	अहिले		■										
धान रोप्ने	पहिले(३०बर्ष)				■	■							
	अहिले			■	■								
धान काट्ने	पहिले								■				
	अहिले							■	■				
विरुवाको फूल र फल लाग्ने समय	पहिले												■
	अहिले												■
गहुँ छर्ने	पहिले							■					
	अहिले								■	■			
गहुँ काट्ने	पहिले	■											■
	अहिले	■											■

३.ऐतिहासिक समय रेखा

प्रकोपको प्रकार :			
क्रस	वर्ष	स्थान	क्षतिको विवरण (मृत्यु,घाईते, क्षतिग्रस्त घर,बाली नाली,प्रभावित परिवार,विस्थापित परिवार,क्षतिभएको भौतिक सम्पति रु.क्षतिग्रस्त खेतीयोग्य भूमि र अन्य सामाजिक प्रभाव)
१	खडेरी	अजिगरा	बाली नाली नष्ट,आर्थिक कमी,खेतीयोग्य जमिन नष्ट, पशुपंन्छीमा छती आदि
२	आगलागी	अजिगरा	घरमा रहेको सम्पूर्ण सम्पती नष्ट,पशुपन्छी को मृत्यु लुगाकपडा नष्ट आदि

४ .प्रकोप विश्लेषण

क्रस	समस्या अथवा प्रकोप	कारण	प्रभाव	समाधानका संम्भावित उपाय
१	खडेरी	वर्षाको कमी सिचाई को सुविधा नभएको	आर्थिक कमी स्वास्थ्यमा शिक्षामा खाद्यान्नमा कमी	सिचाई को सुविधा चेकबन्दी को सुविधा
२	आगलागी	जनचेतनाको कमी	सम्पूर्ण समान जलाएर नष्ट खधायनमा कमी	जनचेतना फलाउने

४.१ समुदायको सम्पन्नता स्तरीकरण :

वडाले नेपाल सरकार, स्थानीय शासन तथा समुदायिक विकास कार्यक्रम वा गरीबी निवारण कोषद्धारा संकलित र विश्लेषण गरिएकोसम्पन्नता स्तरीकरणको तथ्यांकको आधारमा वडाको सम्पन्नता स्तरीकरण गरेको छ।

नगरपालिकाको नाम : वडा नं.

क्रस	समुदायको नाम	सम्पन्नता स्तरिकरण (घरधुरी)				कैफियत
		अतिविपन्न	विपन्न	मध्यम	सम्पन्न	
१.	वडा	१४३	१९०	२१०	१३४	६७७

४.२.स्रोतको उपलब्धता तथा पहुँच

नगरपालिका वा समुदायमा भएको क्षमता पत्ता लगाउन निम्नअनुसार फारम प्रयोग गरिएको छ।

विवरण	नाम र रहेको स्थान (कहाँ)	संख्या (कति)	क्षमता	अवस्था	कैफियत
पुल	अजिगरा	४	५ टन	मर्मत गर्ने	
सडक	अजिगरा	३	१ यातायात	मर्मत गर्ने	
विद्यालय भवन	अजिगरा	४	मा.वि.वि. प्र.वि.वि.	मर्मत गर्ने	
मदरसा	अजिगरा	२	प्र.वि.वि.	मर्मत गर्ने	

५. संस्थागत विश्लेषण वा रोटी चित्र

विपद् पूर्वको पूर्वतयारी, रोकथाम र अल्पिकरण, विपद्को समयको प्रतिकार्य र विपद् पश्चात्को पुर्नस्थापना र पुनर्निमार्ण तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलनका लागि आवश्यक पर्ने सेवा सुविधा, सुरक्षा उपलब्ध गराउने सरकारी निकाय वा सुरक्षा निकाय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी स्थानीय सस्थाहरु र अन्य मानवीय सेवा प्रदायक सङ्घसंस्था वित्तीय संस्था, सहकारी, स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, निजी क्षेत्र आदिको उपलब्धता पहुँच र सम्बन्धको विश्लेषण तपशिल वमोजिम गरिएको छ।

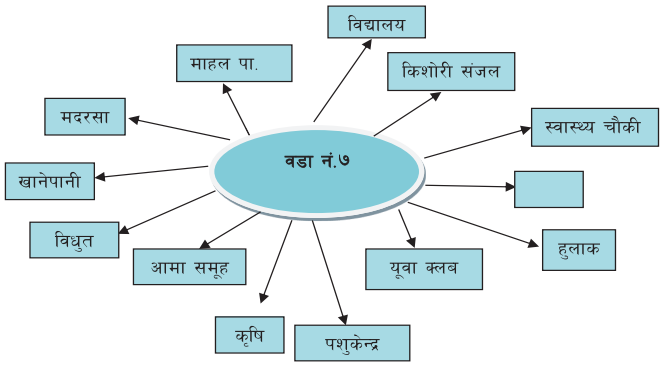

सुझाव:

यस वडालाई विपद्को जोखिमाबाटा जोगाउन अल्पिकरणका कामहरुमा ध्यानदिनु आवश्याकरहेको देखिन्छ। निर्वाचित जनप्रतिनिधि संग अगुवहरु विपद्को जोखिम न्यूनिकरण गर्नका लागि अग्रह सरत देखाउनु पर्छ।

आगमीदिनमा गर्नु पर्ने कार्यहरु :

विपद् क्षति न्यूनिकरणका लागि स्थानिय विपद् ब्यवस्थापन समिति मार्फत स्थानिय समुदायको सहभगितमा निम्न क्रियाकलापहरु गर्नु पर्ने देखिन्छ।

- प्रकोप सचेतना अभियान
- खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचार तालिम
- महिलासमुह, किशोरी समुह र संस्थामा प्रकोप सचेतना गोष्ठी
- वृक्षारोपण संरक्षण कार्य
- वडा तहदेखि जिल्ला वा केन्द्र सम्मको समनन्वय

वडा नं ८

१. प्रकोप नक्साङ्कन तथा स्तरीकरण

प्रकोप	बाढी	आगलागी	शितलहर	महामारी	जनावर आतंक	खडेरी	भुकम्प
बाढी	ह	बाढी	शितलहर	महामारी	जनावर आतंक	खडेरी	बाढी
आगलागी	ह	ह	ह	महामारी	जनावर आतंक	खडेरी	आगलागी
शितलहर	ह	ह	ह	ह	जनावर आतंक	खडेरी	शितलहर
महामारी	ह	ह	ह	ह	जनावर आतंक	खडेरी	महामारी
जनावर आतंर	ह	ह	ह	ह	ह	खडेरी	जनावर आतंक
खडेरी	ह	ह	ह	ह	ह	ह	खडेरी
भुकम्प	ह	ह	ह	ह	ह	ह	ह
जम्मा	२	१	२	३	५	६	०
स्तरिकरण	४	६	५	३	२	१	७

२. प्रकोप, मौसमी तथा बाली पात्रो

२.१ प्रकोप पात्रो

प्रकोप		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र
बाढी	पहिले(३० वर्ष			■	■	■	■						
	अहिले			■	■								
आगलागी	पहिले	■	■									■	■
	अहिले	■											■
हुरीबतास	पहिले	■	■										■
	अहिले	■										■	■
महामारी (हैजा, झाडापखाला, रुघाखोकी	पहिले				■	■	■						
	अहिले				■	■	■						
भूकम्प	पहिले	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
	अहिले	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

२.२ मौसमी पात्रो:

विवरण		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र
वर्ष	पहिले(३० वर्ष		■	■	■	■	■						
	अहिले			■	■								
आगलागी	पहिले	■	■										
	अहिले	■											■
गर्मी	पहिले	■	■	■	■	■	■					■	■
	अहिले	■	■	■	■	■	■	■				■	■
जाडो	पहिले							■	■	■	■	■	
	अहिले								■	■	■	■	■
असिना	पहिले											■	■
	अहिले											■	■

२.३ बाली र वनस्पतिपात्रो:

बाली र वनस्पति पात्रो तयार गर्दा समुदायको प्रमुख ३ बाली वा वनस्पतिसँग सम्बन्धित विभिन्न क्रियाकलापहरु कुन कुन समयमा गरिन्छ भनी पत्ता लगाउन निम्न बमोजिमको तालिका प्रयोग गरिएको छ।

विवरण		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र
धानको वीउ लगाउने	पहिले(३० वर्ष			■	■								
	अहिले		■	■									
धान रोप्ने	पहिले(३०वर्ष)				■	■							
	अहिले			■	■								
धान काट्ने	पहिले								■	■			
	अहिले							■	■				
विरुवाको फूल र फल लाग्ने समय	पहिले											■	■
	अहिले								■	■			
गहुँ छर्ने	पहिले							■	■				
	अहिले												■
गहुँ काट्ने	पहिले	■											■
	अहिले	■											

३.ऐतिहासिक समय रेखा

प्रकोपको प्रकार :			
क्रस	वर्ष	स्थान	क्षतिको विवरण (मृत्यु,घाईते, क्षतिग्रस्त घर,बाली नाली,प्रभावित परिवार,विस्थापित परिवार,क्षतिभएको भौतिक सम्पति रु.क्षतिग्रस्त खेतीयोग्य भूमि र अन्य सामाजिक प्रभाव)
१	खडेरी २०५८	बहादुरगंज	बाली नाली नष्ट खाद्यान्नमा कमी पशुपंन्क्षी मा असर स्वास्थ र शिक्षामा असर आर्थिक कमजोरी बेरोजगारी आदि
२	२०७२जनावर अतंक	बहादुरगंज	बाली नाली नष्ट मान्छे को मृत्यु स्वास्थ र शिक्षामा असर खाद्यान्नमा आदि

४ .प्रकोप विश्लेषण

क्रस	समस्या अथवा प्रकोप	कारण	प्रभाव	समाधानका संम्भावित उपाय
१	खडेरी	वर्षाको कमी, वनविनाश सिचाइ को सुविधा ना भएको आदि	आर्थिक कमी खाद्यान्नमा कमी बाली नाली बेरोजगरी स्वास्थ्य र शिक्षा असर	वृक्षारोपण सिचाई को सुविधा
२	जनावर अतंक	बन बिनाश गोरुहरु लाई छाडा छाडेको	बाली नाली नष्ट मान्छे को मृत्यु आर्थिक कमजोरी	वृक्षारोपण छाडा गोरुहरुलाई ब्य(वस्थापन राख्ने

४.१ समुदायको सम्पन्नता स्तरीकरण :

वडाले नेपाल सरकार, स्थानीय शासन तथा समुदायिक विकास कार्यक्रम वा गरीबी निवारण कोषद्धारा संकलित र विश्लेषण गरिएकोसम्पन्नता स्तरीकरणको तथ्यांकको आधारमा वडाको सम्पन्नता स्तरीकरण गरिएको छ।

नगरपालिकाको नाम : वडा नं.

क्रस	समुदायको नाम	सम्पन्नता स्तरिकरण (घरधुरी)				कैफियत
		अतिविपन्न	विपन्न	मध्यम	सम्पन्न	
१.	बदापुरगंज	२१५	३३७	२७१	१४३	९६६

४.२.स्रोतको उपलब्धता तथा पहुँच

नगरपालिका वा समुदायमा भएको क्षमता पत्ता लगाउन निम्नअनुसार फारम प्रयोग गरिएको छ।

विवरण	नाम र रहेको स्थान (कहाँ)	संख्या (कति)	क्षमता	अवस्था	कैफियत
पुल	लिङरोड बहादुर हुलामी बदपुर गंज	२	१० टन सम्म आवतजावत	मर्मत गर्नु पर्ने	
सडक	लिङरोड प्रनलाकी सदर	२	१आवतजावत गर्नेयातायात	मर्मत गर्नु पर्ने	
विद्यालय भवन	देवनगडी	१	प्रा.वि.वि.	राम्रो	
मदरसा	जमुनी बहादुरगंज लोहराउला	३	प्र.विं.वि.	राम्रो	
सामुदायिक चर्पी	बहादुरगंज	१	६वटा मान्छे एकै चोटी प्र.	राम्रो	

५. संस्थागत विश्लेषण वा रोटी चित्र

विपद् पूर्वको पूर्वतयारी, रोकथाम र अल्पिकरण, विपद्को समयको प्रतिकार्य र विपद् पश्चात्को पुर्नस्थापना र पुनर्निमार्ण तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलनका लागि आवश्यक पर्ने सेवा सुविधा,सुरक्षा उपलब्ध गराउने सरकारी निकाय वा सुरक्षा निकाय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी स्थानीय सस्थाहरु र अन्य मानवीय सेवा प्रदायक सङ्घसंस्था वित्तीय संस्था, सहकारी, स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, निजी क्षेत्र आदिको उपलब्धता पहुँच र सम्बन्धको विश्लेषण तपशिल वमोजिम गरिएको छ।

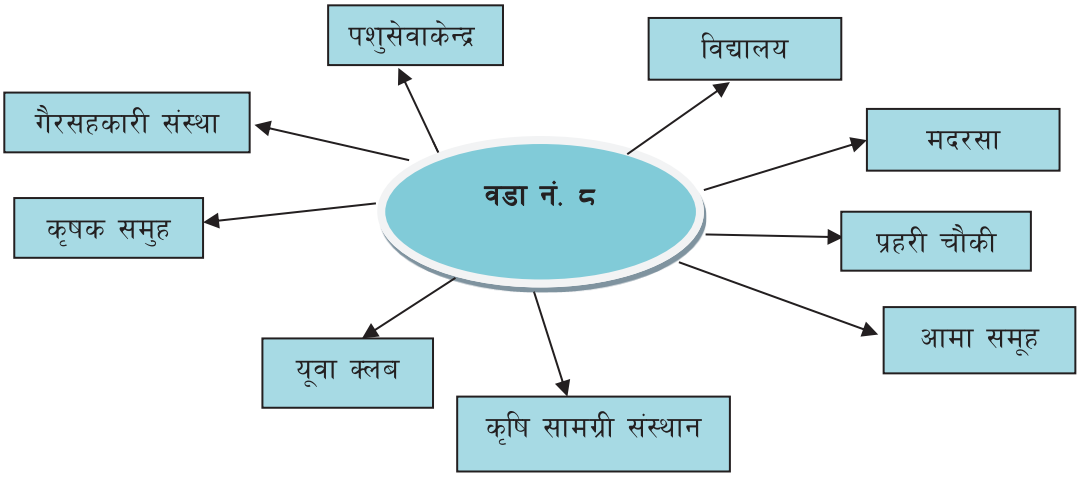

सुझाव :

यस वडालाई विपद्को जोखिमाबाटा जोगाउन अल्पिकरणका कामहरुमा ध्यानदिनु आवश्यकरहेको देखिन्छ। निर्वाचित जनप्रतिनिधि संग अगुवहरु विपद्को जोखिम न्यूनिकरण गर्नका लागि अग्रसरता देखाउनु पर्छ।

आगमी दिनमा गर्नुपर्ने कार्यहरु :

विपद् क्षति न्यूनिकरणका लागि स्थानिय विपद् ब्यवस्थापन समिति मार्फत स्थानिय समुदायको सहभगितमा निम्न क्रियाकलापहरु गर्नुपर्ने देखिन्छ।

- प्रकोप सचेतना अभियान
- खोजउद्धार तथा प्राथमिक उपचार तालिम
- महिला समूह, किशोरी समुह र संस्थामा प्रकोप सचेतना गोष्ठी
- वृक्षारोपण संरक्षण कार्य
- वडा तहदेखि जिल्ला वा केन्द्र सम्मको समनन्वय

वडा नं ९

१. प्रकोप नक्साङ्कन तथा स्तरीकरण

प्रकोप	बाढी	आगलागी	शितलहर	महामारी	जनावर आतंक	खडेरी	भुकम्प
बाढी	ह	बाढी	बाढी	महामारी	जनावर आतंक	खडेरी	
आगलागी	ह	ह	शितलहर	महामारी	जनावर आतंक	खडेरी	
शितलहर	ह	ह	ह	शितलहर	जनावर आतंक	खडेरी	
महामारी	ह	ह	ह	ह	महामारी	खडेरी	
जनावर आतंर	ह	ह	ह	ह	ह	खडेरी	
खडेरी	ह	ह	ह	ह	ह	ह	
भुकम्प	ह	ह	ह	ह	ह	ह	
जम्मा	२	०	२	३	३	५	
स्तरिकरण	२	६	६	५	३	१	

२. प्रकोप,मौसमी तथा बाली पात्रो

२.१ प्रकोप पात्रो

प्रकोप		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र
बाढी	पहिले(३० वर्ष												
	अहिले												
आगलागी	पहिले												
	अहिले												
हुरीबतास	पहिले												
	अहिले												
महामारी (हैजा, झाडापखाला, रुघाखोकी	पहिले					ह							
	अहिले												
भूकम्प	पहिले												
	अहिले												

२.२ मौसमी पात्रोः

विवरण		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र
वर्ष	पहिले(३० वर्ष												
	अहिले												
आगलागी	पहिले												
	अहिले												
गर्मी	पहिले												
	अहिले												
जाडो	पहिले												
	अहिले												
असिना	पहिले												
	अहिले												

२.३ बाली र वनस्पति पात्रो:

बाली र वनस्पति पात्रो तयार गर्दा समुदायको प्रमुख ३ बाली वा वनस्पतिसँग सम्बन्धित विभिन्न क्रियाकलापहरु कुन कुन समयमा गरिन्छ भनी पत्ता लगाउन निम्न बमोजिमको तालिका प्रयोग गरिएको छ।

विवरण		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र
धानको वीउ लगाउने	पहिले(३० वर्ष			■									
	अहिले		■										
धान रोप्ने	पहिले(३०वर्ष)				■	■							
	अहिले			■	■								
धान काट्ने	पहिले							■	■				
	अहिले						■	■					
विरुवाको फूल र फल लाग्ने समय	पहिले										■	■	
	अहिले									■	■	■	
गहुँ छर्ने	पहिले									■			
	अहिले							■	■				
गहुँ काट्ने	पहिले											■	
	अहिले										■	■	

३.ऐतिहासिक समय रेखा

प्रकोपको प्रकार :			
क्रस	वर्ष	स्थान	क्षतिको विवरण (मृत्यू, घाईते, क्षतिग्रस्त घर, बाली नाली, प्रभावित परिवार, विस्थापित परिवार, क्षतिभएको भौतिक सम्पति रु.क्षतिग्रस्त खेतीयोग्य भूमि र अन्य सामाजिक प्रभाव)
१	२४	जुमिला	मृत्यु १० जना, प्रभावित परिवार २००,स्वास्थ्य,आर्थिक, शिक्षा
२	४५ सुख्खा	सविक हल वडा ९	मृत्यु १५ जना, पुरटै गा.वि.स., पूर्ण रुपमा बाली नाली प्रभावित भौतिक सम्पति २ करोड ,खेती योग्य भूति क्षसूती, स्वास्थ्य,आर्थिक, शिक्षा, खाद्यान्न अभाव

४ .प्रकोप विश्लेषण

क्रस	समस्या अथवा प्रकोप	कारण	प्रभाव	समाधानका संम्भावित उपाय
१	खडेरी	समय अनुसार वर्षा नभएको वनविनाश, जनसंख्या वृद्धि, ब्यवस्थीत रुपमा कल करखाना नभएको	आर्थिक,खाद्यान्न, स्वास्थ्य,शिक्षा	सिचाई सुविधा बृक्षरोपण जनचेतना मूलक कार्यक्रम

४.१ समुदायको सम्पन्नता स्तरीकरण :

वडाले नेपाल सरकार, स्थानीय शासन तथा समुदायिक विकास कार्यक्रम वा गरीबी निवारण कोषद्धारा संकलित र विश्लेषण गरिएकोसम्पन्नता स्तरीकरणको तथ्यांकको आधारमा वडाको सम्पन्नता स्तरीकरण गरेको।

क्रस	समुदायको नाम	सम्पन्नता स्तरिकरण (घरधुरी)				कैफियत
		अतिविपन्न	विपन्न	मध्यम	सम्पन्न	
१.	वडा ९	१८९	२१६	२४२	११९	७६६

४.२.स्रोतको उपलब्धता तथा पहुँच

नगरपालिका वा समुदायमा भएको क्षमता पत्ता लगाउन निम्नअनुसार फारम प्रयोग गरिएको छ।

विवरण	नाम र रहेको स्थान (कहाँ)	संख्या (कति)	क्षमता	अवस्था	कैफियत
पुल	विजयनगर,बहदुरगंज घोर नडिहवा,नभवपसर	५ १	१० टन ३ यातायात	मर्मत सम्भार नवनिर्माण	
सडक	बहदुरगंज हुदै सुखरामपसर बभनपुर वा जुम्मला	२	राम्रो छ	मर्मत गर्नु पर्ने	
बाँध	सैयार	१	सिचाई पानी प्राप्त	मर्मत गर्नु पर्ने	
विद्यालय भवन	जुम्मला,महेन्द्र,श्रिराम,गोरख	३	२ प्र.वि. १ उच्च मा.वि.	शिक्षाको अपूर्ति मर्मत गर्नु पर्ने	

५.संस्थागत विश्लेषण वा रोटी चित्र

विपद् पूर्वको पूर्वतयारी, रोकथाम र अल्पिकरण, विपद्को समयको प्रतिकार्य र विपद् पश्चात्को पुर्नस्थापना र पुनर्निमार्ण तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलनका लागि आवश्यक पर्ने सेवा सुविधा,सुरक्षा उपलब्ध गराउने सरकारी निकाय वा सुरक्षा निकाय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी स्थानीय सस्थाहरु र अन्य मानवीय सेवा प्रदायक सङ्घसंस्था वित्तीय संस्था, सहकारी, स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, निजी क्षेत्र आदिको उपलब्धता पहुँच र सम्बन्धको विश्लेषण तपशिल वमोजिम गरिएको छ।

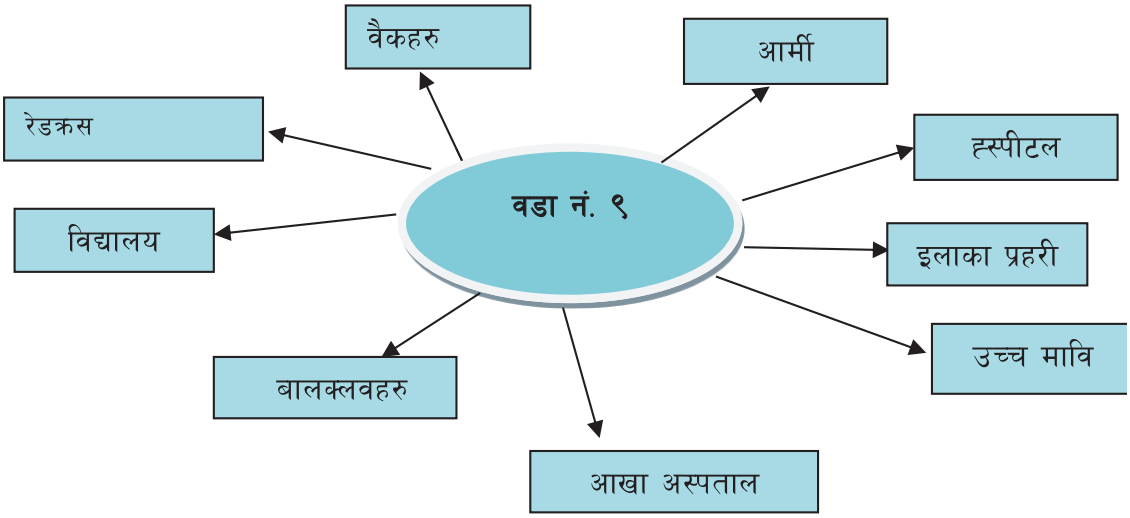

सुझाव :

यस वडालाई विपद्को जोखिमाबाटा जोगाउन अल्पिकरणका कामहरुमा ध्यानदिनु आवश्याकरहेको देखिन्छ। निर्वाचित जनप्रतिनिधि संग आगुवहरु विपद्को जोखिम न्यूनिकरण गर्नका लागि अग्रसरतदेखाउनु पर्छ।

आगमीदिनमा गर्नु पर्ने कार्यहरु :

विपद् क्षति न्यूनिकरणका लागि स्थानिय विपद् ब्यवस्थापन समिति मार्फत स्थानिय समुदायको सहभगितमा निम्न क्रियाकलापहरु गर्नु पर्ने देखिन्छ।

- प्रकोप सचेतना अभियान
- खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचार तालिम
- महिला समूह, किशोरी समुह र संस्थामा प्रकोप सचेतना गोष्ठी
- वृक्षारोपण संरक्षण कार्य
- वडा तहदेखि जिल्ला वा केन्द्र सम्मको समनन्वय

वडा नं १०

१. प्रकोप नक्साङ्कन तथा स्तरीकरण

प्रकोप	बाढी	आगलागी	शितलहर	महामारी	जनावर आतंक	खडेरी	भुकम्प
बाढी	ह	बाढी	शितलहर	बाढी	बाढी	खडेरी	बाढी
आगलागी	ह	ह	शितलहर	आगलागी	शितलहर	खडेरी	आगलागी
शितलहरट	ह	ह	ह	शितलहर	जनावर आतंक	खडेरी	शितलहर
महामारी	ह	ह	ह	ह	जनावर आतंक	खडेरी	महामारी
जनावर आतंर	ह	ह	ह	ह	ह	खडेरी	जनावर आतंक
खडेरी	ह	ह	ह	ह	ह	ह	खडेरी
भुकम्प	ह	ह	ह	ह	ह	ह	ह
जम्मा	४	२	४	१	३	६	०
स्तरिकरण	२	५	३	४	६	१	७

२. प्रकोप, मौसमी तथा बाली पात्रो

२.१ प्रकोप पात्रो

प्रकोप		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र
बाढी	पहिले(३० वर्ष			■	■	■	■						
	अहिले			■	■	■							
पहिरो	पहिले												
	अहिले												
आगलागी	पहिले	■	■									■	■
	अहिले	■	■									■	■
हुरीबतास	पहिले	■										■	■
	अहिले	■										■	■
महामारी (हैजा,	पहिले				■	■							
झाडापखाला, रुघाखोकी	अहिले		■	■									
भूकम्प	पहिले	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
	अहिले	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

२.२ मौसमी पात्रोः

विवरण		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र
वर्ष	पहिले(३० वर्ष			■	■	■	■						
	अहिले			■	■								
आगलागी	पहिले	■	■								■	■	
	अहिले	■	■								■	■	
गर्मी	पहिले	■	■	■	■	■	■	■				■	■
	अहिले	■	■	■	■	■	■	■			■	■	■
जाडो	पहिले							■	■	■	■		
	अहिले								■	■	■		
असिना	पहिले	■											
	अहिले	■											■

२.३ बाली र वनस्पति पात्रो:

बाली र वनस्पति पात्रो तयार गर्दा समुदायको प्रमुख ३ बाली वा वनस्पतिसँग सम्बन्धित विभिन्न क्रियाकलापहरु कुन कुन समयमा गरिन्छ भनी पत्ता लगाउन निम्न बमोजिमको तालिका प्रयोग गरिएको छ।

विवरण		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र
धानको वीउ लगाउने	पहिले(३०वर्ष)			■									
	अहिले		■		■	■							
धान रोप्ने	पहिले(३०वर्ष)			■	■								
	अहिले												
धान काट्ने	पहिले							■	■				
	अहिले						■	■					
विरुवाको फूल र फल लाग्ने समय	पहिले										■	■	
	अहिले										■	■	
गहुँ छर्ने	पहिले								■	■			
	अहिले							■	■				
गहुँ काट्ने	पहिले	■											■
	अहिले	■											■

३.ऐतिहासिक समय रेखा

प्रकोपको प्रकार :			
क्रस	वर्ष	स्थान	क्षतिको विवरण (मृत्यु,घाईते, क्षतिग्रस्त घर,बाली नाली,प्रभावित परिवार,विस्थापित परिवार,क्षतिभएको भौतिक सम्पति रु.क्षतिग्रस्त खेतीयोग्य भूमि र अन्य सामाजिक प्रभाव)
१	खडेरी २०५२	बकौली	बाली नाली नष्ट खाद्यान्नमा कमी पशुपंन्क्षीमा असर स्वास्थ र शिक्षामा असर आर्थिक कमजोरी बेरोजगारी आदि
२	शितलहर २०५६	बकौली	बाली नाली नष्ट मान्छे को मृत्यु स्वास्थ र शिक्षामा १५ मृत्यु पशुपन्क्षी ८० असर २० जना घाईते आदि

४ .प्रकोप विश्लेषण

क्रस	समस्या अथवा प्रकोप	कारण	प्रभाव	समाधानका संम्भावित उपाय
१	बाढी	अविरलबर्षा	बाली नाली को नष्ट घर भाकाएको शिक्षा स्वास्थ्य पशुपन्क्षी	बाध वृक्षारोपण पानी को निकाश कलमोरटका ब्यवस्था `
२	खडेरी	वर्षा को कमी सिचाई को सुविध नभए को	बाली नाली को नष्ट भाखमरी शिक्षा स्वास्थ्य बेरोजगरी	सिचाई को सुविधा बाध कुलोमा टयूबेल नहार आदि
३	शितलहर	मौषममा परिवर्तन	बाली नाली को नष्ट घर भाकाएको शिक्षा स्वास्थ्य पशुपन्क्षी	न्यनोकपडा को ब्यवस्था बाली नालीको लागी औषधी को ब्यवस्था सिचाई आदि

४.१ समुदायको सम्पन्नता स्तरीकरण :

वडाले नेपाल सरकार, स्थानीय शासन तथा समुदायिक विकास कार्यक्रम वा गरीबी निवारण कोषद्धारा संकलित र विश्लेषण गरिएकोसम्पन्नता स्तरीकरणको तथ्यांकको आधारमा वडाको सम्पन्नता स्तरीकरण गरिएको छ।

नगरपालिकाको नाम : वडा नं.

क्रस	समुदायको नाम	सम्पन्नता स्तरिकरण (घरधुरी)				कैफियत
		अतिविपन्न	विपन्न	मध्यम	सम्पन्न	
१.	वर्डा स्तारीय	१७६	१९८	२०५	१०६	६८५

४.२. स्रोतको उपलब्धता तथा पहुँच

नगरपालिका वा समुदायमा भएको क्षमता पत्ता लगाउन निम्नअनुसार फारम प्रयोग गरिएको छ।

विवरण	नाम र रहेको स्थान (कहाँ)	संख्या (कति)	क्षमता	अवस्था	कैफियत
पुल	ओराहवा खैराहवा को चमा	१	१० टन	मर्मत गर्नु पर्ने	
सडक	अरदियो देखि हुलाकी देखी अटियो सम्म	४	एउटाआवतजावत गर्ने यातायात	मर्मत गर्नु पर्ने	
विद्यालय भवन	बकौली सौनदवा	२	प्र.वि. १ उच्च मा.वि. १	मर्मत गर्नु पर्ने	
मदरसा	अमौली बसीवरीया औवर दवा खैरा	४	प्र.वि.	मर्मत गर्नु पर्ने	

५.संस्थागत विश्लेषण वा रोटी चित्र

विपद् पूर्वको पूर्वतयारी, रोकथाम र अल्पिकरण, विपद्को समयको प्रतिकार्य र विपद् पश्चात्को पुर्नस्थापना र पुनर्निमार्ण तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलनका लागि आवश्यक पर्ने सेवा सुविधा,सुरक्षा उपलब्ध गराउने सरकारी निकाय वा सुरक्षा निकाय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी स्थानीय सस्थाहरु र अन्य मानवीय सेवा प्रदायक सङ्घसंस्था वित्तीय संस्था, सहकारी, स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, निजी क्षेत्र आदिको उपलब्धता पहुँच र सम्बन्धको विश्लेषण तपशिल वमोजिम गरिएको छ।

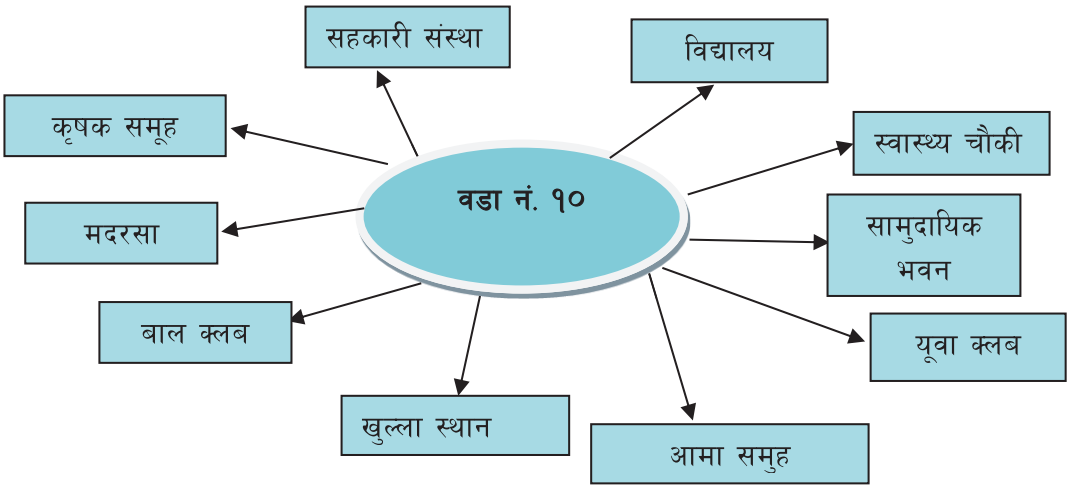

सुझाव :

यस वडालाई विपद्को जोखिमाबाटा जोगाउन अल्पिकरणका कामहरुमा ध्यानदिनु आवश्यकरहेको देखिन्छ। निर्वाचित जनप्रतिनिधि संग आगुवहरु विपद्को जोखिम न्यूनिकरण गर्नका लागि अग्रसरत देखाउनु पर्छ।

आगमीदिनमा गर्नु पर्ने कार्यहरु :

विपद् क्षति न्यूनिकरणका लागि स्थानिय विपद् ब्यवस्थापन समिति मार्फत स्थानिय समुदायको सहभगितमा निम्न क्रियाकलापहरु गर्नु पर्ने देखिन्छ।

- प्रकोप सचेतना अभियान
- खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचार तालिम
- महिला समूह, किशोरी समुह र संस्थामा प्रकोप सचेतना गोष्ठी
- वृक्षारोपण संरक्षण कार्य
- वडा तहदेखि जिल्ला वा केन्द्र सम्मको समनन्वय

वडा नं ११

१. प्रकोप नक्साङ्कन तथा स्तरीकरण

प्रकोप	बाढी	आगलागी	शितलहर	महामारी	जनावर आतंक	खडेरी	भुकम्प
बाढी	ह	आगलागी	शितलहर	महामारी	जनावर आतंक	खडेरी	बाढी
आगलागी	ह	ह	ह	आगलागी	आगलागी	खडेरी	आगलागी
शितलहर	ह	ह	ह	शितलहर	शितलहर	खडेरी	शितलहर
महामारी	ह	ह	ह	ह	महामारी	खडेरी	महामारी
जनावर आतंर	ह	ह	ह	ह	ह	खडेरी	जनावर आतंक
खडेरी	ह	ह	ह	ह	ह	ह	खडेरी
भुकम्प	ह	ह	ह	ह	ह	ह	ह
जम्मा	१	४	४	३	२	६	०
स्तरिकरण	६	३	२	४	५	१	७

२. प्रकोप, मौसमी तथा बाली पात्रो

२.१ प्रकोप पात्रो

प्रकोप		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र
बाढी	पहिले(३०वर्ष)				■	■							
	अहिले			■	■								
आगलागी	पहिले	■	■										■
	अहिले	■	■										■
हुरीबतास	पहिले	■	■										■
	अहिले	■	■										■
महामारी (हैजा,	पहिले	■											■
झाडापखाला, रुघाखोकी	अहिले			■	■	■							
भूकम्प	पहिले	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
	अहिले	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

२.२ मौसमी पात्रो:

विवरण		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र
वर्ष	पहिले(३० वर्ष			■	■	■							
	अहिले			■									
आगलागी	पहिले	■										■	■
	अहिले	■	■									■	■
गर्मी	पहिले	■	■										■
	अहिले	■	■	■	■								
जाडो	पहिले								■	■	■	■	
	अहिले									■	■	■	
असिना	पहिले	■	■										■
	अहिले	■	■										■

२.३ बाली र वनस्पति पात्रोः

बाली र वनस्पति पात्रो तयार गर्दा समुदायको प्रमुख ३ बाली वा वनस्पतिसँग सम्बन्धित विभिन्न क्रियाकलापहरु कुन कुन समयमा गरिन्छ भनी पत्ता लगाउन निम्न बमोजिमको तालिका प्रयोग गरिएको छ।

विवरण		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र
धानको वीउ लगाउने	पहिले(३०वर्ष)			■									
	अहिले		■										
धान रोप्ने	पहिले(३०वर्ष)				■	■							
	अहिले			■									
धान काट्ने	पहिले								■	■			
	अहिले						■	■					
विरुवाको फूल र फल लाग्ने समय	पहिले										■	■	
	अहिले										■	■	
गहुँ छर्ने	पहिले								■	■			
	अहिले							■	■				
गहुँ काट्ने	पहिले	■											■
	अहिले	■											■

३.ऐतिहासिक समय रेखा

प्रकोपको प्रकार :			
क्रस	वर्ष	स्थान	क्षतिको विवरण (मृत्यु,घाईते, क्षतिग्रस्त घर,बाली नाली,प्रभावित परिवार,विस्थापित परिवार,क्षतिभएको भौतिक सम्पति रु.क्षतिग्रस्त खेतीयोग्य भूमि र अन्य सामाजिक प्रभाव)
१	२०	वडा ११ पुरै	मृत्यु २० जना, प्रभवित परिवार ५० जना, भौतिक सम्पति रु १ लाख

४ .प्रकोप विश्लेषण

क्रस	समस्या अथवा प्रकोप	कारण	प्रभाव	समाधानका संम्भावित उपाय
१	खडेरी	सिचाई साधन नभएको वनविनाश वातावरण प्रदुषण	खाद्यान्न, आर्थिक स्वजस्थ्य शिक्षा	सिचाई को उपलब्धता वृक्षारोपण कल कारखाना को उचित ब्यवस्था

४.१ समुदायको सम्पन्नता स्तरीकरण :

वडाले नेपाल सरकार,स्थानीय शासन तथा समुदायिक विकास कार्यक्रम वा गरिवि निवारण कोषद्धारा संकलित र विश्लेषण गरिएकोसम्पन्नता स्तरीकरणको तथ्यांकको आधारमा वडाको सम्पन्नता स्तरीकरण गरेको छ।

नगरपालिकाको नाम : वडा नं.

क्रस	समुदायको नाम	सम्पन्नता स्तरिकरण (घरधुरी)				कैफियत
		अतिविपन्न	विपन्न	मध्यम	सम्पन्न	
१.	वडा	१६२	१८८	१९८	८९	६३७

४.२ स्रोतको उपलब्धता तथा पहुँच

नगरपालिका वा समुदायमा भएको क्षमता पत्ता लगाउन निम्नअनुसार फारम प्रयोग गरिएको छ।

विवरण	नाम र रहेको स्थान (कहाँ)	संख्या (कति)	क्षमता	अवस्था	कैफियत
पुल					
सडक	कच्ची	४	ठिक छ	नवनिर्माण	
विद्यालय भवन	पटना १ सरफर१ वसन्तपुर १	३	ठिक छ	ठिक छ	
मदरसा	पटना २ वसन्तपुर १ भिङ्गहा १	४	ठिक छ	ठिक छ	

५.संस्थागत विश्लेषण वा रोटी चित्र

विपद् पूर्वको पूर्वतयारी, रोकथाम र अल्पिकरण, विपद्को समयको प्रतिकार्य र विपद् पश्चात्को पुर्नस्थापना र पुनर्निमार्ण तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलनका लागि आवश्यक पर्ने सेवा सुविधा,सुरक्षा उपलब्ध गराउने सरकारी निकाय वा सुरक्षा निकाय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी स्थानीय सस्थाहरु र अन्य मानवीय सेवा प्रदायक सङ्घसंस्था वित्तीय संस्था, सहकारी, स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, निजी क्षेत्र आदिको उपलब्धता पहुँच र सम्बन्धको विश्लेषण तपशिल वमोजिमको गरिएको छ।

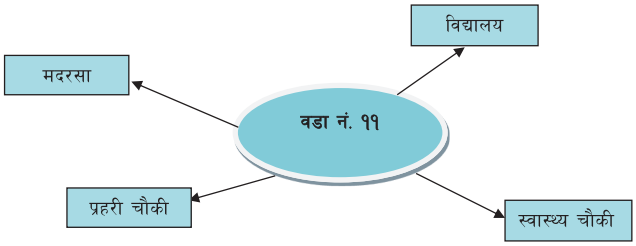

सुझाव :

यस वडालाई विपद्को जोखिमाबाटा जोगाउन अल्पिकरणका कामहरुमा ध्यानदिनु आवश्याकरहेको देखिन्छ। निर्वाचित जनप्रतिनिधि संग आगुवहरु विपद्को जोखिम न्यूनिकरण गर्नका लागि अग्रसरत देखाउनु पर्छ।

आगमीदिनमा गर्नु पर्ने कार्यहरु :

विपद् क्षति न्यूनिकरणका लागि स्थानिय विपद् ब्यवस्थापन समिति मार्फत स्थानिय समुदायको सहभगितमा निम्न क्रियाकलापहरु गर्नु पर्ने देखिन्छ।

- प्रकोप सचेतना अभियान
- खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचार तालिम
- महिला समूह, किशोरी समुह र संस्थामा प्रकोप सचेतना गोष्ठी
- वृक्षारोपण संरक्षण कार्य
- वडा तहदेखि जिल्ला वा केन्द्र सम्मको समनन्वय

वडा नं १२

१. प्रकोप नक्साङ्कन तथा स्तरीकरण

प्रकोप	बाढी	आगलागी	शितलहर	महामारी	जनावर आतंक	खडेरी	भुकम्प
बाढी	ह	आगलागी	शितलहर	महामारी	जनावर आतंक	खडेरी	बाढी
आगलागी	ह	ह	शितलहर	आगलागी	जनावर आतंक	खडेरी	आगलागी
शितलहर	ह	ह	ह	शितलहर	शितलहर	खडेरी	शितलहर
महामारी	ह	ह	ह	ह	जनावर आतंक	खडेरी	महामारी
जनावर आतंर	ह	ह	ह	ह	ह	खडेरी	जनावर आतंक
खडेरी	ह	ह	ह	ह	ह	ह	खडेरी
भुकम्प	ह	ह	ह	ह	ह	ह	ह
जम्मा	१	३	५	२	४	६	०
स्तरिकरण	१	४	३	६	५	२	७

२. प्रकोप, मौसमी तथा बाली पात्रो

२.१ प्रकोप पात्रो

प्रकोप		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र
बाढी	पहिले(३०वर्ष)												
	अहिले												
आगलागी	पहिले												
	अहिले												
हुरीबतास	पहिले												
	अहिले												
महामारी (हैजा, झाडापखाला, रुघाखोकी	पहिले												
	अहिले												
भूकम्प	पहिले												
	अहिले												

२.२ मौसमी पात्रो:

विवरण		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र
वर्ष	पहिले(३० वर्ष												
	अहिले												
आगलागी	पहिले												
	अहिले												
गर्मी	पहिले												
	अहिले												
जाडो	पहिले												
	अहिले												
असिना	पहिले												
	अहिले												

२.३ बाली र वनस्पतिपात्रो:

बाली र वनस्पति पात्रो तयार गर्दा समुदायको प्रमुख ३ बाली वा वनस्पतिसँग सम्बन्धित विभिन्न क्रियाकलापहरु कुन कुन समयमा गरिन्छ भनी पत्ता लगाउन निम्न बमोजिमको तालिका प्रयोग गरिएको छ।

विवरण		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र
धानको वीउ लगाउने	पहिले(३०वर्ष)			■									
	अहिले		■										
धान रोप्ने	पहिले(३०वर्ष)				■	■							
	अहिले			■	■								
धान काट्ने	पहिले								■	■			
	अहिले						■	■	■				
विरुवाको फूल र फल लाग्ने समय	पहिले										■	■	■
	अहिले										■	■	■
गहुँ छर्ने	पहिले								■	■			
	अहिले								■	■			
गहुँ काट्ने	पहिले	■											■
	अहिले	■											■

३.ऐतिहासिक समय रेखा

प्रकोपको प्रकार :			
क्रस	वर्ष	स्थान	क्षतिको विवरण (मृत्यु,घाईते, क्षतिग्रस्त घर,बाली नाली,प्रभावित परिवार,विस्थापित परिवार,क्षतिभएको भौतिक सम्पति रु.क्षतिग्रस्त खेतीयोग्य भूमि र अन्य सामाजिक प्रभाव)
१	खडेरी २०७१	कृष्णानगर भगवानपुर १२	बाली नाली नष्ट ८०० घर प्रभावित खेती योग्य नष्ट खाद्यान्न कमी स्वस्थ्यमा असर शिक्षामा असर आदि
२	शितलहर २०६५	कृष्णानगर भगवानपुर १२	बाली नाली नष्ट १५ वटा मान्छे को मृत्यु खाद्यान्नमा कमी आर्थिक कमी आदि पशुपन्क्षी को मृत्यु आदि

४ .प्रकोप विश्लेषण

क्रस	समस्या अथवा प्रकोप	कारण	प्रभाव	समाधानका संम्भावित उपाय
१	खडेरी	वर्षा को कमी सिचाई को सुविधा नभएको	आर्थिक कमी स्वास्थ्यमा शिक्षा मा खधायनमा कमी	सिचाईको सुविधा गर्ने टियूबेलको ब्यवस्था
२	शितलहर	मौसमपरिवर्तन	बाली नाली नष्ट पशुपन्छी नष्ट स्वास्थ्यमा शिक्षामा असर	न्यानो कपडा को ब्यवस्था जलाउनको लागी को ब्यवस्था औषधी कृषिको ब्यवस्था

४.१ समुदायको सम्पन्नता स्तरीकरण :

वडाले नेपाल सरकार, स्थानीय शासन तथा समुदायिक विकास कार्यक्रम वा गरिवि निवारण कोषद्धारा संकलित र विश्लेषण गरिएको सम्पन्नता स्तरीकरणको तथ्यांकको आधारमा वडाको सम्पन्नता स्तरीकरण गरेको छ।

नगरपालिकाको नाम : वडा नं.

क्रस	समुदायको नाम	सम्पन्नता स्तरिकरण (घरधुरी)				कैफियत
		अतिविपन्न	विपन्न	मध्यम	सम्पन्न	
१.	कृष्णानगर वडा १२	२०३	२४३	२०५	१३४	७८५

४.२. स्रोतको उपलब्धता तथा पहुँच

नगरपालिका वा समुदायमा भएको क्षमता पत्ता लगाउन निम्नअनुसार फारम प्रयोग गरिएको छ।

विवरण	नाम र रहेको स्थान (कहाँ)	संख्या (कति)	क्षमता	अवस्था	कैफियत
पुल	ढाकरापुर चङ्गवानालमा मानपुर झुलडै	२	१० टन	मर्मत गर्नु पर्ने	
सडक	भगवानपुर	६	एउटा मात्र आउने जने	मर्मत गर्नु पर्ने	
बाँध	भगवानपुर ढुढुरा	१	सिचाईगर्नु४ समुदाय	मर्मत गर्नु पर्ने	
विद्यालय भवन	भगवानपुर	४	१ नि.मा.वि. ३ प्र.वि.	मर्मत गर्नु पर्ने	
मदरसा	भगवानपुर	२	प्र.वि	मर्मत गर्नु पर्ने	
यातायतका साधन	भगवानपुर	१०	५ वटा सवारी	राम्रो	

५.संस्थागत विश्लेषण वा रोटी चित्र

विपद् पूर्वको पूर्वतयारी, रोकथाम र अल्पिकरण, विपद्को समयको प्रतिकार्य र विपद् पश्चात्को पुर्नस्थापना र पुनर्निमार्ण तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलनका लागि आवश्यक पर्ने सेवा सुविधा,सुरक्षा उपलब्ध गराउने सरकारी निकाय वा सुरक्ष निकाय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी स्थानीय संस्थाहरु र अन्य मानवीय सेवा प्रदायक सङ्घसंस्था वित्तीय संस्था, सहकारी, स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, निजी क्षेत्र आदिको उपलब्धता पहुँच र सम्बन्धको विश्लेषण तपशिल वमोजिम गरिएको छ।

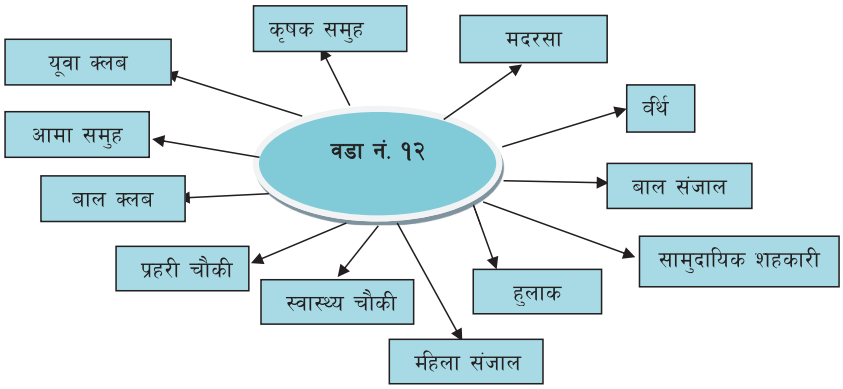

सुझाव :

यस वडालाई विपद्को जोखिमाबाटा जोगाउन अल्पिकरणका कामहरुमा ध्यानदिनु आवश्याकरहेको देखिन्छ। निर्वाचित जनप्रतिनिधि संग आगुवहरु विपद्को जोखिम न्यूनिकरण गर्नका लागि अग्रसरत देखाउनु पर्छ।

आगामी दिनमा गर्नु पर्ने कार्यहरु :

विपद् क्षति न्यूनिकरणका लागि स्थानिय विपद् ब्यवस्थापन समिति मार्फत स्थानिय समुदायको सहभगितमा निम्न क्रियाकलापहरु गर्नु पर्ने देखिन्छ।

- प्रकोप सचेतना अभियान
- खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचार तालिम
- महिला समूह, किशोरी समुह र संस्थामा प्रकोप सचेतना गोष्ठी
- वृक्षारोपण संरक्षण कार्य
- वडा तहदेखि जिल्ला वा केन्द्र सम्मको समनन्वय